

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1927 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1927 tilinpäätöksen supistelma osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodelta 1926	Smk	58,269,839: 98
Tuloja talousarvion mukaan	»	415,558,253: 01
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	23,220,402: 02
Määrärahoja säästynyt	»	27,959,102: 29
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,731,401: 68
Yhteensä Smk		526,738,998: 98

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	425,558,253: 01
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	2,138,610: 64
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	342,503: 12
Smk		428,039,366: 77
Lainavaroja säästynyt	Smk	1,435,662: 77
Tilierotus vuoteen 1928, säästöä	»	97,263,969: 44
Yhteensä Smk		526,738,998: 98

Tilinpäätöksen hyväksymisen sekä vastuunvapauden myöntämisen hallituksille ja lautakunnille, minkä kaupunkien kunnallishallintoasetuksen mukaisesti tuli tapahtua heinäkuun kuluessa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lykätä, kunnes kaupungin tilintarkastajat olivat antaneet tarkastuskertomuksensa puheena olevan vuoden tileistä ja hallinnosta.

Kertomus kaupungin vuoden 1927 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositilintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1927 tilit ja hallinnon lähetettiin tilintarkastuskertomus ²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus ²⁾ kaupunginvaltuustolle, minkä jälkeen valtuuston valmisteluvaliokunta jätti asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli antaa lausuntonsa tilintarkastajain esittämistä huomautuksista ja ehdotuksista.

Tämän johdosta antamassaan lausunnossa ³⁾ valiokunta toi esiin, että vuositolintarkastajat olivat esittäneet huomautuksen sen johdosta, että tilinpäätös, jonka tulisi olla valmis ennen maaliskuun 1 p:ää, oli annettu tilintarkastajille tarkastettavaksi vasta toukokuun loppupuolella, mutta koska viivästyminen oli osaksi aiheutunut rahatoimikonttorin henkilökunnan keskuudessa sattuneista sairaudentapauksista ja työjärjestyksen pysyväinen parannus oli mahdollinen vasta itse kirjanpitojärjestelmän tultua uudistetuksi, valiokunta ei katsonut kaupunginvaltuustolla olevan syytä esittää muistutusta tämän asian johdosta.

Edelleen vuositolintarkastajat olivat huomauttaneet, että kahden maatalouslautakunnan virkailijan luontoisetuja ei ollut arvioitu yhtenäisten perusteiden mukaisesti, mutta koska rahatoimikonttori aikoi ottaa tämän asian

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 2 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35. — ³⁾ S:n n:o 36.

käsiteltäväkseen asianmukaisessa järjestyksessä, ei valiokunnan mielestä kaupunginvaltuustolla tässäkään tapauksessa ollut syytä puuttua asiaan.

Sikäli kuin vuositilintarkastajat olivat todenneet, oli palopäällikkö ostanut palolaitoksen tarpeisiin suuremman määrän halkoja kuin sittemmin tilinpitovuoden kuluessa oli tarvittu, mistä oli ollut seurauksena, että hiilten ostoon laitokselle oli myönnettävä lisämääräraha, mutta tämänkään muistutuksen valiokunta ei katsonut antavan kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Köyhäinhuoltolautakunta oli jättänyt kaupungin järjestelmällisen kirjanpidon ulkopuolelle annetun köyhäinhoidon johdosta kaupungille kuuluvat saamiset ¹⁾, mitä menettelyä vuositilintarkastajat eivät olleet voineet hyväksyä. Valiokunta katsoi puolestaan, että oli odotettava tätä kysymystä selvittelemään asetetun ²⁾ komitean lausuntoa, ennenkuin asiassa ryhdyttiin mihinkään toimenpiteeseen.

Vuositilintarkastajat olivat edelleen esittäneet muistutuksen teknillisissä laitoksissa sovellettua vakuutusjärjestelmää vastaan, jonka mukaan sähkön ja kaasun kuluttajia oli kehoitettu vakuuttamaan kaasun ja sähkön käyttämisestä suoritettavien maksujen suorittaminen Suomen luottovakuutus osakeyhtiössä, jonka oli sallittu sijoittaa asioimistonsa teknillisten laitosten huoneistoihin. Vuositilintarkastajain mielestä tästä järjestelmästä, joka tuotti vakuutusyhtiölle kohtuuttoman voiton, oli luovuttava ja asia järjestettävä tavalla, joka turvasi kaupungin omat ja kuluttajien edut. Valiokunta lausui tämän johdosta, ettei yrityksen kannattavuutta voitu arvostella yksinomaan yhtiön kahden ensimmäisen toimivuoden perusteella, koska suoritettavat vakuutusmaksut olivat kertamaksuja ja nyt päätetyt vakuutukset vastedes voivat aiheuttaa yhtiölle tappiota. Valiokunta ehdotti puolestaan, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kanssa tutkia kysymystä kaasu- ja sähkömaksujen vakuuttamisesta sekä tehdä valtuustolle ehdotuksen tarpeelliseksi havaituiksi toimenpiteiksi.

Käsitellessään vuositilintarkastajain kertomusta ja sen liitteenä painettua revisionikonttorin vuosikertomusta talousarviovaliokunta oli havainnut revisionikonttorin kertomuksen sisältävän erinäisiä lausuntoja asioista, joiden arvosteleminen ei ollut konttorin asia. Kertomuksen esitys ei myöskään kaikissa kohdin ollut asiallinen, ja varsinkaan ei revisionikonttorille valiokunnan mielestä kuulunut yleisten arvostelujen antaminen kaupungin lautakunnista ja virkamiehistä, vaan tuli konttorin rajoittua asiallisten yksityiskohtaisten muistutusten tekemiseen, milloin niihin oli aihetta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ talousarviovaliokunnan tekemät, tässä selostetut ehdotukset myöntäen samalla rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille lautakunnille, hallituksille ja virastoille vastuunvapauden niiden vuoden 1927 aikaisesta toiminnasta ja siitä antamista tilityksistä.

Vastuunvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainitun säätiön pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1927 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi ⁴⁾ johtokunnalle vastuunvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

¹⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 21*. — ²⁾ S:n v:n 1927 kert. s. 261. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. huhtik. 20 §.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti ¹⁾ valtuustolle vuosineljännestitilaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Tilitaseet saatettiin talousarviovaliokunnan tietoon.

Lainan ottaminen. Koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt, että talousarvioon sisältyvistä määrärahoista yhteensä 72,560,000 markan²⁾ määrä osoitettaisiin lainavaroista ja suoritettaisiin vastedes otettavasta lainasta, mutta valtioneuvoston suostumus lainavarojen käyttämiseen kyseellisiin menoihin näytti olevan hankittava jo nyt, valtuusto päätti ³⁾:

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi aikanaan tehdä esityksen lainan ehdoista sekä sen ottamisajasta; sekä oikeuttaa rahatoimikamarin käyttämään kaupungin tarpeihin vuonna 1929 lyhytaikaista luottoa enintään 240,000,000 markkaa tai vastaavan arvon ulkomaan rahassa.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ ottaa ulkomaisessa rahalajissa 2 vuotta pitemmin maksuajoin lainan, joka kuoletettaisiin enintään 30 vuoden kuluessa ja olisi määrältään enintään 320,000,000 markkaa laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan. Tämä lainamäärä käytettäisiin seuraaviin tarkoituksiin:

Vuoden 1926 talousarviossa mainittuihin tarkoituksiin	Smk	23,477,000: —
» 1927 » » » »	»	44,300,000: —
» 1928 » » » »	»	54,476,000: —
» 1929 » » » »	»	72,560,000: —
H:gin makasiiniosakeyhtiölle annettavaa lainaa varten	»	40,000,000: —
Teknillisten laitosten uudistoihin	»	25,000,000: —
Satamain uudistoihin	»	10,000,000: —
Kiinteistöostojen varten	»	6,000,000: —
Pienasantotuotannon edistämiseen	»	1,000,000: —
Yhteensä Smk		279,813,000: —

Päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamari valtuutettiin ryhtymään kaikkiin siitä aiheutuviin toimenpiteisiin, minkä ohessa kamari valtuutettiin edustamaan kaupunkia kaikissa lainan ottoa koskevissa neuvotteluissa ja päätösten teossa sekä kaupungin puolesta allekirjoittamaan tarpeelliset laina- ja vastuusitoumukset sekä muut asiakirjat.

Kuoteluslainan myöntäminen siirtolapuutarhalarkoituksiin. Yhdistykset Helsingfors svenska Marthaförening ja Svenska kvinnoförbundet i Helsingfors, jotka olivat jäseniään varten vuokranneet kaksi kolmannesta Ruskeasuon siirtolapuutarhasta, ilmoittivat aikovansa rakennuttaa mainittuun siirtolapuutarhaan rakennuksen, jossa olisi työkalujen säilytyshuone, kokoushuone sekä pieni tulisija kahvinkeittoa varten, ja anoivat, että kaupunki avustaisi yritystä myöntämällä yhdistyksille 50,000 markan kuoteluslainan. Tähän myöntäen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntää hakijoille heidän anomansa lainan Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan koroin, joka oli 1 % suurempi Suomen pankin kulloinkin voimassa olevaa alinta diskonttokorkoa, sekä muuten ehdoin, että lainanottajat sitoutuivat yhteis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 22 § ja 12 p. jouluk. 22 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 106 ja 107. — ³⁾ S:n 19 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. jouluk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. toukok. 13 §.

vastuuseen lainan takaisinmaksamisesta ja että laina kuoletettiin 10 vuoden kuluessa 5,000 markan vuosierissä.

Lainaheitojen muuttaminen. Suomen krematorioyhdistys anoi, että kaupunki vapauttaisi yhdistyksen maksamasta sille kunnan varoista myönnetyn ¹⁾ lainan vuotuismaksua tai korkoa vuosilta 1928—30, ja liitti anomukseensa selonteon toimintansa taloudellisesta tuloksesta vuosina 1926—27. Tämä osoitti tappiota, mutta yhdistys oletti nojautuen kirjelmässä esittämiinsä perusteihin ruumiinpolttolaitoksen käytön muutaman vuoden kuluttua laajentuneen siinä määrin, että tulot silloin riittäisivät sekä suoranaisiin kustannuksiin että täyden koron suorittamiseen. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ vapauttaa Suomen krematorioyhdistyksen suorittamasta korkoa sille myönnetylle 1,000,000 markan lainalle vuosilta 1928—30.

Kiinnityksen siirtäminen myöhemmäksi. Kaupunginvaltuuston myönnettyä ³⁾ erinäisin ehdoin Uimahalli osakeyhtiölle kaupungin varoista 2,000,000 markan suuruisen lainan kiinnitystä vastaan, jolla oli etuoikeus erään toisen 2,000,000 markan lainan jälkeen, oli ilmennyt, ettei yhtiön alkuperäistä uimahallin rahoitussuunnitelmaa voitu noudattaa ja että lainoja tarvittiin n. 10,000,000 markkaa alkuperäisen arvion 5,000,000 markan määrän sijasta. Yhtiölle olikin mahdollista saada tarpeelliset lainat edellyttäen, että kaupunki oikeutti yhtiön kiinnittämään kiinteistönsä lainoja yhteensä 6,000,000 markkaa etuoikeuksin ennen edellämainittua kunnan varoista myönnettyä lainaa. Yhtiön jätettyä rahatoimikamariin tätä tarkoittavan anomuksen kamari, jolla tosin johtosääntönsä nojalla oli oikeus kaupungin lainain vakuudeksi myönnettyjen kiinnitysten etuoikeusjärjestystä koskevien päätösten tekemiseen, oli alistanut yhtiön anomuksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, koska kiinnitysetuoikeus oli nimenomaan mainittu valtuuston hyväksymissä lainaehdoissa ³⁾, ja valtuusto päätti ⁴⁾ tämän johdosta, että kaupungille 2,000,000 markan suuruisen lainan suorittamisen vakuudeksi myönnetty kiinnitys Uimahalli osakeyhtiön korttelissa n:o 64 Yrjönkadun tontilla n:o 21 B olevaan kiinteistöön saatiin etuoikeusasemaan nähden siirtää myöhemmäksi erinäisten muiden, yhteensä 6,000,000 markkaan nousevien lainain jälkeen.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön uudisrakennustoiminnan rahoittaminen. Helsingin makasiiniosakeyhtiö lausui kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että yhtiön Katajanokalle rakennuttama makasiinirakennus, joka otettiin käyttöön vuoden alusta, jo oli kokonaan käytännössä, joten siis ei ollut mitään varatilaa liikkeen lisääntymisen ja tavarain tilapäisen kasautumisen varalta. Yhtiön mielestä oli senvuoksi ollut välttämätöntä laatia laaja uudisrakennussuunnitelma, jonka mukaan rakennuksia teetetäisiin sekä Katajanokalle että Länsisatamaan. Ohjelman toteuttamiseen tarvittiin pääomaa 47,500,000 markkaa seuraavan laskelman mukaisesti:

Katajanokan uudisrakennus	Smk	12,000,000: —
Laivarannan kivimakasiini ynnä 4 nosturia	»	14,000,000: —
Hiilisataman varusteet	»	10,000,000: —
Länsisataman hallintorakennus	»	9,000,000: —
Pääoma-alennus y. m.	»	2,500,000: —
Yhteensä Smk		47,500,000: —

¹⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 47. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 19 §.

Tämän rahamäärän yhtiö aikoi hankkia osittain lisäämällä osakepääomansa 7,500,000 markasta 15,000,000 markkaan, osittain laskemalla liikkeen 40,000,000 markan suuruisen obligatiolainan. Viitaten siihen, että kaupunki oli yhtiön huomattavimpia osakkaita, ja kyseellisiin uudislaitteisiin liittyvään suureen yleiseen etuun yhtiö anoi, että kaupunki merkitsisi yhtiön uusia osakkeita 4,700,000 markasta sekä oikeuttaisi yhtiön varustamaan obligatit Helsingin kaupungin takuulla sekä pääomaan että korkoon nähden.

Yhtiön esitystä ensimmäistä kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa lausuttiin obligatiolainan ottamishanketta vastaan se muistutus, että kaupungin sitoutuminen takuuseen yhtiön lainasta voisi vaikuttaa epäedullisesti kaupungin omiin luotonsaantimahdollisuuksiin. Sen sijaan, että yhtiö ja kaupunki kilpailisivat lainamarkkinoilla, pitäisi asia järjestää siten, että kaupunki ottaisi suurehkon lainan ja siitä rahoittaisi yhtiön uudisrakennustoiminnan. Esitys palautettiin¹⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli laatia mainittuun suuntaan käyvä ehdotus.

Suorittaakseen tämän tehtävän rahatoimikamari ryhtyi Helsingin makasiinosakeyhtiön kanssa neuvotteluihin, joissa asianosaiset yhtyivät kannattamaan sellaista järjestelyä, että yhtiö luopui ottamasta omaa pitkäaikaista lainaa, kunnes kaupunki oli hankkinut seuraavan obligatiolainansa, jolloin otettaisiin harkittavaksi kysymys, voitiinko yhtiön vakautetun luoton tarve tyydyttää tästä lainasta kaupungin välityksellä tai jollakin muulla tavalla. Siihen mennessä yhtiö tulisi toimeen lyhytaikaisella luotolla, jota rahatoimikamari katsoi voivansa myöntää enintään 10,000,000 markkaa 7%:n koroin.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen sellaisin periaatteellisin muutoksin, että valtuusto katsoi kamarin olevan saatava erikoiset valtuudet voidakseen myöntää ehdotetun lainan kaupunginkassasta. Valtuusto päätti²⁾ niin ollen merkitä kaupungin vuoden 1929 talousarvioon 4,700,000 markkaa Helsingin makasiinosakeyhtiön uusien osakkeiden merkitsemiseksi ja 190,000 markkaa samojen osakkeiden leimaveron suorittamiseksi sekä valtuuttaa rahatoimikamarin myöntämään yhtiölle kaupungin kassavaroista lyhytaikaista luottoa enintään 10,000,000 markkaa 7%:n koroin.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden osto. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus lähetti kaupunginvaltuustolle Tampereen pellava- ja rautateollisuusosakeyhtiön, Liittopankki osakeyhtiön ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön esittämän Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osake-enemmistön myyntitarjouksen³⁾. Tarjous tarkoitti 40,615 osakkeen myyntiä 400 markan hintaan osakkeelta ja sisälsi m. m. sen ehdon, että kaupungin lisäksi tuli lunastaa kaikki jäljellä olevat 14,385 osaketta, jotka eivät olleet tarjouksen tekijäin hallussa, ja maksaa niistä 200 % niiden nimellisarvosta eli 400 markkaa osakkeelta edellyttäen, että osakkeitten omistajat määräajan kuluessa tarjosivat ne lunastettaviksi edellä mainitusta hinnasta. Edelleen Tampereen pellava- ja rautateollisuusosakeyhtiö pidätti itselleen oikeuden vuoden 1931 päättyessä 5,000,000 markan hinnasta lunastaa omakseen kaikki Etelä-Suomen voimaosakeyhtiölle kuuluvat, yhtiön Ahvenkoskeen suunnitteleman vesivoimalaitoksen itäpuolella sijaitsevat johto- ja muuntolaitteet johtokatuineen ja oikeuksineen. Sittenkuin oli huomautettu, että viimeksimainittu ehto kylläkin velvoitti kaupungin myymään kyseelliset laitteet, mutta ei mitenkään velvoittanut

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 27 §. — ²⁾ S:n 3 p. lokak. 41 §; ks. myös tätä kert. s. 24 ja 106. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24, liite 3.

yhtiötä niitä lunastamaan, yhtiö oli nimenomaan sitoutunut lunastamaan puheena olevan omaisuuden mainitusta hinnasta sekä ilmoittanut, että kaupunki, jos se sitä halusi, voi pidättää itselleen oikeuden Ahvenkosken ja Pernonkosken väliseen johtoon, missä tapauksessa lunastushinta olisi 3,100,000 markkaa.

Myyntitarjoukseen liitetystä kirjelmässä ¹⁾ hallitus teki selvää niistä syistä, jotka olivat saaneet Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön tekemään tarjouksensa siitä huolimatta, että sen toiminta oli vuosi vuodelta edistynyt ja sen taloudellinen asema oli erittäin tyydyttävä. Hallitus huomautti niin ollen, että Helsingin kaupunki oli ollut ja yhä oli yhtiön suurin virranvastaanottaja. Virran toimittaminen tapahtui joulukuun 31 p:nä 1931 umpeen menevän sopimuksen nojalla. Oli olemassa mahdollisuus, että valtio tarjoaisi kaupungille virtaa Imatran voimalaitoksesta edullisemmin ehdoin kuin Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö katsoi voitansa tarjota ja että yhtiö siten menettäisi suurimman kuluttajansa. Yhtiön osakkaat huomauttivat sitäpaitsi, että tilanne sekä verotukseen nähden että muissakin suhteissa oli kehittymässä suuntaan, joka oli epäedullinen itsenäiselle, yleisen yhtiön muodossa toimivalle voimansiirtoyritykselle, vaikkakin epävarmuuden suurimpana syynä todennäköisesti oli se jossakin määrin epämääräinen kilpailuasenne, jonka valtion voimalaitoksen johto yhtiön mielestä oli omaksunut saman alan yksityisiä yrityksiä kohtaan. Koska asema joka suhteessa tulisi edullisemmaksi, jos kaupunki yksin tulisi yhtiön omistajaksi, osake-enemmistön omistajat olivat tehneet aloitteen sellaisen ratkaisun aikaansaamiseksi, joka näytti paraiten turvaavan kaikkien asianosaisten edut.

Siihen omaisuuteen, jonka kaupunki saisi haltuunsa lunastamalla kaikki Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeet, sisältyi johto- ja muuntajalaitteita, joiden arvo oli laskettu 18,484,850 markaksi, eräs Porvoossa sijaitseva 411,175:75 markaksi arvioitu kaupunkikiinteistö ja maaseudulla olevia kiinteistöjä, jotka oli arvioitu 2,019,000 markaksi, sekä lisäksi yhtiön vesivoimavarat, jotka käsittivät Kuuskosken, Ahvenkosken, Savukosken ja Merikosken sekä niiden väliset vuolteet, joiden omistusoikeus ranta- ja patoamisoikeuksiin oli lopullisesti selvitetty, niin ettei mikään estänyt koskien rakentamista. Kysymystä, oliko kaupungilla syytä hyväksyä sille jätetty tarjous vai ei, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus ensin tarkastanut siitä näkökulmasta, takasiko myönteinen ratkaisu kohtuullisin kustannuksin kaupungille sen vesivoimamäärän, joka oli tarpeellinen, jotta sähkölaitoksen alati kasvava virranjakelu olisi turvattu huokeita ja pysyviä tariffeja noudatettaessa ja se voitaisiin ulottaa uusille alueille. Kaupungin sähkölaitokseen verrattavissa voimalaitoksissa oli kauan ollut vallalla pyrkimys mahdollisimman suuressa määrässä vapautumaan ulkomaisten, hinnaltaan vaihtelevain ja pula-aikoina vaikeasti saatavissa olevain hiiltien käytöstä sekä niiden korvaamiseen vesi-voimalla. Yksityiskohtaisesti laskelmiin nojautuen hallitus osoitti, että kaupunki, t. s. sähkölaitos, käyttämällä sen rahamäärän, jonka kaupunki siinä tapauksessa, ettei osakkeita lunastettu, sopimuksensa mukaan suorittaisi yhtiölle saamastaan energiasta, kauppahinnan sekä kaupungin aikaisemmin yritykseen sijoittamien varojen kuolelutukseen, vuoden 1931 lopussa omistaisi yhtiön omaisuuden n. 7,000,000 markan kirjanpitoarvoin, mikä määrä vastasi laitteiden romu-arvoa ynnä kiinteistöjen arvoa, joten kaupunki siis olisi saanut vesi-voiman ilmaiseksi. Edelleen hallitus osoitti, että jos kosket rakennutettaisiin ja niiden koko vesivoima otettaisiin käytäntöön, niin niistä saatavissa olevan,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24, liite 1.

Helsinkiin siirretyn virtamäärän hinnaksi saataisiin 10 penniä kilowattitunnilta, mikä hinta voimalaitoksen pääoma-arvojen kuolettamisen jälkeen edelleen alenisi, ja teki tästä sen johtopäätöksen, että kaupunki jo omistamalla koskivoiman ja johdot todennäköisesti voisi huojistaa sen virranhinnan, joka kaupungin mahdollisesti olisi maksettava sivulliselle hankkijalle vesivoimalla kehitetystä virrasta, samaan määrään eli n. 10 penniin kilowattitunnilta ilman että koskien rakentaminenkaan oli välttämätöntä. Viitaten asiaa koskevaan selvitykseensä hallitus esitti, että Tampereen pellava- ja rautateollisuusosakeyhtiön, Liittopankki osakeyhtiön ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön tekemä myyntitarjous hyväksyttäisiin; että kaupungin ennestään jo omistamat 20,000 Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osaketta kirjanpitoarvostaan, 4,000,000 markasta, siirrettäisiin kaupungin sähkölaitokselle; että osakkeiden arvosta vuosittain vuoden 1931 loppuun kuoletettaisiin se määrä, joka sähkölaitoksen voimassa olevan sopimuksen nojalla olisi suoritettava Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön antamasta energiasta; että Etelä-Suomen voimaosakeyhtiötä toistaiseksi hoidettaisiin yhtiön muodossa; sekä että rahatoimikamari valtuutettaisiin ryhtymään näiden asiain järjestämisen vaatimiin toimenpiteisiin.

Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa ¹⁾ rahatoimikamari, joka oli asettanut valiokunnan ²⁾ kysymystä selvittelemään, huomautti, että se hyöty, jonka kaupunki voisi saada hankkimalla omakseen Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön omaisuuden, lopultakin oli sen varassa, miten edullisesti yhtiön omistamat vesivoimat voitiin rakennuttaa. Koskien ja rantain omistusoikeus tuntui olevan täysin selvä lukuun ottamatta Pyhtään papinvirkatalon koski-osuuksia, joita koskeva kauppakirja oli laadittu, mutta lopullisesti vahvistamatta. Yhtiöllä oli hallussaan sen käyttöoikeus n. 30 vuodeksi. Patoamis-oikeus näytti niinkään olevan niin kiistaton, että voima-aseman rakennusehtoja vahvistettaessa lopullisesti määrätty putouskorkeus tuskin mainittavasti alittaisi 11 m. Ahvenkoskeen rakennettavan voimalaitoksen rakennuskustannusten kamari hankkimiansa selvitysten nojalla laski nousevan hyvin lähelle 100 milj. markkaa, jota vastoin kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli arvioinut ne ainoastaan 40.25 milj. markaksi. Kamarin laatima voimalaitoksen kannattavuuslaskelma, joka perustui 96 milj. markan rakennuskustannuksiin, oli seuraava:

Käytetty pääoma tammikuun 1 p:nä 1932	Smk	7,000,000: —
Voimalaitoksen rakennuttaminen	»	96,000,000: —
Helsingin—Porvoon linjan uudestaan rakennuttaminen	»	5,000,000: —
Yhteensä	Smk	108,000,000: —

Vuosikustannukset nousivat seuraaviin määriin:

Korko 6 %:n mukaan	Smk	6,480,000: —
Kuoletus	»	3,510,000: —
Käyttö ja kunnossapito	»	1,000,000: —
Hallinto, henkilökunta ja yleiskulut	»	1,000,000: —
Yhteensä	Smk	11,990,000: —

Sähkölaitoksen johtaja oli ollut sitä mieltä, että 10 milj. kwh voitaisiin myydä 21.7 pennin hinnasta kwh:lta ja että kaupunki käyttäisi 54 milj. kwh. Hyväksymällä nämä laskelmat saataisiin seuraava tulolaskelma:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Ks. tätä kert. os. II. Rahatoimikamari.

Virranmyynnistä, 10,000,000 kwh à 21.7 penniä.....	Smk	2,170,000:—
Oma kulutus, 54,000,000 kwh à n. 18.2 penniä....	»	9,820,000:—
Yhteensä		Smk 11,990,000:—

Jos kaupunki yksin käyttäisi kaiken virran, tulisi sen hinnaksi n. 18.7 penniä kwh:lta.

Edellä esitetyt laskelmat osoittavat selvästi, että ehdotetussa Ahvenkosken voimalaitoksessa kehitetty sähkövirta tulisi tuntuvasti kalliimmaksi sitä hintaa, jonka kaupunki sopimuksen mukaisesti saisi maksaa Imatran voimalaitoksesta saamastaan virrasta ¹⁾. Rahatoimikamarin mielestä oli edullisempaa tehdä valtion kanssa pitkäaikainen sopimus sähkövirran toimittamisesta sekä tarpeen vaatiessa lisätä sähkölaitoksen höyryllä käypää varakoneistoa kuin uhrata varoja nyt puheena olleeseen vesivoimalaitokseen. Kamarin mielestä kaupungin oleminen suurkuluttajana sekä ne huomattavat pääomat, jotka valtio oli sijoittanut Helsingin linjaan ja kaupunkiin rakennettuun muuntaja-asemaan, antoivat riittävät takeet siitä, että kaupunki vastedeskin saisi Imatran voimalaitoksesta virtaa hyväksyttävien ehdoin. Sitäpaitsi kamarista ei tuntunut sopivalta, että kaupunki miltei heti valtion varustauduttua antamaan virtaa Helsinkiin supistaisi Imatralta ottamansa virran kulutuksen vähäpätöiseen määrään, vaikkapa vain lyhyehköksi ajaksi. Tällainen menettely ei varmaankaan olisi omiaan kaupungin kulutuksen lisääntytyä ja valtion kenties onnistuttua saamaan menekkiä toisaalta takamaan kaupungille hyviä ehtoja.

Sille seikalle, että kaupunki jo aikaisemmin oli sitonut Etelä-Suomen voimaosakeyhtiöön 4,000,000 markkaa, ei tuntunut esillä olevaa asiaa arvosteltaessa olevan omistettava mainittavaa huomiota. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lausunnon mukaan yhtiön asema oli katsottava sellaiseksi, että kaupungin piti voida yhtiön suoritustilassakin ollessa odottaa saavansa takaisin tämä pääoma ynnä tuntuva voitto. Kamarin mielestä kaupungin kieltäytymisen osakkeita lunastamasta ei toki tarvinnut johtaa yhtiön toiminnan lakkauttamiseen, koska sille siinäkin tapauksessa, että kaupunki vastedes pääasiassa käyttäisi Imatran voimalaitosta, varmasti oli löydetävissä muita kehitysmahdollisuuksia. Siinäkin tapauksessa pitäisi kaupungin siis saada sijoittamalleen pääomalle korko.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ evätä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden ostamisesta.

Barnabon lastentarhan huoneisto. Kansanlastentarhain johtokunta lausui, että Barnabon lastentarhalle, joka oli sijoitettu Pietarinkadun talossa n:o 23 olevaan tilapäiseen ja tarkoitukseensa sopimattomaan huoneistoon, voitaisiin Tehtaan- ja Kapteeninkadun tontille n:o 13 rakennettavasta talosta saada sopiva, vartavasten sen tarkoituksiin sisustettu etelänpuoleinen huoneisto, josta oli näköala Tehtaan- ja Kapteeninkatujen väliseen puistikkoon ja joka sijaitisi ensimmäisessä asuntokerroksessa ja käsitti salin, kolme osastohuonetta, hallin, päällysvaatehuoneen, eristys- ja opettajatarhuoneet, varastohuoneen, kylpyhuoneen, pesuhuoneen, kuusi W. C:tä, seitsemän komeroa, keittiön ja palvelijatarhuoneen ja jonka lattiapinta-ala oli yhteensä 260 m². Koska oli osoittautunut vaikeaksi saada kyseelliselle lastentarhalle vuokratuksi tyy-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 116. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 26 § ja 31 p. lokak. 27 §.

dyttävää, sopivasti sijaitsevaa huoneistoa, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ ostaa edellä kuvailtuun huoneistoon oikeuttavat Asunto-osakeyhtiö Tehtaan-
katu 13:n osakkeet sekä luovuttaa huoneiston lastentarhan käytettäväksi. Kauppahinta, 360,000 markkaa, merkittäisiin vuoden 1929 menosääntöön, mutta siitä saisi kulvana vuonna ennakolta maksaa kaupunginkassasta 270,000 markkaa.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä sosialilautakunta oli huomauttanut, että asuntojen hankkiminen yhä edelleen tuotti vaikeuksia vähävaraiselle väestölle, minkä johdosta Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 aikoi rakennuttaa Vallilan korttelin n:o 555 tontille n:o 16 samaan kortteliin äskettäin rakennuttfamansa asuntotalon²⁾ välittömäksi jatkoksi vielä yhden asuntorakennuksen; tämä käsittäisi 66 huoneen ja keittiön sekä 6 kahden huoneen ja keittiön asuinhuoneistoa, joiden vuokralaiset saisivat lunastaa huoneistojaan vastaavat osakkeet omikseen säännöllisin vähittäismaksuin kahdeksan vuoden kuluessa, lisäksi 240 m²:n alan, joka varattaisiin kaupungin tarpeisiin, sekä kaksi myymälähuoneistoa ja muutamia autovajoja. Lautakunta esitti, että kaupunki samalla tavalla kuin aikaisemmin avustaisi yhtiön rakennushankkeen toteuttamista, ja tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti³⁾

että kaupunki käyttäen pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseksi talousarvioon merkityn määrärahan varoja merkitsisi 2,787 uutta osaketta Helsingin kaupungin asunto-osakeyhtiössä n:o 3 1,114,800 markan arvosta; sekä

että talousarvion määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille osoitettaisiin 1,530,000 markkaa kuoletuslainaksi vasta mainitulle yhtiölle sen edellä selostetun rakennusohjelman toteuttamiseksi 9 %:n vuotuismaksuin, mistä $7\frac{3}{4}$ % olisi korkoa maksamattomalle lainamäärälle.

Liikennemaksujen palauttaminen. Aero osakeyhtiö, joka vuoden varrella oli suorittanut kahdesta maahan tuomastaan lentokoneesta liikennemaksuja 8,000 markkaa eli 0.5 % tavarán arvosta, anoi, että sille myönnettäisiin⁴⁾ samat huojenukset kuin vuonna 1927. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾ tähän anomukseen ja määräsi, että edellä mainitut liikennemaksut oli laskettava 0.15 %-ksi maahan tuotujen lentokoneiden arvosta ja että yhtiölle niin ollen oli palautettava 5,600 markkaa sen jo suorittamista liikennemaksuista.

Satamamaksujen palauttaminen. Etelä-Amerikan linjan asioimisto osakeyhtiön tekemän anomuksen, että Bergenske Dampskibsselskabille osaksi tai kokonaan palautettaisiin ne satamamaksut, 6,662:40 markkaa, jotka oli suoritettu sen matkailuhöyrylaivasta Stella Polariksesta, joka elokuun 27 p:nä oli ollut muutaman tunnin ajan kiinnitettynä Katajanokan laituriin, kaupunginvaltuusto epäsi⁶⁾.

Satamakannantakonttorin V haaraosastossa tapahtuva kannanta. Kaupunginvaltuuston päätetty⁷⁾, että Helsingin makasiiniosakeyhtiön Katajanokalla olevaan varastosuojaan perustettaisiin satamakannantakonttorin haaraosasto, ja yhtiön ilmoitettua, ettei se voinut luovuttaa tälle osastolle tarpeellista tilaa, ennenkuin varastosuojan teetettäväksi päätetty lisärakennus oli valmistunut, mutta samalla tarjouduttua erinäisin ehdoin huolehtimaan kaupungille tulevien maksujen kannannasta, valtuusto päätti⁸⁾ hyväksyen yhtiön ehdot val-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 28 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 78. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 20 §; ks. myös tätä kert. s. 23. — ⁴⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 48. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 43 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. jouluk. 42 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 74 ja 121. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 12 §.

tuuttaa rahatoimikamarin tekemään yhtiön kanssa seuraavansisältöisen sopimuksen:

1) Helsingin makasiiniosakeyhtiö on velvollinen omalla kustannuksellaan ja vastuullaan Katajanokalla olevassa varastosuojassaan n:o 6 ylläpitämään satamakannantakonttorin V haaraosastoa toimittaakseen siellä kaupungille yleisen varaston ja varaston tavaraliikenteestä kaupungille tulevain tuulaaki- ja liikennemaksujen maksuunpanon ja kannannan voimassa olevien asetusten ja taksojen mukaisesti.

2) Kirjanpidon ja tilityksen tulee tapahtua samalla tavalla kuin satamakannantakonttorin muiden haaraosastojen suhteen on määrätty, ja yhtiön on alistuttava niihin säännöksiin ja määräyksiin, jotka satamakannantakonttori katsoo tarpeelliseksi antaa. Veloituskuikit on laadittava samojen kaavakkeiden mukaisesti kuin satamakannantakonttorissa. Maksuunpanon ja tavarain punnitsemisen toimittavat V haaraosastossa palvelevat kaupungin virkailijat, 1 haaraosaston johtaja, 2 vaakamestaria ja 1 vahtimestari, joiden palkat yhtiö korvaa kaupungille.

3) Kaupungin viranomaisilla on oikeus maksuunpanon, kirjanpidon, kannannan ja muiden V haaraosastossa suoritettujen töiden tarkastamiseen.

4) Kannetut kaupunginvarat on viikoittain toimitettava kaupungin rahatoimikonttoriin, joka tässä kohden antaa tarkempia määräyksiä, mutta jos kannanta nousee 20,000 markkaan tai sen yli, on varat toimitettava samana tai viimeistään seuraavana päivänä.

5) Yhtiö ei vastaa mahdollisista veloitusvirheistä, mutta kyllä mahdollisista kassavajauksista ja suorittamattomista maksuista.

6) Edellisen vuoden kannannasta on yhtiön ennen tammikuun 15 p:ää annettava tilitys satamakannanta- ja rahatoimikonttoreille.

7) Yhtiö antaa Katajanokan tavarasuojasta n:o 6 maksutta kaupungin käytettäväksi tullilaitokselle tarpeellisen varastohuoneiston valoineen, lämpöineen ja siivouksineen sekä tarpeelliset konttoritarvikkeet kaupungin sikkalaisille virkailijoille.

8) Hyvitykseksi edellä mainituista tehtävistä yhtiöllä on oikeus vähentää 5 % kaikista sen toimesta kannetuista kaupungin varoista, mikä vähennys otetaan huomioon varoja tilitettäessä.

9) Tämä sopimus koskee vuotta 1928, mutta pidennetään vuodeksi kerrallaan, ellei sitä kaksi kuukautta ennen vuoden loppua ole irtisanottu.

Kunnallisverotus. Rahatoimikamari, jolle kaupunginvaltuusto oli antanut tehtäväksi ¹⁾ valmistella kysymystä kunnallisasetuksen 55 §:n 3 kohdan muuttamisesta siten, että verovapaus asianomaisen kunnanvaltuuston päätöksellä voitaisiin myöntää henkilöille, joiden tulot eivät ylittäneet 8,000 markkaa, sekä saman pykälän 4 kohdan muuttamisesta siten, että verohelpotuksen tai verovapauden myöntämistä yksityistapauksissa laajennettaisiin, oli asettanut tätä kysymystä selvittelemään valiokunnan ²⁾, jonka sittemmin jättämän mietinnön ³⁾ kamari lähetti kaupunginvaltuustolle omasta puolestaan huomauttaen ³⁾, että kunnan jäsenten kohtuuton verottaminen erinäisissä tapauksissa voi käydä kunnan omien etujen vastaiseksi. Verotusviranomaiset eivät voineet syrjäyttää lain määräyksiä eivätkä ensi sijassa pitää silmällä tarkoituksenmukaisuusnäkökohtia, joten heidän tuli pakko vuosittain määrätä lukuisille henkilöille veromäärä, joka oli ilmeisessä epäsuhteessa näiden maksukykyyn. Seurauksena oli ollut, että rahatoimikamari laajassa mitassa oli joutunut käsit-

¹⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 97. — ²⁾ S:n s. 226. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

Kunnall. kert. 1928.

telemään kysymyksiä kunnallisveron poistosta ja että verojäämät olivat nousseet ylen suuriin määriin, joiden periminen aiheutti kaupungille kustannuksia. Ulosottoteitse perittävien ja tileistä poistettujen verojäämien luettelosta ilmeni, että veronmaksun laiminlyöjistä ratkaisevasti suurin osa oli pienituloisia henkilöitä. Edellä selostettujen epäkohtain poistaminen oli päivänpolttava kysymys ja kamarin käsityksen mukaan ratkaistavissa siten, että verotettavan tulon aliraja korotettiin 8,000 markkaan, että sallitun lapsivähennyksen määrää lisättiin sekä että oikeus verohelpotuksen tai -vapauden myöntämiseen yksityistapauksissa laajennettiin yhdenmukaiseksi voimassa olevan valtionverotuksen kanssa. Tämän uudistuksen toteuttaminen ei kamarin valiokunnan selvityksen mukaan huonontaisi kunnan taloudellista asemaa eikä ylenmäärin rasittaisi niitä veronmaksajia, joita ehdotetut vähennykset eivät koskeneet, ja se helpottaisi varmaan tuntuvasti sekä verotusviranomaisten ja ulosottolaitoksen että tavalla tai toisella kunnan vähävaraisia jäseniä palvelevien kunnan virastojen työtaakkaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtioneuvostolta anoa toimenpidettä sellaisen muutoksen aikaansaamiseksi kunnallisverotuslainsäädäntöön, että suurin verotettava tulo, josta veroa ei suoriteta, voitaisiin vahvistaa 10,000 markaksi; että sallitun lapsivähennyksen määrää korotettaisiin; sekä että oikeutta verohuojennusten tai verovapauden myöntämiseen yksityistapauksissa laajennettaisiin niin että se tulisi yhtä laajaksi kuin tulo- ja omaisuusverolaissa säädetään, kuitenkin siten, ettei viimeksimainitun lain määräystä osakeyhtiöiden verohuojennuksesta olisi sovellettava kunnallisverotuksessa.

Kunnallisverotusjärjestelmää koskeva aloite. Vt Janatuinen y. m. jättivät valtuustolle aloitteen, joka tarkoitti kunnallisverotusjärjestelmän uudistamista. Aloite lähetettiin ²⁾ valmisteluvaliokuntaan.

Verovelvollisen henkilön tulosta verotuksessa tehtävä vähennys. Vahvistaessaan vuodeksi 1928 niitä rahamääriä, jotka kaupunkien kunnallishallinnosta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan, sellaisina kuin nämä esiintyvät mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa, kunnallisverotuksessa on vähennettävä verovelvollisen henkilön tulosta, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että tällaisesta tulosta, ellei se ylittänyt 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa sekä että verovelvollisella henkilöllä oli oikeus jokaisen lapsen osalta, jonka hän elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verovuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta, vähentää tuloistaan 1,200 markkaa.

Poliisilaitoksen menosääntö. Kaupunginvaltuusto, jota Uudenmaan läänin maaherra oli kehoittanut lausumaan mielipiteensä poliisilaitoksen vuoden 1929 menosääntöehdotuksesta, jonka mukaan menot olivat lisääntyneet 539,500 markkaa eli 19,531,900 markkaan, päätti ⁴⁾ antamassaan vastauksessa puoltaa mainitun ehdotuksen hyväksymistä sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan myöntämään ^{2/7} uusista määrärahoista ja määrärahankorotuksista.

Lastensuojelulautakunnan hoidokkien rautatiematkat. Sosialiministeriö ilmoitti ⁵⁾, ettei se ollut voinut suostua kaupunginvaltuuston anomukseen ⁶⁾ vaapalippujen myöntämisestä valtionrautateillä lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamille lapsille, jotka lähetettiin koulukoteihin ja yksityisiin kasvatuskoteihin tai niistä pois, sekä heidän saattajilleen, koska tähän tarkoitukseen

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 63 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 7 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 9 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. lokak. 3 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 90.

ei ollut varattu määrärahaa valtion kuluvan vuoden talousarvioon eikä myöskään vuoden 1929 talousarvioehdotukseen.

Tarkastus- ja satamakonstaapelien virkaloma. Satamaliikennekonttorin tarkastus- ja satamakonstaapelit valittivat, etteivät he mielestään olleet saaneet nauttia lain määräämää virkalomaa, ja anoivat, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta tämä epäkohta vastedes korjautuisi ja valittajille korvattaisiin heidän menettämänsä virkalomaetu. Rahatoimikamarin selvitettyä, että valittajat olivat nauttineet pitempää virkalomaa kuin työ-sopimuslaki määräsi ja ilmoitettua ottaneensa ehdotukseensa kaupungin viranpitäjän tarkistetuksi palvelusehtosäännöksi yleisesti noudatettavat määräykset virkamiehille tulevan virkaloman pituudesta, jotta tässä kohden vastedes saataisiin aikaan yhdenmukainen menettely, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, ettei edellä mainittu esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Kansakoulujen siivoojattarien palvelusehdot. Kansakoulujen siivoojattarien anottua, että heidän katsottaisiin kaupungin vakinaisiksi työntekijöiksi ja että he saisivat nauttia kaikilla näille kuuluvia etuja ja oikeuksia sekä niiden saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, jonka he ennen tätä muutosta olivat olleet kaupungin palveluksessa, rahatoimikamari oli esityksestä antamassaan lausunnossa huomauttanut, että hakijat, joille kahtena kesäkuukautena ei voitu järjestää työtä kansakouluissa, olivat saaneet palkan ainoastaan vuoden 10 kuukaudesta ja sen takia joutuneet eläkkeen ja kesäloman suhteen jonkin verran epäselvään asemaan. Kamari oli kuitenkin tätä kysymystä harkittuaan havainnut, että hakijoille sinä aikana, jolloin heillä ei ollut työtä kansakouluissa, voitiin järjestää työtä kaupungin muissa laitoksissa, etupäässä sairaaloissa, ja päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin asian järjestämiseksi. Kamarin ilmoituksen johdosta sekä koska siivoojattarien palvelusehdot vahvistettaisiin kaupungin viranpitäjän uuden palvelusehtosäännön yhteydessä, kaupunginvaltuusto päätti²⁾, ettei esitys toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston taholta.

Kunnan viranpitäjän palkkajärjestely. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että siihen painettuun mietintöön, johon kaupunginvaltuuston vuonna 1927 tekemä kaupungin viranpitäjän palkkajärjestelyä koskeva päätös perustui, oli päässyt pujahtamaan joitakin painovirheitä, joten veneristen tautien poliklinikan lääkarintoimi oli sijoitettu 13:nteen eikä, kuten tarkoitus oli ollut, 7 palkkaluokkaan ja sähkölaitoksen käyttöosaston piirustuskonttorin johtajantoimi ruotsinkielisessä mietinnössä 9:nteen palkkakomitean ehdottaman 10 luokan sijasta, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ ainoastaan merkitä oikaisu tiedoksi. Samalla valtuusto kamarin tiedustelun johdosta ilmoitti, ettei valtuustolla ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että kaupunginorkesterin jäsenille tulevat ikäkorotukset, mikäli ne päättyivät epätasaisiin määriin, pyöristettiin lähinnä ylempään tasaiseen viiden markan määrään.

Erinäisten viranpitäjän vahvistettu palkkasääntö. Kaupunginvaltuuston lähetettyä valtioneuvostolle kaupungin viranpitäjille vuosina 1928—30 tulevia palkkaetuja koskevan päätöksensä⁴⁾ niiden palkkain tarkastamiseksi ja vahvistamiseksi, jotka vaativat sellaista vahvistamista, lääkintöhallitus oli sisäasiainministeriön kehoituksesta antanut lausuntonsa kaupunginvaltuuston kaupunginlääkäreille määräämistä palkoista oheenliittäen Suomen kaupunginlääkäriyhdistykseltä samasta kysymyksestä hankkimansa lausun-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 59 §. — ²⁾ S:n 3 p. lokak. 30 §. — ³⁾ S:n 9 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 53—54.

non; näissä molemmissa lausunnoissa ensimmäiselle kaupunginlääkärille ehdotettua palkkaa pidettiin liian pienenä. Kaupunginvaltuusto, jota ministeriö kehoitti lausumaan mielipiteensä edellä mainituista lausunnoista, päätti ¹⁾ käsityksensä tuoda esiin, ettei lääkintöhallituksen eikä Suomen kaupunginlääkäriyhdistyksen lausuntojen pitänyt saada olla esteenä kaupunginvaltuuston Helsingin ensimmäiselle kaupunginlääkärille sopivaksi katsoman palkan vahvistamiselle.

Myöhemmin ilmoitettiin ²⁾ sisäasiainministeriön lokakuun 18 p:nä noudatettavaksi vahvistaneen ³⁾ kaupunginlääkäreille ja kaupunginkamreerille kyseellisenä aikana kuuluvia palkkaetuja koskevan valtuuston päätöksen sekä kysymyksen maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten, maistraatinsihteerin, kaupunginviskaalien ja kaupunginvoutien palkoista tulevan valtioneuvostossa erikseen käsiteltäväksi.

Kansakoulunopettajain ikäkorotusoikeus. Erinäiset suomenkielisten kansakoulujen luokkaopettajat olivat anoneet kaupunginvaltuustolta korvausta yhteensä 103,043 markkaa siitä, että kaupunki heille elokuun 1 p:n 1922 ja huhtikuun 1 p:n 1928 väliseltä ajalta tulevia ikäkorotuksia laskiessaan ei ollut ottanut huomioon sitä aikaa, jonka hakijat ennen nimitystään kansakoulunopettajiksi Helsinkiin olivat hoitaneet vastaavia toimia muissa kunnissa. Tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari toi esiin pääkohdittain seuraavaa: kansakoululaitoksen kustannuksista vuonna 1921 annettu laki vahvisti opettajan alimman vuosipalkan määrän, hänelle tulevan perheellisyysavustuksen sekä sen lisäpalkkion, jonka hän sai 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta. Virkavuosi oli luettava myöskin se aika, jonka hän aikaisemmin oli palvellut muussa kunnassa. Kaupungin viranpitäjäin vuoden 1922 palkkausohjesäännössä sijoitettiin opettajat siksi korkeaan luokkaan, että heidän palkkansa tuntuvasti ylitti lain määräämän palkan siitakin huolimatta, että he tämän palkkausohjesäännön mukaan saivat ikälisäyksiä vasta oltuaan 3, 6 ja 10 vuotta kaupungin palveluksessa. Sen varalta, että erikoistapauksessa joku opettaja katsoisi lain määräämää palkkaa perheellisyysavustuksineen ja ikäkorotuslaskuperusteineen itselleen edullisemmaksi, sisällytettiin palkkausohjesääntöön näin kuuluva määräys: Jos viranpitäjä yleisen lain tai asetuksen perusteella haluaa palkkansa jossain kohdin toisin järjestellyksi, kuin kaupungin viranpitäjäin palkkauksesta voimassa olevat määräykset säätävät, saakoon palkkauksensa kaikilta kohdin sellaisen lain tai asetuksen mukaan ja siinä mainituin alkumäärin tai ellei näistä ole mitään sanottu, sen alkumäärän, minkä kaupunginvaltuusto erikseen vahvistaa. Heinäkuun 1 p:stä 1922 sovellettiin niinmuodoin kaupungissa kahta rinnakkaista palkkaustapaa, ja kunkin opettajan vapaan valinnan varassa oli, kummanko mukaan hän halusi palkkansa maksettavaksi.

Uuden, vuonna 1926 kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain mukaan, joka vahvisti opettajille korotetut alimmat pohjapalkat ja perheellisyysavustukset, suoritettiin ikäkorotusta 4 % 4, 8, 12 ja 16 vuoden palveluksesta, ja opettaja sai laskea hyväkseen aikaisemmat virkavuotensa toisessa kunnassa. Kaupungille myönnettiin kuitenkin oikeus järjestää opettajain palkkaus toisinkin edellyttäen, että kokonaispalkka nousi ainakin siihen määrään, mikä opettajalle kulloinkin tulisi edellä mainitun lain määräyksiä noudatettaessa; kaupungin vuoden 1922 palkkaussääntö ei siis millään tavalla joutunut ristiriitaan tämän uuden lain kanssa, vaan opettajille jäi edelleenkin

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 12 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 54. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 2 §.

sama vapaa valinta, halusivatko he palkkansa lain säätämin määrin ja muutenkin lain määräämin ehdoin vai vuoden 1922 palkkasäännön määrin ja ehdoin. Vasta kaupunginvaltuuston hyväksymä ¹⁾ ja kouluhallituksen maaliskuun 31 p:nä 1928 vahvistama kaupungin kansakoulujen uusi ohjesääntö muutti tilannetta olennaisesti. Sen voimaan astuttua kaupungin kansakoulunopettajalla kamarin käsityksen mukaan oli oikeus samalla kuin hän nautti kaupungin viranpitäjän palkkausohjesäännön mukaista palkkaa, ikäkorotuksen saamiseksi saman ohjesäännön mukaisesti lukea hyväkseen toisessa kunnassa palkkelemansa aika.

Kuten edellä esitetystä ilmenee, rahatoimikamari katsoi, etteivät hakijain vaatimukset perustuneet lakiin ja että niiden hyväksyminen olisi ristiriidassa kaupungin viranpitäjän palkkausohjesäännön määräysten kanssa. Myöskin kaupunginvaltuusto hyväksyi nämä kamarin esittämät näkökohdat ja epäsi ²⁾ kansakoulunopettajain edellä mainitun anomuksen.

Palkkakysymyksiä. Sairaalatarkastaja G. Palander, jolle vuonna 1925 oli myönnetty ³⁾ 1,500 markan suuruinen henkilökohtainen palkanlisäys kuukaudessa, lausui toivomuksen, että hän saisi pitää koko tämän palkanlisäyksen myöskin yleisen palkkajärjestelyn tammikuun 1 p:nä astuttua voimaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ herra Palanderin tiedusteluun vastata, että hänen mainitussa palkkajärjestelyssä vahvistettujen perusteiden ⁵⁾ mukaisesti vuoden 1928 alusta tuli saada nostaa henkilökohtaista palkanlisäystä ainoastaan 212 markkaa kuukaudessa eli niin paljon kuin hänen uuden järjestelmän mukainen palkkansa oli pienempi hänellä joulukuussa 1927 olleita yhteenlaskettuja palkkaetuja.

Kaasulaitoksen johtotyöinsinöörin R. G. Rosenbröijerin saatua anomansa virkaeron ja viran oltua säädettyssä järjestyksessä julistettuna haettavaksi ilman että määrääjan kuluessa oli ilmoittautunut ainoatakaan hakijaa kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli ryhtynyt insinööri Rosenbröijerin kanssa neuvottelemaan hänen jäämisestään kaupungin palvelukseen, mihin hän olikin erinäisin ehdoin ilmoittanut suostuvansa. Kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä hallitus puolsi näiden ehtojen hyväksymistä, ja tämän mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ oikeuttaa insinööri Rosenbröijerin niin kauan kuin hän hoiti kaasulaitoksen johtotyöinsinöörin tointa saamaan 16 palkkaluokan mukaiset palkkaedut; taata hänelle oikeuden ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen aikaisempi palveluksensa samassa toimessa; sekä että vapaa kaasunkäyttö sisältyi johtotyöinsinöörin palkkaetuihin.

Myönnettyjä henkilökohtaisia palkanlisäyksiä. Ryttylän koulukodin opettaja T. Reino, joka rahatoimikamarin vuonna 1926 tekemän päätöksen ⁷⁾ nojalla oli saanut jonkin verran suuremman palkan kuin hänen toimeensa palkkausohjesäännön mukaan liittyi, oli tämän toimen tultua siirrettyksi luokkaa ylemmäksi ja luontoisetujen johdosta tehdyn poiston samalla korotetuksi sekä menettänyt sen hänelle myönnetyn edun, että hänen palkkansa oli suurempi kuin muiden opettajain, että suorastaan joutunut saamaan pienemmän rahapalkan kuin aikaisemmin. Koska tämä ei tuntunut kohtuulliselta, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ myöntää opettaja Reinolle henkilökohtaista palkanlisäystä 330 markkaa kuukaudessa vuoden alusta lukien. Mainittu määrä oli otettava uusien virkain ja palkankorotusten määrärahasta.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 120. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 46 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 68. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 17 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 53. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 11 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 184. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 12 §.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ korottaa rakennuskonttorin huonerakennusosaston piirustajalle K. Nymanille myönnetyn henkilökohtaisen palkanlisäyksen 233 markasta 700 markkaan kuukaudessa syyskuun 1 p:stä lukien. Päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset, 467 markkaa kuukaudessa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Rakennuskonttorin varasto-osaston konttoriapulaisten K. A. Borgstenin ja G. R. Lindrothin anottua, että heidän toimensa siirrettäisiin 4:nnestä 6 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä anomuksen, mutta myöntää kumpaisellekin hakijalle 200 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen kuukaudessa, mikä vastasi 4 ja 5 palkkaluokan pohjapalkkain erotusta. Lisäpalkka oli maksettava kesäkuun 1 p:stä lähtien ja päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvat lisäkustannukset suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Evättyjä anomuksia henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä. Sitä-vastoin kaupunginvaltuusto epäsi anomukset henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä vahtimestarinapulaiselle O. Nuotiolle ³⁾, asuntotarkastuskonttorin kanslistille S. Forsblomille ⁴⁾ ja lihantarkastamon päiväkirjanpitäjälle U. Forssellille ⁵⁾.

Hypäksyttyjä anomuksia palkankorotuksen myöntämisestä kunnan viranpitäjille. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle puoltolauseineen kaksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin ja ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisten tekemää anomusta, että heidät palkkaetujensa suhteen rinnastettaisiin toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisten kanssa, joiden pohjapalkka ja virkasivutulot yhteensä nousivat n. 2,900 markkaan kuukaudessa. Koska hakijain suorittaman työn täytyi katsoa olevan yhtä rasittavaa ja vastuullista kuin toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisten toimittama veronkanto, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin sekä ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaistoimet siirrettäisiin 7:nnestä 9 palkkaluokkaan ja edellisen konttorin esimiehentoimi 8:nnestä 10 luokkaan syyskuun 1 p:stä lukien, sekä että päätöksen kuluvana vuonna aiheuttamat lisäkustannukset, 63,550 markkaa, suoritettaisiin talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Myöskin maistraatin kanslian kaupunginpalvelijain anottua, että heidän toimensa samaten kuin edellä mainitut ulosottoapulaistoimet korotettaisiin 9 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että hakijain toimet tammi-kuun 1 p:stä 1929 siirrettäisiin 6:nnestä 8 palkkaluokkaan.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁸⁾ kansliansa vahtimestarin ja vahtimestarinapulaisen E. Ådahlin ja G. Hagelbergin tekemiin anomuksiin, että heidän toimensa siirrettäisiin edellisen 4:nnestä 5:nteen ja jälkimmäisen 2:sesta 3 palkkaluokkaan. Päätöksen tuli astua voimaan syyskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamarin huomautettua, että kamarin vahtimestarikunta suorittamaansa työhön katsoen oli huomommin palkattua kuin muiden virastojen vastaavat viranpitäjät, kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että kamarin vahtimestarintoimi siirrettäisiin 4:nnestä 5:nteen ja vahtimestarinapulaisentoimi 2:sesta 3 palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä lukien. Päätöksestä kuluvana

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 29 §. — ²⁾ S:n 13 p. kesäk. 14 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 28 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. syysk. 29 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. lokak. 27 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. lokak. 24 ja 25 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. marrask. 18 §; vrt. tätä kert. s. 91 ja 132. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 38 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. toukok. 9 §.

vuonna aiheutuvat lisäkustannukset, 5,640 markkaa, suoritettaisiin talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Tehdessään kaupungin kiinteistöhallintoa koskevan päätöksensä ¹⁾ kaupunginvaltuusto samalla määräsi ²⁾, että mainitun hallinnon vahtimestarintoi-
mi siirrettäisiin 2:sesta 4 palkkaluokkaan lukien tammikuun 1 p:stä 1929.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että 7 palkkaluokkaan luettu satamaliikennekonttorin yhteydessä toimivan kannantaosaston johtajantoi-
mi vuoden alusta lukien siirrettäisiin 9 palkkaluokkaan, johon edellä mainitun toimen kanssa rinnastettavat satamakannantakonttorin haaraosastojen johtajantoi-
met viimeksi toimitetussa palkkajärjestelyssä oli sijoitettu. Kulu-
van vuoden osalle tuleva lisäkustannus, 8,280 markkaa, suoritettaisiin talousarvion määrära-
hasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Terveydenhoitolautakunta huomautti, että lihantarkastamon tarkastus-
apulaiset, leimaajat, kantajat ja näytteenottajat, joiden toimet palkkajärjes-
telyssä otettiin vakinaiseen menosääntöön, tämän muutoksen johdosta oli-
vat joutuneet saamaan pienemmän palkan kuin aikaisemmin, ellei heillä ollut
kolmea ikäkorotusta, missä tapauksessa he tulivat saamaan entiseen verrattuna
9 markkaa paremman kuukausipalkan. Tämän johdosta ja jotta puheena
olevat viranpitäjät eivät missään tapauksessa saisi pienempää palkkaa kuin
aikaisemmin, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ siirtää heidän toimensa 2:sesta
3 palkkaluokkaan vuoden alusta lukien. Tämä päätös aiheuttaisi kuluvana
vuonna yhteensä 15,360 markan lisäkustannuksen, joka rahatoimikamarin tuli
suorittaa palkkajärjestelyn aiheuttamiin menoihin varatuista käyttövaroista-
taan.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että köyhäinhoidon palveluksessa olevien
diakonisojen palkka lokakuun 1 p:stä lähtien suoritettaisiin 5:nneen eikä kuten
siihen asti 3 palkkaluokan mukaan.

Edelleen valtuusto päätti ⁶⁾, että köyhäinhoitolautakunnan päiväkodin
johtajattarentoimi siirrettäisiin 2:sesta 3 palkkaluokkaan lokakuun 1 p:stä
lukien. Tästä päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset suoritettaisiin talous-
arvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kunnalliskodin rehimestarin toimi, jonka haltija huolehti laitoksen
sikalan hoidosta, siirrettiin ⁷⁾ 3:nnesta 5 palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä
lukien. Päätöksestä johtuvat lisäkustannukset, 3,440 markkaa, oli suoritettava
talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ siirtää lastensuojelulautakunnan vahtimes-
tarintoimen 3:nnesta 4 palkkaluokkaan toukokuun 1 p:stä lukien. Tästä
päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset, 1,720 markkaa, suoritettaisiin talous-
arvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen huomautettua, että rakennus-
konttorin kaupunginasemakaavaosaston työ oli niin huomattavasti lisääntynyt,
että avustavan kaupunginasemakaava-arkkitehdin oli tullut pakko itsenäis-
esti hoitaa tehtävänsä, ja että hänen palkkansa näissä oloissa oli liian pieni,
kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että avustavan kaupunginasemakaava-arkki-
tehdin toimi syyskuun 1 p:stä lukien siirrettäisiin 14:nnestä 15 palkkaluokkaan.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾, että sähkölaitoksen kaikkien ala-
asemien koneenkäyttäjätöimet vuoden alusta lukien siirrettäisiin 7:nnestä 8 palkka-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 131. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 16 §. — ³⁾ S:n 9 p. toukok. 4 §. —

⁴⁾ S:n 9 p. toukok. 14 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. lokak. 15 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. lokak. 26 §. —

⁷⁾ S:n 9 p. toukok. 21 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. toukok. 30 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. syysk. 25 §. —

¹⁰⁾ S:n 30 p. toukok. 16 §.

luokkaan. Päätöksestä johtuvat lisäkustannukset, 62,640 markkaa, suoritettiin rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kamarin käytettäväksi talousarvioon palkkajärjestelyn aiheuttamia menoja varten varatusta määrärahasta.

Evätyjä palkankorotusanomuksia. Avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan J. Hertzin anomuksen, että hänen virkansa siirrettäisiin 13:nnesta 15 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Nikkilän sairaalan ompelijatar F. L. Ahlblad anoi, että hänen kuukausipalkkansa korotettaisiin 835 markasta 897 markkaan, mikä lisäys vastaisi yhtä ikäkorotusta yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien toisessa palkkaluokassa ennen tammikuun 1 p:ää 1928 sovelletun palkkajärjestelmän mukaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ jättää anomuksen huomioon ottamatta, koska hakijalla oli ollut sopimusvirka, jonka palkan rahatoimikamari määräsi.

Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ köyhäinhuoltolautakunnan ylivahtimestarin K. F. Wassin ja lautakunnan asiamiesosaston nuoremman järjestysmiehen H. Liimataisen anomukset, että heidän virkansa siirrettäisiin ylempään palkkaluokkaan, edellisen 4:nnesta 5:nteen ja jälkimmäisen 3:nnesta 4 palkkaluokkaan.

Samaten valtuusto epäsi⁴⁾ rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston avustavan insinöörin W. Starckin anomuksen, että hänen virkansa siirrettäisiin 14:nnesta 15 palkkaluokkaan.

Hyvitys viran menettämisestä. Ent. kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellström, jonka virka rahatoimikonttorin uudestaanjärjestelyn johdosta oli lakkautettu⁵⁾ ja joka sen vuoksi edelläkäyneen irtisanomisen jälkeen oli vapautettu kaupungin palveluksesta tammikuun 1 p:stä lukien, anoi kohtuulliseksi katsotun määräistä ylimääräistä elinkautista eläkettä kunnan varoista perustaen anomuksensa siihen, että hän oli ollut 12 vuotta ja 1 ½ kuukautta kaupungin palveluksessa, josta hänen oli ollut pakko luopua ilman omaa syytään. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan katsonut olevan syytä myöntyä tähän anomukseen, vaan päätti⁶⁾ ainoastaan kehoittaa rahatoimikamaria järjestämään herra Hellströmille jonkin tilapäisen toimen kolmeksi kuukaudeksi huhtikuun 1 p:stä lukien sekä suorittamaan hänelle palkkioksi mainitulta ajalta 5,520 markkaa kuukaudelta, yhteensä 16,560 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin opetuslaitosten tuntiopettajien palkkiot. Saadakseen vakinaisten ja tuntiopettajain palkkauksen välille palautetuksi aikaisemmin vallinneen suhteen, joka oli muuttunut edellisiä koskeneen palkkajärjestelyn⁷⁾ johdosta, kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että kansakoulujen tuntiopettajain sekä tyttöjen jatkokoulun käsityö- ja talousopettajattarien tuntipalkka olisi 22 markkaa tunnilta; että jatkokoulun tietopuolisten aineiden ja veistonopettajain palkkio olisi 28 markkaa tunnilta; että ammattikoulujen ja taideteollisuuskeskuskoulun tuntiopettajain palkkio olisi 28—35 markkaa tunnilta, jolloin kuitenkin ammattihygienian opettavan lääkärin tuli saada sama palkkio kuin aikaisemmin, 60 markkaa tunnilta; että työväenopiston tuntiopettajille maksettaisiin sama palkkio kuin ammattikoulujen tuntiopettajille sekä että luennoitsijain tuli saada 150 markkaa luennolta; että edellä mainituista palkkioita noudatettaisiin syyslukukauden alusta lukien; sekä että päätöksen kulvana vuonna

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 35 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 18 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 17 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 26 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 253. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 15 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 50 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 29 §.

aiheuttamat lisäkustannukset, 70,435 markkaa, suoritettaisiin vuoden tili-erotuksesta.

Oikeus nauttia palkkaa virkavapauden ajalta. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat viranpitäjät heille sairauden takia kahta kuukautta pitemmäksi ajaksi myönnetyn virkavapauden aikana saamaan koko palkkansa alla mainitulta ajalta:

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelija A. E. Sandström heinäkuun 12 ja 27 p:n väliseltä ajalta ¹⁾;

tilastokonttorin assistentti E. Särkisilta toukokuulta sekä kesäkuun 16 p:stä elokuun 1 p:ään ²⁾;

revisionikonttorin kirjajaaja E. Cajander 30 päivästä elokuun 22 p:stä lukien ³⁾;

revisionikonttorin vahtimestari L. Reiman kuudelta viikolta lukien loka-kuun 25 p:stä ⁴⁾;

Marian sairaalan alihoitajatar S. I. Johansson kolmelta kuukaudelta maaliskuun 15 p:stä lukien ⁵⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger joulukuulta 1927 ⁶⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijä L. Winter heinäkuulta ⁷⁾;

köyhäinhoitolautakunnan vahtimestari A. Nyman heinäkuulta ja syyskuulta ⁸⁾;

sähkölaitoksen konttoriapulainen E. Juslin marraskuun 22 p:n ja joulukuun 31 p:n 1927 väliseltä ajalta ⁹⁾;

sähkölaitoksen konemestari E. Hagman yhden kuukauden ajalta lukien heinäkuun 5 p:stä ¹⁰⁾;

sähkölaitoksen koneenkäyttäjä J. E. Söderholm kolmelta kuukaudelta toukokuun 16 p:stä lukien ¹¹⁾; sekä

puhtaanapitolaitoksen varastonhoitaja O. Aarto marraskuulta ¹²⁾.

Edelleen oikeutettiin erinäiset viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet koko palkkansa kahdelta virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jatkettun virkavapauden ajalta saamaan osa palkastaan. Siten sai seuraavassa mainittu henkilö kolme neljännestä palkastaan, nim.:

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajatar L. Lindeberg maalisi- ja huhtikuulta ¹³⁾.

Alla mainitut henkilöt saivat nostaa kaksi kolmannesta palkastaan:

satamaliikennekonttorin hissikoneenkäyttäjän apulainen R. Borgman neljältä kuukaudelta huhtikuun 10 p:stä lukien ¹⁴⁾; sekä

kaupunginkirjaston amanuenssi S. Flinck syys- ja lokakuulta ¹⁵⁾.

Seuraaville henkilöille oli maksettava puolet heidän palkastaan:

satamaliikennekonttorin hissikoneenkäyttäjän apulaiselle R. Borgmanille elokuun 10 p:stä vuoden loppuun ¹⁶⁾;

terveydenhoitolautakunnan yöpöyrytäjälle A. Mastille neljältä kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁷⁾;

Nikkilän sairaalan sairaanhoitajattarelle K. Sandstedtille elo- ja syyskuulta ¹⁸⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 37 §; ks. myös tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 15 § ja 5 p. syysk. 27 §. — ³⁾ S:n 31 p. lokak. 15 §. —

⁴⁾ S:n 28 p. marrask. 28 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. huhtik. 23 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. tammik. 37 §. —

⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 47 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. syysk. 46 § ja 19 p. syysk. 34 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. tammik. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. syysk. 36 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. kesäk. 29 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. jouluk. 32 §. — ¹³⁾ S:n 4 p. huhtik. 21 § ja 9 p. toukok. 23 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. maalisk. 14 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. lokak. 22 §. — ¹⁶⁾ S:n 19 p. syysk. 25 § ja 28 p. marrak. 30 §. —

¹⁷⁾ S:n 17 p. lokak. 17 §. — ¹⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 29 §.

Nikkilän sairaalan kirjanpitäjälle M. Molanderille heinäkuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta ¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle K. H. Paasikalliolle maaliskuun 15:nnestä 31 p:ään ²⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Oinolalle joulukuun 10:nnestä 20 p:ään 1927 ³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. Himangalle marraskuun 14 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta ⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Meriläiselle maaliskuun 15 ja 31 p:n väliseltä ajalta ⁵⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajalle A. G. Sigfridsille maaliskuun 14 p:stä huhtikuun 3 p:ään ⁶⁾;

kaupunginkirjaston haaraosastonjohtajalle F. Lindroosille joulukuun 7 p:stä 20 p:ään 1927 ⁷⁾;

kaasulaitoksen konttoriapulaiselle G. Andersinille kolmelta kuukaudelta syyskuun 16 p:stä lukien ⁸⁾; sekä

sähkölaitoksen koneenkäyttäjälle J. E. Söderholmille kolmelta kuukaudelta lukien elokuun 16 p:stä ⁹⁾.

Sitäpaitsi oikeutettiin ¹⁰⁾ kansanlastentarhain opettajatar L. Fagerlund hänelle sairauden takia toukokuuksi myönnetyn pidennetyn virkavapauden ajalta saamaan ikäkorotuksensa.

Kansanlastentarhain opettajatar A. Hirn, jolle oli myönnetty virkavapautta yksityisasiain vuoksi lokakuun 10 p:stä joulukuun 31 p:ään 1927, oikeutettiin ¹¹⁾ tältä ajalta saamaan ikäkorotuksensa, 588 markkaa kuukaudessa. Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi ¹²⁾ opettajatar Hirnin anomuksen, että samat edut myönnettäisiin hänelle vielä kevätlukukaudeksi 1928.

Evätyt anomus saada nostaa palkka virkavapauden ajalta. Kaupunginvaltuusto epäsi ¹³⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen, että sanottujen koulujen opettajatar R. Repo saisi nostaa kolmanneksen palkastaan maaliskuun 4 p:n ja toukokuun 5 p:n väliseltä ajalta, joksi hänelle oli myönnetty virkavapautta terveytensä hoitamista varten.

V. t. kunnallispormestarin viransijaisuuspalkkio. Maistraatin ilmoitettua rahatoimikamarille, että Turun hovioikeus oli määrännyt ¹⁴⁾ oikeusneuvosmies E. Gottlebenin hoitamaan kunnallispormestarin virkaa huhtikuun 1 p:stä 1928 huhtikuun 1 p:ään 1929 sekä että hänen viransijaisuuden ajalta tuli saada nostaa kunnallispormestarin virkaan liittyvä pohjapalkka, 8,300 markkaa, ja sen lisäksi vakinaisessa virassaan saavuttamansa ikäkorotukset, 1,050 markkaa, rahatoimikamari päätti alistaa viransijaisuuspalkkiota koskevan kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, koska ensisimainitun viran pohjapalkka oli 2,400 markkaa suurempi kuin oikeusneuvosmies Gottlebenin palkka ikäkorotuksineen. Samalla kamari kuitenkin lausui mielipiteenään, että herra Gottlebenille olisi kohtuullista myöntää maistraatin ehdottamat palkkaedut, koska hän nimityksen johdosta menetti vakinaisesta virastaan saamansa sivutulot. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin mää-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. marrask. 20 §. — ²⁾ S:n 25 p. huhtik. 19 §. — ³⁾ S:n 25 p. tammik. 35 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 36 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. maalisk. 12 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. huhtik. 24 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. tammik. 39 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 31 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. syysk. 35 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. kesäk. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. tammik. 38 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. huhtik. 26 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. maalisk. 13 §. — ¹⁴⁾ Vrt. tätä kert. s. 141.

räsi ¹⁾, että v. t. kunnallispormestari Gottlebenin tätä virkaa hoitaessaan tuli saada ainoastaan siihen liittyvät palkkaedut.

Tyytymättömänä tähän päätökseen herra Gottleben valitti Uudenmaan läänin maaherralle huomauttaen, että rahatoimikamarin saatuaan ilmoituksen, että Turun hovioikeus oli määrännyt herra Gottlebenin hoitamaan kunnallispormestarin virkaa, erityistä esitystä tekemättä olisi pitänyt osoittaa maksettavaksi mainitun viran pohjapalkan lisäksi hänelle oikeusneuvosmiehenä kuuluvat ikäkorotukset. Katsoen sekä kaupungin viranpitäjain palvelusehtosäännön 3 §:n säännöksen että korkeimman hallinto-oikeuden helmikuun 24 p:nä 1925 antaman päätöksen tukevan tätä käsitystä herra Gottleben anoi, että maaherra kumoaisi kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen, mikäli se oli kieltänyt valituksentekijältä oikeuden kyseellisen viransijaisuuden aikana nauttia oikeusneuvosmiehenä saavuttamiaan ikäkorotuksia.

Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin lausuntoa, päätti ²⁾ anoa, että valitukset hylättäisiin, ja toi esiin seuraavat seikat:

että kaupungin kunnallispormestarin pohjapalkka oli 8,300 markkaa ja maistraatin oikeusneuvosmiehen pohjapalkka 4,850 markkaa kuukaudessa, minkä vuoksi ja koska näitten määrerien erotus oli valittajan oikeusneuvosmiehenä nauttimia ikäkorotuksia, 1,050 markkaa, huomattavasti suurempi, hänellä viranpitäjain palvelusehtoja koskevan säännön mukaan ei ollut oikeutta siirryttyään kunnallispormestarin virkaan kantaa sanottuja ikäkorotuksia;

ettei valittajalla pitänyt olla sellaista oikeutta, varsinkaan koska hän ei ollut kunnallispormestarin viran vakinainen, vaan virkaatoimittava haltija;

että säännössä vahvistetut palvelusehdot sen 21 §:n mukaan olivat voimassa viranpitäjistä sikäli kuin yleisessä laissa tai asetuksessa ei muuta säädetty, ja ettei yleisessä laissa taikka asetuksessa ollut säädetty poikkeusta, joka tässä tapauksessa oikeuttaisi kunnallispormestarin lukemaan hyväkseen virkavuosia ikäkorotuksia varten; sekä

että valituskirjelmässä kosketeltu korkeimman hallinto-oikeuden päätös koski valtion virkamiestä, eikä sille sen vuoksi ollut annettava arvoa kyseellistä tapausta arvosteltaessa.

Lokakuun 31 p:nä maaherra antoi asiasta seuraavan päätöksen: Koska Helsingin kaupungin viranpitäjille on suoritettava ikäkorotuksia määrävuosien palveluksesta ja tällainen ikäkorotus maksetaan niin kauan kuin viranpitäjä on samaan palkkaluokkaan kuuluvassa virassa, ja koska ei edes ole väitettykään, että v.t. kunnallispormestari Gottleben olisi lopullisesti jättänyt oikeusneuvosmiehenvirkansa, eikä näytetty, että hän vakinaisesti olisi siirtynyt ylempään palkkaluokkaan kuuluvaan virkaan, ja hänet sentähden on katsottava oikeutetuksi keskeytymättä nauttimaan niitä ikäkorotuksia, jotka hänelle kuuluvat hänen virkavuosiensa perusteella oikeusneuvosmiehenvirassa, maaherra harkitsee oikeaksi, nojautuen Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjain palvelusehtosäännön 8 §:ään sekä kaupungin viranpitäjain palkkaussäännön 3 §:ään, kumota kaupunginvaltuuston päätöksen, mikäli siinä valittajalta oli kielletty oikeus ikäkorotuksiin, ja velvoittaa kaupungin v.t. kunnallispormestari Gottlebenille suorittamaan hänelle oikeusneuvosmiehenä tulevat ikäkorotukset siltä ajalta, jolloin hän väliaikaisesti hoitaa kaupungin kunnallispormestarin virkaa.

²⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 10 §. — ²⁾ S:n 19 p. syysk. 4 §.

Tästä päätöksestä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja tällöin m. m. huomauttaa, että maaherran omaksuman palvelusehtosäännön määräysten tulkinnan mukaisesti herra Gottlebenillä oli oikeus saada kyseelliset ikäkorotukset kunnallispormestarinvirkaan liittyvien palkkaetujen lisäksi, mikä merkitsi, että kerran saavutetut ikäkorotukset oli maksettava niin kauan kuin viranpitäjällä oli vakinainen virka siitä huolimatta, hoitiko hän sitä vai ei. Palvelusehtosäännössä kuitenkin määrättiin, että palkkaus, siihen luettuna ikäkorotukset, oli maksettava ainoastaan kun asianomainen todella hoiti virkaa, mistä määräyksestä oli myönnetty joitakin säännön 18 §:ssä mainittuja poikkeuksia. Vaikkakin herra Gottleben edelleen oli oikeusneuvosmiehenviran haltija, esti kyseellinen viranhoitomääräys häntä hoitamasta vakinaisia virkatehtäviään. Asian niin ollen valittaja ei voinut saada oikeusneuvosmiehenvirkaan liittyvää palkkaansa eikä osaa siitä ilman että kaupunginvaltuusto erityisellä päätöksellä oli siihen suostunut, mikä myöskin kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosäännön 18 §:ssä selvästi lausuttiin.

Viranpitäjäin sairauden aikaiset sijaisuuspalkkiot. Lääketieteenlensiaatti E. Svanljung anoi, että hänelle siltä ajalta, jona hän viransijaisena oli hoitanut Nikkilän sairaalan ylilääkärinvirkaa, myönnettäisiin paitsi mainittuun virkaan liittyviä palkkaetuja myöskin ne ikäkorotukset, jotka hän oli saavuttanut vakinaisessa virassaan sairaalan ensimmäisenä alilääkärinä, ja lääketieteenlensiaatti A. Troupp, että hän siltä ajalta, jona hän viransijaisena oli hoitanut saman sairaalan ensimmäisen alilääkärin tointa, saisi nostaa sekä tähän virkaan liittyvät palkkaedut että ne ikäkorotukset, jotka kuuluivat hänelle hänen vakinaisessa virassaan sairaalan alilääkärinä, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ jättää molemmat anomukset huomioon ottamatta, koska viransijaisuuspalkkioiden vahvistaminen oli rahatoimikamarin asia.

Oikeus palkan nauttimiseen ammattiopintoja varten myönnetyn virkavapauden ajalta. Nikkilän sairaalan osastonhoitajatar M. Svensson ja kulkutautisairaalan osastonhoitajatar G. Laaksonen oikeutettiin³⁾ saamaan koko palkkansa siltä kuuden viikon ajalta, joksi he olivat saaneet virkavapautta käydäkseen Städtische Schwesterschaft nimisen dresdeniläisen yhtymän kutsumina opiskelutarkoituksessa erinäisissä Saksan sairaaloissa.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajatar E. Bremer, joka oli ollut virkavapaana kymmenen päivän ajan seuratakseen opetusta Tukholman ammattikouluissa, oikeutettiin⁴⁾ saamaan koko palkkansa mainitulta ajalta. Neiti Bremerin sijaisen palkkio, 866: 70 markkaa, maksettaisiin talousarvion määrärahasta Sijaispalkkiot muissa kuin sairaustapauksissa.

Hyväksyttyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuusia ikäkorotuksen saamiseksi. Toisen kaupunginvoudin konttorin kanslia-apulainen H. Andersson, joka oli hoitanut tointa tilapäisenä apulaisena kesäkuun 27 p:stä 1925 tammikuun 1 p:ään 1926 ja yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä apulaisena viimeksimainitusta päivästä syyskuun 1 p:ään 1927, jolloin hänen toimensa otettiin vakinaiseen menosääntöön, oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko palvelusaikansa heinäkuun 1 p:stä 1925 lähtien.

Verotusvalmistelukunnan toinen sihteeri J. E. Blomkvist, joka heinäkuun 15 p:nä 1924 määrättiin hoitamaan edellisen haltijan kuoltua avoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 15 ja 16 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 8 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. toukok. 17 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. kesäk. 38 §.

meksi tullutta verotusvalmistelukunnan toisen sihteerin virkaa ja joulukuun 21 p:nä 1926, valmistelukunnan uudistamisesta tehdyn ehdotuksen rauettua valittiin tämän viran vakinaiseksi haltijaksi, oikeutettiin ¹⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi koko vuoden 1924 elokuun 1 p:n jälkeinen aika, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle vasta toukokuun 1 p:stä 1928.

Verotusvalmistelukunnan vahtimestarinapulainen L. I. Sivén, joka oli ollut valmistelukunnan palveluksessa tammikuun 15 p:stä 1923 ja koko palvelusaikansa hoitanut samoja tehtäviä, oikeutettiin ²⁾ siitä huolimatta, että hänen toimensa oli kuulunut vakinaiseen palkkasääntöön vasta vuoden 1928 tammikuun 1 p:stä lähtien, ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko ensiksi mainitun päivän jälkeinen aika, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle lokakuusta lähtien.

Rahatoimikonttorin kirjanpitäjä K. J. Söderlund, joka ennenkuin hän heinäkuun 1 p:nä astui mainittuun virkaan, yhteensä 11 vuotta ja 7 kuukautta oli hoitanut kassanhoitajan toimia konttorissa, siitä 2 vuotta ja 11 kuukautta ylimääräisenä apulaisena ja 2 vuotta ja 5 kuukautta virkaatekevänä työväenpalkkojen kassanhoitajana, oikeutettiin ³⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu virka-aikansa ja saamaan ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta heinäkuun 1 p:stä lukien.

Talonisännöitsijän kanslian vahtimestari K. Sandberg, joka oli hoitanut tointaan sopimuksen mukaan marraskuun 1 p:stä 1922 tammikuun 1 p:ään 1928, jolloin se otettiin vakinaiseen menosääntöön, oikeutettiin ⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jona hän oli hoitanut edellä mainittuja vahtimestarintehtäviä, kuitenkin siten, että hänen ikäkorotuksensa kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava maaliskuun 1 p:stä lukien.

Myöskin talonisännöitsijän kanslian konekirjoittajatar P. Grönberg oikeutettiin ⁵⁾ edellämainitussa tarkoituksessa lukemaan hyväkseen vuoden 1923 heinäkuun 15 p:n ja vuoden 1928 tammikuun 1 p:n välinen aika, jona hän oli hoitanut tointaan sopimuksen mukaan. Hänen ikäkorotuksensa kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava maaliskuun 1 p:stä lukien.

L. Reiman, joka maaliskuun 15 p:nä 1926 valittiin revisionikonttorin vahtimestariksi, oikeutettiin ⁶⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 tammikuun 15 p:n ja vuoden 1926 maaliskuun 15 p:n välinen aika, minkä hän sopimuksen nojalla oli toiminut rahatoimikonttorin vahtimestarinapulaisena. Hänen ikäkorotuksensa oli maksettava maaliskuun 1 p:stä lukien.

Satamakonttorin konttorikirjuri M. Roos ja M. Gylling oikeutettiin ⁷⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi se aika, jonka he ennen nimitystään toimiensa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä virkaatoimittavina, eli neiti Roos tammikuun 1 p:stä huhtikuun 1 p:ään 1926 ja neiti Gylling tammikuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1928.

Tuberkuloosihuoltolan apulaislääkäri E. Qvarnström, joka oli hoitanut virkaansa marraskuun 1 p:stä 1924 kertomusvuoden alkuun erityisestä määrärahasta palkattuna ja viran tultua palkkajärjestelyssä luokitelluksi tammikuun 1 p:stä saaden 11 palkkaluokan mukaisen palkan, oikeutettiin ⁸⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttava virka-aikansa alkavaksi marraskuun 1 p:stä 1924, kuitenkin siten, että ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden pal-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 16 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 9 §. — ³⁾ S:n 28 p. marrask. 21 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 9 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. helmik. 10 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. maalisk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. lokak. 21 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. toukok. 7 §.

veluksesta oli maksettava hänelle maaliskuun 1 p:stä. Päätöksen aiheuttama lisäkustannus, 2,850 markkaa, oli suoritettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Lihantarkastuksen näytteenottajat K. Lilja, J. E. Kuhlman ja E. Karlsson oikeutettiin¹⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi se aika, minkä he ennen nimitystään kaupungin toimeen olivat olleet Helsingin maidontarkastusyhdistyksen palveluksessa, Lilja toukokuun 1 p:stä 1921 helmikuun 1 p:ään 1923, Kuhlman helmikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään 1923 ja Karlsson lokakuun 1 p:stä 1923 maaliskuun 1 p:ään 1924, kuitenkin siten, että Liljan ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta maksettaisiin lokakuun 1 p:stä lähtien.

Humaliston sairaalan ylihoitajatar E. Wallin oikeutettiin²⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1925 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1928 maaliskuun 2 p:n välinen aika, jona hän hoiti tointaan virkaatoimittavana.

Köyhäinhuoltolautakunnan kanslian kirjuriapulainen H. Spranger oikeutettiin³⁾ ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi lukemaan vuosien 1918 ja 1919 toukokuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ennen nimitystään viran vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatoimittavana. Samalla valtuusto määräsi, että ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta oli maksettava neiti Sprangerille marraskuun 1 p:stä lähtien.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen T. Koskinen oli anonut oikeutta saada ikäkorotusta varten lukea hyväkseen vuoden 1916 heinäkuun 10 p:n ja vuoden 1924 syyskuun 3 p:n välisen ajan, jonka hän oli ollut sähkölaitoksen palveluksessa, sekä vuoden 1924 syyskuun 3 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan, jonka hän ennen nimitystään veistonopettajan apulaisen toimen vakinaiseksi haltijaksi väliaikaisesti oli sitä hoitanut, mutta koska Koskisen työ sähkölaitoksessa oli ollut aivan toista laatua kuin hänen toimensa kansakouluissa ja koska hän oli siitä saanut tuntipalkan, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä esityksen, mikäli se koski ensinmainitussa laitoksessa palveltuja virkavuosia, mutta oikeuttaa hakijan lukemaan hyväkseen vuoden 1924 syyskuun 1 p:n jälkeisen ajan.

Kaasulaitoksen avustava johtotyöinsinööri K. Lindholm, joka oli hoitanut virkaansa kesäkuun 1 p:stä 1923 lähtien, mutta vasta marraskuun 2 p:stä 1926 sen vakinaisena haltijana, oikeutettiin⁵⁾ lukemaan koko edellä mainittu virka-aikansa ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi, kuitenkin siten, että hänen ensimmäinen ikäkorotuksensa kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava marraskuusta lähtien.

Kaasulaitoksen sivutuotteiden myynnin esimies E. Högberg, joka oli ollut 18 vuotta laitoksen palveluksessa konttoristina, mutta vasta maaliskuusta 1924 lähtien myyntiosaston esimiehenä, oikeutettiin⁶⁾ lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi koko virka-aikansa kaasulaitoksessa, kuitenkin siten, että hän marraskuun 1 p:stä saisi ikäkorotuksensa 10 vuoden palveluksesta.

Kaasulaitoksen laborantti R. Succo, joka oli hoitanut tointansa vuoden 1925 kesäkuun 15 p:stä lähtien, aluksi tilapäisenä apulaisena, sitten yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä apulaisena ja vuoden 1928 alusta vakinaisena

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 31 §. — ²⁾ S:n 25 p. huhtik. 27 §. — ³⁾ S:n 31 p. lokak. 20 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. huhtik. 20 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 16 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 19 §.

sääntöpalkkaisena viranpitäjänä, oikeutettiin ¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko virka-aikansa heinäkuun 1 p:stä 1925 lähtien.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että kaasulaitoksen koksiesimies K. Leino, joka oli ollut kaasulaitoksen palveluksessa kuukausipalkkoin vuodesta 1908 vuoteen 1921, jolloin hänen toimessaan saamansa sairauden takia oli pakko luopua siitä, ja joka sen jälkeen oli toiminut saman laitoksen palveluksessa tuntipalkkoin vuoden 1928 alkuun, jolloin hänet uudestaan otettiin kuukausipalkkaiseen toimeen, saisi ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen koko sen ajan, jonka hän kuukausipalkkoin oli ollut kaasulaitoksen palveluksessa, ja kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ poiketen voimassa olevan palvelusehtosäännön määräyksistä oikeuttaa koksiesimies Leinon huhtikuun 1 p:stä saamaan ikäkorotuksen kymmenen vuoden palveluksesta. Päätöksestä aiheutuvat lisäkustannukset, 5,400 markkaa, oli maksettava talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Sähkölaitoksen Kallion aseman esimies G. A. Lemström, joka oli ollut laitoksen palveluksessa kesäkuun 16 p:stä 1909 heinäkuun 31 p:ään 1918, jolloin hänen kapinaan osaaottaneena oli pakko erota, ja sen jälkeen uudestaan joulukuusta 1927 lähtien, oikeutettiin ³⁾ ikäkorotusten y. m. etujen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu palvelusaikansa.

Sähkölaitoksen Töölön aseman esimies T. Valtonen, joka oli ollut laitoksen palveluksessa maaliskuun 15 p:stä 1925, ensiksi ylimääräisenä koneenkäyttäjänä pääasemalla ja tammikuun 1 p:stä 1927 Töölön aseman vakinaisena esimiehenä, oikeutettiin ⁴⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu palvelusaikansa, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Rakennuskonttorin satamaosaston avustava insinööri G. Lind, joka maaliskuun 1 p:stä 1925 oli hoitanut samoja tehtäviä kaupungin palveluksessa, tammikuun 1 p:ään 1928 sopimuspalkkoin ja sen jälkeen sääntöpalkkaisena viranpitäjänä saaden 13 palkkaluokan mukaisen palkan, oikeutettiin ⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu virka-aikansa, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava hänelle syyskuun 1 p:stä lähtien.

Rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työpäällikkö K. J. Willandt, joka määräyksen nojalla oli hoitanut virkaansa huhtikuun 1 p:stä 1919 s. v. syyskuun 9 p:ään, jolloin hänet nimitettiin sen vakinaiseksi haltijaksi, oikeutettiin ⁶⁾ ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellä mainittu virka-aika.

Evättyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia. Ulosottoapulainen R. Nordman oli anonut, että hän ikäkorotusten saamiseksi saisi lukea hyväkseen vuoden 1916 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1923 kesäkuun 1 p:n välisen ajan, jonka hän oli palvellut kaupungin halkokonttorissa työnjohtajana ja rahastonhoitajana, sekä vuoden 1924 heinäkuun 1 p:n ja vuoden 1927 maaliskuun 1 p:n välisen ajan, jonka hän oli ollut Suvilahden kasarmin järjestysmiehenä, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ evätä hänen anomuksensa, koska hänen aikaisempi toimintansa kaupungin palveluksessa oli ollut aivan toista laatua kuin hänen työnsä ulosottoapulaisena sekä koska hänen eroamisestaan halkokonttorista kului toista vuotta, ennenkuin hän uudestaan tuli kunnan toimeen.

Satamahallituksen tekemän anomuksen, että satamatarkastuskonstaapelit K. Heikkilä ja K. F. Karlsson ikäkorotusten saamiseksi saisivat lukea hy-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 37 §. — ²⁾ S:n 9 p. toukok. 15 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 16 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 30 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 39 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. syysk. 30 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 40 §.

väkseen sen ajan, jonka he olivat palvelleet vakinaisina satamakonstaapeleina, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾, koska edellinen virka kuului ylempään palkkaluokkaan kuin jälkimmäinen.

Samaten valtuusto epäsi ²⁾ työnvälitystoimiston apulaisen S. Recharttin anomuksen, että hän saisi ikäkorotusta varten lukea hyväkseen sen ajan, jonka hän oli palvellut toimistossa yhteismäärärahasta palkattuna, koska hänen nimityksensä vakinaiseksi apulaiseksi merkitsi siirtymistä suurempi-palkkaiseen toimeen.

Raastuvanoikeuden puheenjohtajain palkkiot. Huomauttaen, että raastuvanoikeuden osastojen II—VIII puheenjohtajat eivät saaneet täyttä korvausta suorittamastaan runsaasta, vastuullisesta ja vaativasta työstä, yhteinen raastuvanoikeus anoi ³⁾, että heidän palkkionsa korotettaisiin 8,000 markasta 12,000 markkaan vuodessa, mutta kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ tämän anomuksen.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan viranpitäjain palkkiot vuodelta 1927 vahvistettaisiin yhteensä 8,700 markaksi, mikä määrä vuoden 1927 menosäännön mukaisesti oli heille maksettu. Maaherra hyväksyi ⁵⁾ tämän esityksen.

Osanolosta rakennuskatselmuksiin suoritettava palkkio. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että terveydenhoitolautakunnan edustajana kaupungin rakennusjärjestyksessä säädettyihin rakennuskatselmuksiin osaaottavan henkilön vuosipalkkio korotettaisiin 2,500 markasta 12,000 markkaan vuoden 1929 alusta lukien.

Asianluntijalausunnosta suoritettava palkkio. Filosofianmaisteri K. G. Bergman ja insinööri W. von Greyerz, jotka olivat laatineet kaupungin viemäriolojen järjestelyä koskevan mietinnön, olivat määränneet tästä palkkiokseen edellinen 30,000 markkaa ja jälkimmäinen 5,000 Ruotsin kruunua, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ osoittaa nämä rahamäärät, yhteensä 83,300 markkaa, Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan.

Lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksut. Satamahallituksen laadittua ehdotuksen tariffiksi, jonka mukaan Helsingissä oli kannettava lentokoneiden laskeutumis- ja oleskelumaksuja, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ puolestaan hyväksyä kyseellisen ehdotuksen erinäisin rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin ⁹⁾. Sisäasiainministeriö vahvisti valtuuston päätöksen kesäkuun 26 p:nä.

Tuberkuloosisairaalan hoitomaksut. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁰⁾ puolestaan kaupungin sairaalain hallituksen laatiman Helsingin tuberkuloosisairaalassa suoritettavien hoitomaksujen taksaehdotuksen ¹¹⁾, ja Uudenmaan läänin maaherra vahvisti ¹²⁾ valtuuston päätöksen toukokuun 11 p:nä.

Haagan ja Munkkiniemen linjain raitiotiemaksut. Eräiden Ruskeasuon ja Uudenpellon asukkaiden anottua, että kaupungin ja mainittujen esikaupunkien välisestä raitiotiematkasta suoritettava maksu alennettaisiin samaan määrään, joka kannettiin matkasta kaupungin sisäpuolella, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö, jolta oli hankittu lausunto tästä anomuksesta, oli ilmoittanut suostuvansa ottamaan käytäntöön alennetun tariffin kyseellisellä ja Munkkiniemen linjalla, jos kaupungin viranomaiset katsoivat siihen olevan riittävän

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 49 ja 50 §. — ²⁾ S:n 13 p. kesäk. 41 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 31 §; vrt. v:n 1927 kert. s. 61. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 25 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. maalisk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. syysk. 42 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. huhtik. 15 §; vrt. v:n 1927 kert. s. 262. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 20 §. — ⁹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 61. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 17 §. — ¹¹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 11. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 6 §.

painavia syitä. Kuitenkin yhtiö halusi pidättää itselleen oikeuden uuden tariffin voimaantulomääräytymisen, koska sitä ennen olisi suoritettava erinäisiä odotettavissa olevan liikenteen lisääntymisen vaatimia lisärakennustöitä. Rahatoimikamarin esittämän ja yhtiön hyväksymän ehdotuksen mukaisesti vahvistettaisiin vyöhykerajat, jotka sijoitettaisiin Haagan linjalla Ruskeasuon pysäkillä ja Munkkiniemen linjalla Johannesbergin pysäkillä. Uuden tariffin mukaiset maksut olivat seuraavat:

- 1) Matkasta Ruskeasuolle ja Untenpeltoon sekä Johannesbergiin (Meilahti)
 - a) Yksinkertainen matka kaupungissa 1 markka ynnä siirtomaksu 50 penniä Smk 1: 50
 - b) Alennuslippu kaupungin sisällä 71³/₇ penniä ynnä siirtomaksu 50 penniä » 1: 21³/₇
 - c) Yksinkertainen matka yksinomaan esikaupunkilinjoilla.. » 1: 50
 - d) Alennuslippu yksinomaan esikaupunkilinjoilla » 1: —

2) Matkasta Ruskeasuolta ja Meilahdesta mihin paikkaan tahansa kaupungin raitiotieverkossa

- a) Yksinkertainen matka Smk 1: 50
- b) Alennettu maksu » 1: —

Matkasta vyöhykerajan ulkopuolella olevaan paikkaan (Haagaan, Munkkiniemeen) ja päinvastoin olisivat kaikki kohdissa 1) ja 2) mainitut lippujen hinnat 50 penniä suuremmat ja nousisivat siis samaan määrään, joka ennen ehdotettua maksujen huojistamista suoritettiin linjoilla kuljetun matkan pituudesta riippumatta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ toivomuksenaan lausua, että edellä ehdotettu Haagan ja Munkkiniemen linjojen raitiotiemaksujen tariffi astuisi voimaan heti kun odotettavissa olevan lisääntyneen liikenteen aiheuttamat työt oli suoritettu.

Lisämäärärahoja raastuvanoikeudelle. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ yhteensä 80,000 markkaa lisäystä vuoden menosääntöön merkittyn raastuvanoikeuden tarverahamäärärahaan, joka oli havaittu riittämättömäksi pääasiassa sen johdosta, että puhtaaksikirjoitusmenot olivat jatkuvasti lisääntyneet. Lisämäärärahasta oli 40,000 markkaa otettava Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista ja 40,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha toiselle kaupunginvaltuudille. Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ vuoden tilierotuksesta 30,000 markkaa lisäykseksi toisen kaupunginvaltuudin tarverahoihin, jotka olivat osoittautuneet riittämättömiksi etusijassa koska lomakkeiden painatuskustannukset olivat olleet arvioituja suuremmat.

Lisämäärärahoja raatihuoneen arkistolle. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ 15,000 markan lisäyksen raatihuoneen arkiston tarverahamäärärahaan, joka ei riittänyt sen johdosta, että tuomiokirjat oli sidottu useampiin niteisiin kuin aikaisemmin, mikä lisäsi sidontakustannuksia.

Lisämäärärahoja rahatoimikamarin käytettäväksi. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ vuoden tilierotuksesta seuraavat lisämäärärahat: kamarin käyttövaroihin 100,000 markkaa, kamarin jäsenten

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 34 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 62 § ja 28 p. marrask. 9 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 23 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. jouluk. 25 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. jouluk. 45 §.

palkkioiksi 15,000 markkaa, tilapäisiä apulaisia ja asiantuntijalausuntoja varten 30,000 markkaa sekä vuoden varrella myönnettäviä eläkkeitä ja apurahoja varten 50,000 markkaa.

Lisämäärärahoja verotusvalmistelukunnalle. Koska vuoden menosääntöön verotusvalmistelukunnan tilapäisiä työvoimia varten merkitty määräraha oli havaittu riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokasta tähän tarkoitukseen 40,000 markan lisämäärärahan sekä tämänkin määrärahan tultua käytetyksi vielä 50,000 markkaa talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Kaupungin talojen määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamari oli oikeutanut talonisännöitsijän ylittämään vuoden 1927 menosääntöön poliisilaitokselle luovutettujen talojen valaistusta varten myönnettyä määrärahaa 9,000 markkaa ja saman vuoden menosäännössä olevaa erinäisten muiden kaupungin kiinteistöjen valaistuskas määrärahaa 14,000 markkaa, ja kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Satamahallintoa varten myönnettyjen määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamarin sallittua satamahallituksen yhteensä 49,626:15 markalla ylittää erinäisiä satamahallinnon vuoden 1927 menosäännön määrärahoja kaupunginvaltuusto kamarin anomuksesta päätti ³⁾ ainoastaan hyväksyä tämän toimenpiteen.

Määräraha satamakannantakonttorille. Päätettyään ⁴⁾, että perustettaisiin viides satamakannantakonttorin haaraosasto, sekä uskottuaan siinä toimitettavan kannannan Helsingin makasiiniosakeyhtiölle kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾ 150,000 markkaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokasta sekä 100,000 markkaa vuoden tilierotuksesta sen korvauksen peittämiseksi, jonka yhtiö oli vaatinut tämän tehtävän hoitamisesta.

Lisämääräraha satamakannantaa varten. Koska vuoden menosääntöön Helsingin makasiiniosakeyhtiölle satamakannannan toimittamisesta suoritettavaa korvausta varten merkitty määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ siihen vuoden tilierotuksesta 70,000 markan lisäyksen.

Määrärahoja rakennustarkastuskonttorille ⁷⁾. Koska kaupungin rakennustointa osoitti jatkuvan lisääntymisen merkkejä, kaupunginvaltuusto katsoi ⁸⁾ tarpeelliseksi merkitä vuoden 1929 menosääntöön määrärahat kahden avustavan rakennusinsinöörin palkkaamiseksi rakennustarkastuskonttoriin koko vuodeksi 1929 ja kolmen ylimääräisen avustavan insinöörin tai arkkitehdin palkkaamiseksi kahdeksaksi kuukaudeksi mainittua vuotta.

Kaupunginvaltuusto osoitti ⁹⁾ talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset 20,000 markkaa käytettäväksi avustavan tarkastajan ja rakennusinsinöörin palkkaamiseksi rakennustarkastuskonttoriin syyskuun 1 p:stä ja joulukuun 1 p:stä lähtien. Kyseelliset virkamiehet olivat olleet konttorin palveluksessa edellinen vuoden alusta ja jälkimmäinen huhtikuun 1 p:stä ja saaneet palkkansa talousarvioon tätä tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta. Samalla valtuusto päätti ⁹⁾, että kahden rahatoimikamarin luvalla kahdeksaksi kuukaudeksi konttorin palvelukseen otetun ylimääräisen valvojan palkka, joka oli suoritettu kamarin käyttövaroista, pantaisiin mak-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 14 § ja 3 p. lokak. 20 §. — ²⁾ S:n 25 p. tammik. 17 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 14 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 56 ja 121. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 12 § ja 14 p. marrask. 5 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 5 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 133. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 24 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. lokak. 21 §.

settavaksi edellä mainitusta talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Lisämäärärahoja palolaitokselle. Palolaitokselle myönnettiin ¹⁾ vuoden tilierotuksesta 50,000 markan suuruinen määräraha joidenkin laitoksen ruiskuautojen perusteellista korjaamista varten.

Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ palotoimikunnalle lisämäärärahoja yhteensä 15,792: 45 markkaa, siitä 1,800 markkaa lisäykseksi palolaitoksen vuokratrahoihin, 3,000 markkaa tarverahoihin ja 10,992: 45 markkaa autovakuutusten määrärahaan.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Kaupunginvaltuusto päätti kaupungin puolesta sitoutua suorittamaan ^{2/7} niiden viiden puhelimen hankintakustannuksista, 19,000 markasta, ja kunnossapitokustannuksista, 2,400 markasta, jotka hankittaisiin erinäisten poliisilaitoksen virkailijain yksityisasuntoihin etsivän osaston toiminnan helpottamiseksi virastoaajan päätyttyä ³⁾; poliisilaitokselle hankittavien viiden hevosen ostokustannuksista, jotka kaikkiaan oli arvioitu 35,000 markaksi ⁴⁾; neljän kirjoituskoneen ostokustannuksista, 14,400 markasta, henkilöväen ostokustannuksista, 1,500 markasta, ja laitoksen moottoriajoneuvojen korjauskustannuksista, 58,000 markasta ⁵⁾; poliisilaitoksen antropometrisen toimiston voimassapitoa varten myönnetystä 18,600 markan lisämäärärahasta ⁶⁾; kaluston hankkimisesta Hietaniemenkadun uuteen poliisitaloon aiheutuvista kustannuksista, jotka oli arvioitu yhteensä 36,125 markaksi ⁷⁾; poliisilaitoksen moottoriajoneuvojen, pelastusveneiden y. m. hoitoa varten anotuista lisämäärärahoista, 95,000 markasta ⁸⁾; seuraavista yhteensä 45,150 markkaan nousevista anotuista lisämäärärahoista: 10,000 markkaa puhtaaksi-kirjoitus- ja tarverahamäärärahaan, 10,000 markkaa talousmenoihin, 10,000 markkaa puhelimen kunnossapitoon, 5,000 markkaa raitiotieliippujen hankkimiseen, 4,000 markkaa poliisimestarin käytettäväksi arvaamattomiin menoihin virantoimituksessa, 2,000 markkaa etsivän osaston johtajan käytettäväksi poliisimestarille tehtävän tilityksen ehdolla sekä 4,150 markkaa siivoojattarien palkkaamiseen ⁹⁾; samoin kuin poliisilaitokselle hankittavan uuden patrulliauton ostokustannuksista, 60,000 markasta, joka osto oli välttämätön, sittenkuin oli osoittautunut, että eräs miehistöauto, joka oli aiottu tarkoitusta varten myönnettyillä 50,000 markalla muuttaa patrulliautoksi, jo oli niin kulunut, ettei sitä kannattanut ¹⁰⁾ perusteellisesti korjauttaa. Korjausmääräraha jätettäisiin sisäasiainministeriön päätöksen mukaisesti toistaiseksi käyttämättä.

Terveystenhoitomäärärahan ylittäminen. Terveystenhoitolautakunta oikeutettiin ¹¹⁾ ylittämään vuoden 1927 menosääntöön parantolahoidon kustantamiseksi merkittyä määrärahaa 11,792: 10 markkaa ja tuberkelitautisten henkilöiden elintarpeita ja vuokra-avustuksia varten samaksi vuodeksi myönnettyä määrärahaa 906: 61 markkaa.

Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa terveystenhoitolautakunnan ylittää vuoden 1927 menosäännön kulkutautien vastustamismäärärahaa enintään 1,500 markkaa, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto kamarin anomuksesta hyväksyi ¹²⁾.

Terveystenhoitoa varten myönnettyjä määrärahoja. Pääluokkaan Terveysten-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 22 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 11 §. — ³⁾ S:n 25 p. tammik. 8 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. helmik. 8 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. huhtik. 1, 3 ja 4 § sekä 19 p. syysk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. huhtik. 7 § ja 5 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. huhtik. 8 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. syysk. 5 § ja 12 p. jouluk. 4 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. syysk. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. lokak. 2 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. helmik. 11 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. helmik. 13 §.

hoito merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ yhteensä 58,700 markkaa lisäystä erinäisiin vuoden menosääntöön terveydenhoitoa varten merkittyihin määrärahoihin, nimittäin 9,000 markkaa kulkutautien vastustamiseen, 6,000 markkaa lääkäri- ja yöpäivystystä varten, 11,000 markkaa maidontarkastusta varten, 700 markkaa terveystoimistolle sekä 32,000 markkaa veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle.

Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ 230,000 markkaa lisäykseksi tuberkuloosihoitotoimiston talousarviomäärärahoihin.

Sitäpaitsi kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan 190,000 markan määrärahan huonekalujen hankkimiseksi uudessa tuberkuloosisairaalassa olevaan tuberkuloosihoitotoimiston huoneistoon.

Lisämääräraha kunnalliselle hammaspoliklinikalle. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ Terveydenhoito nimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan 2,000 markan lisäyksen kunnallisen hammaspoliklinikan vuoden menosäännössä olevaan tarverahamäärärahaan.

Määrärahoja sairaaloille. Sairaanhoidon nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ 289,775 markkaa kone- y. m. kaluston hankkimiseksi Kivelän sairaalan keittiörakennukseen.

Samasta määrärahasta valtuusto myönsi ⁵⁾ 32,000 markkaa laboratorio-kojeiden hankkimiseksi Marian sairaalaan.

Lisämäärärahoja sairaanhoidon varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että erinäiset vuoden menosääntöön sairaanhoidon varten merkityt määrarahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto osoitti ⁶⁾ vuoden tilierotuksesta tarvittavia lisämäärärahoja yhteensä 252,000 markkaa, siitä 97,000 markkaa Marian sairaalalle, 65,000 markkaa kulkutautisairaallalle ja 90,000 markkaa Kivelän sairaalalle.

Uusien leivinuunien hankkiminen Nikkilän sairaalaan. Sittenkuin oli selvitetty, että Nikkilän sairaalan keittiöosasto potilasmäärän yhä lisääntyttä oli liian puutteellisesti varustettu ruuanvalmistuskojeilla ja että varsinkin uunilaitteet kaipaivat laajentamista, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ että sairaalaan hankittaisiin kolme sähköleivinuuniryhmää sekä että tähän tarkoitukseen merkittäisiin vuoden 1929 menosääntöön 81,500 markkaa, mikä määräraha tarpeen vaatiessa saatiin kuluvana vuonna ennakolta maksaa kaupunginkassasta.

Määrärahoja köyhäinhuoltoon varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ köyhäinhuoltolautakunnalle 8,000 markan lisäyksen sen vuoden menosääntöön merkittyyn tarverahamäärärahaan.

Myöhemmin köyhäinhuoltolautakunta ilmoitti, ettei myöskään vuoden menosäännössä oleva suoranaisten avustusten määräraha riittänyt tarkoitukseensa, koska uusi köyhäinhuoltolaki oli ulottanut kunnan avustusvelvollisuuden laajempiin piireihin ja helpottanut kotipaikkaoikeuden saamista, minkä johdosta köyhäinhoidon avunsaajain luku oli vuosi vuodelta lisääntynyt, osin koska sairaaloissa vallitsi niin suuri tilanpuute, että kunnalliskotiin oli täytynyt ottaa paljon sellaisiakin henkilöitä, joita oikeastaan olisi pitänyt hoitaa sairaaloissa, mistä taas oli seurauksena, että suoranaisia avustuksia

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 25 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 44 §. — ³⁾ S:n 12 p. jouluk. 30 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 21 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. tammik. 22 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 10 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. maalisk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 11 §.

oli annettava henkilöille, jotka olivat laitoshoidon tarpeessa, mutta joita edellä mainitusta syystä ei voitu ottaa kunnalliskotiin eikä työlaitokseen. Myöskin kunnalliskodin lääkeaine- ja sidetarvikemääräraha oli riittämätön johtuen siitä, että kodin hoidokkien hoitopäivien luku oli harvinaisen suuri. Lautakunnan esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ myöntää suoranaisten avustusten määrärahaan tarpeellisen 1,200,000 markan suuruisen lisäyksen, mistä 1,000,000 markkaa osoitettaisiin pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä valtuuston käyttövaroista ja 200,000 markkaa vuoden tilierotuksesta, sekä lääkeaineiden ja sidetarvikkeiden määrärahaan 15,000 markan lisäyksen niinkään vuoden tilierotuksesta.

Edellä mainituista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ 59,100 markan määrärahan korjausten suorittamiseksi köyhäinhoidon työtuvassa sekä työvälineiden ja taloustarpeiden, huonekalujen y. m. hankkimiseksi sinne samoin kuin 195,000 markkaa kyseellisen laitoksen voimassapitoon kuluvana vuonna.

Köyhäinholautakunnan ilmoitettua, että kolme kunnalliskodin hevosista oli tullut käyttökelvottomiksi ja täytyi hävittää sekä ehdotettua, että niiden sijaan hankittaisiin kuorma-auto, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ merkitä vuoden 1929 menosääntöön 36,000 markan suuruisen määrärahan ehdotetun auton ostoon.

Kansakoulujen määrärahan ylittäminen. Ruotsinkielisten kansakoulujen talousarvioon koulutarvikkeiden ostamiseksi vuonna 1927 merkitty määräraha oli havaittu riittämättömäksi, m. m. koska oppikirjain hinnat olivat kohonneet. Tämän johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut koulujen johtokunnan ylittämään sanottua määrärahaa 22,000 markkaa, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾.

Korvaus kansakoulunoppilaiden koulunkäynnistä vieraassa kunnassa. Pääluokassa Opetus- ja sivistyslaitokset olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ tarpeellisen 60,000 markan lisäyksen vuoden talousarvion määrärahaan Korvaus muille kunnille Helsingistä kotoisin olevien kansakoulunoppilaiden koulunkäynnistä.

Määräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Päättäessään⁶⁾ viilajain osaston perustettavaksi valmistavaan poikain ammattikouluun valtuusto samalla päätti⁷⁾ merkitä vuoden 1929 menosääntöön määrärahoja yhteensä 44,350 markkaa, siitä 16,750 markkaa koulun uuden osaston kuntoonpanoa ja sen juoksevia menoja varten sekä 27,600 markkaa uuden työnjohtajantoimen palkkaamiseksi. Sitäpaitsi olisi tuntiopettajain määrärahaa korotettava 4,320 markkaa, jotta metallitöiden osastolle voitaisiin ottaa yksi opettaja lisää.

Määrärahoja kirjapainokoululle. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ merkitä vuoden 1929 menosääntöön 25,200 markan suuruisen määrärahan uuden latomaisaineiden apuopettajan palkkaamiseksi kirjapainokouluun sekä vähentää koulun tuntiopettajia varten merkittyä määrärahaa 5,120 markkaa, mikä vähennys oli mahdollinen sen johdosta, että osa aikaisemmin tuntiopettajain hoitamaa opetusta siirtyi uudelle vakinaiselle opettajalle.

Määrärahoja kansanlastentarhoille. Kansanlastentarhain johtokunta toi esiin, että Kotikallion lastentarhan opettajattaret siihen asti ilman korvausta olivat hoitaneet mainitun lastentarhan kerhotoimintaa ja lukutupaa, mutta

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 31 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 48 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 21 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 19 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 28 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 128. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 14 p. marrask. 9 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. marrask. 9 §; ks. myös tätä kert. s. 98 ja 138.

että se oli käynyt heille ylivoimaiseksi lukutuvassa käyvien lasten lukumäärän tuntuvasti lisääntyttyä. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ tämän johdosta oikeuttaa johtokunnan ottamaan vakinaisen opettajattaren jatkamaan edellä mainittua hyvin hyödyllistä toimintaa ja osoitti hänen palkkaamiseensa kuuluvaksi vuodeksi tarpeellisen määrärahan, 8,400 markkaa, pääluokassa Opetuslaitokset olevista käyttövaroistaan. Edelleen johtokunta oli osoittanut, että saman lastentarhan varsinaisille lastentarhaosastoille tarvittiin yksi opettajatar lisää, ja tämän esityksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vuoden 1929 alusta lisätä Kotikallion lastentarhan vuosimäärärahoja molempien edellä mainittujen opettajattarien palkkaamiseen tarvittavalla määrällä.

Kokemuksen osoitettua, ettei Aulan apulastentarhassa kauan yksityisillä varoilla ylläpidetyn kokopäiväosaston tarve ollut tilapäistä laatua, kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että kyseellisen lastentarhan yhteyteen syyskuun 1 p:stä lukien perustettaisiin kokopäiväosasto, jota varten apulastentarhaan perustettaisiin 6 palkkaluokkaan kuuluva opettajattarentoimi, ja osoitti uuden osaston ylläpitämiseen kuluvaksi vuodeksi 8,783 markkaa pääluokassa Opetus- ja sivistyslaitokset olevista käyttövaroistaan.

Lisämääräraha kaupunginkirjastolle. Koska kaupunginkirjaston kuluvan vuoden menosääntöön merkitty painatus- ja sidontamääräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ kirjastolle vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 40,000 markan suuruisen lisämäärärahan.

Teknillisten laitosten lisämäärärahat ja määräraha-in yllitykset. Sittenkuin oli ilmennyt, että erinäiset teknillisten laitosten vuoden 1927 menosäännön määrärahat eivät riittäneet tarkoituksiinsa, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ vajauksen peittämiseksi myöntää vesijohtolaitokselle 75,000 markan, kaasulaitokselle 245,000 markan ja sähkölaitokselle 231,000 markan suuruisen lisämäärärahan, jotka kaikki otettaisiin vuoden 1927 tilierotuksesta.

Sitäpaitsi oikeutettiin⁵⁾ kaasulaitos yhteensä 22,013: 24 markalla ja sähkölaitos 28,127: 50 markalla ylittämään erinäisiä laitosten vuoden 1927 menosäännön määrärahoja, jotka olivat osoittautuneet riittämättömiksi tarkoituksiinsa.

Lisämääräraha kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Kaupunginvaltuusto osoitti⁶⁾ vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 20,000 markan suuruisen lisäyksen vuoden talousarvioon merkittyihin kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahoihin.

Tavaralavojen hankkiminen. Yleisten töiden pääluokkaan ylimääräisiä töitä varten merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukselle 30,000 markan suuruisen määrärahan tavaralavojen hankkimiseen. Tähän tarkoitukseen talousarvioon merkitty määräraha oli osoittautunut liian niukaksi sen johdosta, että puuteollisuuden tuotteiden, varsinkin paperin ja selluloosan, vienti oli niin tuntuvasti lisääntynyt, etteivät käytettävissä olevat tavaralavat riittäneet tavarain pinoamiseen laitureille.

Kaupunginpuutarhan määräraha-in ylittäminen. Vuoden 1927 menosääntöön merkitty kasvihuoneiden ja kaupunginpuutarhassa olevan asuinrakennuksen polttoainemääräraha oli osoittautunut liian niukaksi keväällä vallinneiden kylmien säiden takia, minkä johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. huhtik. 21 ja 22 §. — ²⁾ S:n 13 p. kesäk. 33 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 20 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 20 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. maalisk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 12 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 20 §.

kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään puheenaolevaa määrärahaa 15,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Määräraha puistovartijain palkkaamiseksi. Rahatoimikamari ilmoitti sallineensa kaupungin yleisten töiden hallituksen 30,000 markalla ylittää vuoden menosääntöön puistovartijain palkkausta varten merkittyä määrärahaa, joka oli ollut riittämätön sen takia, että kaupungin istutuksien vartiointi oli ollut tehokkaampaa kuin talousarviota laadittaessa oli ollut tarkoitus. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ tämän toimenpiteen ja määräsi, että mainittu lisäkustannus oli suoritettava talousarvion määrärahasta Ylimääräisiä töitä kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

Määrärahat työntekijäin kesälomia y. m. varten. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ³⁾ ylittämään vuoden 1927 menosääntöön kaupungin yleisissä töissä olevien työntekijäin kesälomia, sairausavustuksia ja tapaturmavakuutuksia varten merkittyjä määrärahoja yhteensä 212,404:47 markkaa.

Puhtaanapitomäärärahojen ylittäminen. Puhtaanapitohallitus oikeutettiin ⁴⁾ ylittämään erinäisiä puhtaanapitolaitoksen vuoden 1927 menosäännön määrärahoja, nimittäin lumitöiden määrärahaa 400,000 markkaa, hiekoitusmäärärahaa 40,000 markkaa, rautatierah tien määrärahaa 40,000 markkaa ja Helsingin kunnalle maksettavien verojen määrärahaa 1,020 markkaa.

Jätteiden käyttö. Rahatoimikamari ilmoitti asettaneensa komitean selvittämään kysymystä kaupungissa koottujen jätteiden käyttämisestä ja tämän komitean antaneen asiaa koskevan ehdotuksen, jonka pääsisältönä oli, että jätteet ilman edelläkävää lajittelua oli koottava 110 litran vetoisiin astioihin, jotta vipulaitteella voitaisiin paikalla tyhjentää vartavasten järjestettyyn kuljetusautoon. Jotta puhtaanapitolaitos voisi saada käytännöllistä kokemusta ehdotetusta järjestelmästä, kamari oli valtuuttanut laitoksen jo kuluvana vuonna koetteeksi sitä soveltamaan ja ennakolta käyttämään tämän työn aiheuttamiin kustannuksiin enintään 180,000 markkaa, minkä suuruisen määrärahan kamari oli merkinnyt vuoden 1929 talousarvioehdotukseensa. Kamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ hyväksyä edellä mainitut toimenpiteet.

Määräraha muistojuhlaa varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ 10,000 markan suuruisen määrärahan yksinkertaisen muistojuhlan järjestämiseksi sen johdosta, että 10 vuotta oli kulunut Helsingin vapautumisesta vuoden 1918 kapinan aikana.

Määräraha komiteatöitä varten. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 50,000 markkaa sen komitean käytettäväksi, jonka tuli laatia ehdotus joulukuun 9 p:nä 1927 kaupunkien kunnallislain muuttamisesta annetun lain edellyttämäksi Helsingin kaupungin kunnallishallinnon uudistamiseksi. Rahamäärä osoitettiin Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista ja komitea oikeutettiin tarpeen vaatiessa anomaan lisämäärärahaa.

Määräraha liikenteenlaskua varten. Liikenteenjärjestelykomitea oli huomauttanut, että luotettava kaupungin liikennettä koskeva tilasto olisi suureksi hyödyksi liikennekysymyksiä käsiteltäessä, ja ehdottanut, että ryhdyttäisiin laatimaan tällaista määrätyillä paikoilla helmikuun 15 p:nä, toukokuun 15 p:nä ja lokakuun 1 p:nä säännöllisesti toimitettuihin liikenteenlaskuihin perustuvaa tilastoa. Kaupunginvaltuusto katsoi ehdotuksen ansaitsevan huo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 16 §. — ²⁾ S:n 19 p. syysk. 7 §. — ³⁾ S:n 8 p. helmik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 5 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 11 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. helmik. 12 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. helmik. 8 §.

miota ja päätti¹⁾ sen toteuttamiseksi merkitä 35,000 markan määrärahan vuoden 1929 menosääntöön.

Puhelinmäärärahain ylittäminen. Vuoden 1927 menosääntöön puhelimia ja puhelinmaksuja varten merkityn määrärahan osoittauduttua riittämättömäksi rahatoimikamari oli oikeuttanut rahatoimikonttorin ylittämään kyseellistä määrärahaa 52,000 markkaa ja anonut, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen. Esitykseen myönnyttiin²⁾.

Lisämääräraha kunnallisvaaleja varten. Koska vuoden talousarvioon kunnallisvaalien kustannusten peittämiseksi merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ siihen tarpeellisen 100,000 markan suuruisen lisäyksen. Lisämeno pantaisiin maksettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Hätäaputöiden järjestäminen. Työttömien henkilöiden edustajat olivat kahdessa kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä anoneet, että hätäaputöiden järjestämiseksi myönnettäisiin määrärahoja; että kaikki työt, joiden suorittaminen kävi päinsä talvisaikaan, pantaisiin käyntiin vallitsevan työttömyyden kestäessä, ja töihin, joita varten määrarahat jo oli myönnetty, kiireellisesti ryhdyttäisiin; ettei kaupungin töitä annettaisi yksityisille urakoitsijoille, vaan ne teetetäisiin kaupungin toimesta; sekä että kaikkia työttömiä henkilöitä, varsinkin naisia, avustettaisiin työllä, ruualla tai rahalla. Esityksestä annetuissa lausunnoissa rahatoimikamari ilmoitti, että kamari jo oli pannut alkuun talousarvioon merkityt työt, mikäli aika oli niille sopiva. Kysymys, oliko kaupungin työt suoritettava urakalla vai ei, oli kamarin mielestä jätettävä asianomaisten lautakuntain harkinnan varaan, ja kamari katsoi, ettei kaupunginvaltuuston ainakaan tässä yhteydessä ollut annettava töiden suoritustapaa koskevia ohjeita. Mitä tuli anomukseen avustusten myöntämisestä työttömille henkilöille, kamari ei katsonut työmarkkinoilla vallitsevan tilanteen mitenkään perustelevan vaadittua toimenpidettä ja oli sitä mieltä, että avustuksia olisi annettava ainoastaan köyhäinhoidon muodossa. Samalla kamari käsityksenään lausui, että työttömyys, jota joulukuussa 1927 ja kertomusvuoden tammikuussa tuskin voitiin pitää huolestuttavana, kaikesta päätäten kärjistyisi helmi- ja maaliskuussa. Jotta ylimääräisiä töitä voitaisiin panna käyntiin ja suunnitellut toimenpiteet toteuttaa heti tarpeen vaatiessa, tarvittiin kuitenkin joustavampaa menettelytapaa kuin siihen asti noudatettu, jonka mukaan kaupunginvaltuusto aina työmarkkinatilanteen muuttuessa saatuaan siitä selostuksen oli myöntänyt mahdollisesti tarpeelliset määrarahat. Tässä mielessä kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto työttömyyskauden alkaessa myöntäisi talousarvioon ylimääräisiä töitä varten merkityistä määrärahoistaan silloisen hetken tarvetta suuremman määrärahan, joka käytettäisiin työttömyyden lieventämiseen kamarin määräysten mukaisesti. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ Yleisten töiden pääluokkaan ylimääräisiä töitä varten merkityistä käyttövaroistaan myöntää rahatoimikamarille 1,000,000 markkaa kaupungin työntekijäin, sekä miesten että naisten, keskuudessa talvella 1929 ilmenevän työttömyyden lieventämiseksi ja antoi kamarille tehtäväksi aikanaan lähettää valtuustolle selonteon varain käyttämisestä.

Myöhemmin työttömät henkilöt kokoontuneina pohtimaan kysymystä, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä kaupungissa vallitsevan työttömyyden

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. jouluk. 27 §. — ²⁾ S:n 25 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 12 p. jouluk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 2 §.

poistamiseksi, jättivät valtuustolle anomuksen, että henkilöille, jotka vallitsevan työttömyyden johdosta olivat joutuneet vaikeaan ahdinkotilaan, annettaisiin kunnan varoista vuokra-avustuksia työttömyyden ajaksi sekä että töitä järjestettäisiin kaikille työttömille. Mainittua esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää sen rahatoimikamarin lopullisesti ratkaistavaksi.

Kaupunkilähetyksen työtuessa maksetut työpalkat. Kaupunkilähetyksen työtuessa työskentelevät naiset olivat anoneet, että heidän tuntipalkkansa, joka oli 2 markkaa, korotettaisiin, ja myöskin Helsingin työttömäin komitea anoi valtuustolle jättämässään kirjelmässä, että valtuusto ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että edellä mainitussa työtuessa maksettu tuntipalkka, joka ei riittänyt ruokaan ja vuokraan, korotettaisiin; että huomiota omistettaisiin tavalle, jota mainitussa laitoksessa noudatettiin otettaessa työntekijättäriä töihin, heidän kohtelulleen sekä työtuessa vallitseville terveydellisille oloille. Rahatoimikamarin tämän johdosta hankkimasta selvityksestä ilmeni, että kaupunkilähetyksen työtuessa työskentelevät naiset enimmäkseen olivat vanhoja, miltei työkyvyttömiä henkilöitä, joita ei voitu katsoa varsinaisiksi työttömiksi ja jotka eivät voineet ansaita elatustaan kaupungin työtuissa. Kaupunkilähetyksen edellä mainitun toiminnan oli sen vuoksi katsottava enemmän helpottavan köyhäinhoitorasitusta kuin lieventävän työttömyyttä, ja suoritettua palkkaa oli lähinnä verrattava köyhäinhoitolautakunnan hoidokeilleen suorittamiin avustuksiin. Työntekijäin ottaminen työhön tapahtui enimmäkseen kaupungin työnvälitystoimiston välityksellä. Edelleen kamari huomautti, että johdon käyttäytyminen työntekijättäriä kohtaan ei antanut moitteen aihetta sekä että terveydelliset olot työtuvan huoneistossa, vaikka se käsittikin myöskin pieniä ja matalia huoneita, eivät olleet antaneet aihetta perusteltuihin valituksiin, samoin kuin että kamarilla oli monivuotinen suotuista kokemus kyseellisestä toiminnasta, joka perustui kamarin ja kaupunkilähetyksen keskinäiseen sopimukseen ja jota sosialiministeriö oli tukenut. Tutustuttuaan edellä esitettyyn selvitykseen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, etteivät kaupunkilähetyksen työtuissa työskentelevien naisten ja Helsingin työttömäin komitean tekemät esitykset aiheuttaisi toimenpidettä.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut ³⁾ jakamaan menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustamiseksi merkittyjä määrärahoja, ilmoitti lähettämässään mietinnössä ⁴⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä oli kokonaista 1,410,490 markkaa, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli kaikkiaan vain 720,000 markan suuruinen. Valiokunnan oli sen vuoksi samoin kuin useana edellisenäkin vuonna ollut pakko suhtautua epävästi tai kielteisesti sellaisiinkin anomuksiin, joiden tarkoitus sen mielestä ansaitsi kannatusta. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lauta- ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1929 helmikuun kuluessa antamaan kaupunginvaltuustolle selonteot niille uskotun valvonnan suorittamisesta.

Hyväksyen valiokunnan ehdotukset sellaisinaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ seuraaville yhdistyksille ja laitoksille alla mainitut avustukset:

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 22 §; ks. myös tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. —

²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 9 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 149. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 21 §.

Yhdistykselle Taidetta kouluihin taideteoksen ostamiseksi Kaisaniemen kansakouluun	Smk	10,000: —
Opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunnalle koulun voimassapitoon	»	4,000: —
Nuoriso- ja raittiusseura Fylgialle	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle leikkeletoesta varten	»	5,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle työ- tuvan ja tyttökodin voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle ala- ikäisten katumyyjiin puutarhatöitä, urheilua ja kerho- toimintaa varten sekä joutilaiden poikain työnvälitys- toimiston voimassapitoon	»	15,000: —
Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Hel- singfors	»	12,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	80,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voi- massapitoon	»	8,000: —
Sairaanhoidattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitä- miseksi	»	5,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaan- ottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolalle	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osas- tolle lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle lastenhoidon neuvonta-aseman ylläpitämiseksi Töölössä	»	10,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Käpylän osas- tolle lasten kesä- ja talvitoiminnan järjestämiseksi ..	»	4,000: —
Pasilan lastenseimelle	»	13,000: —
Apulastentarha Aulalle sen kesäsiirtolaa varten	»	6,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten	»	35,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle sen kesävirkestys- ja siirtolatoimintaa sekä opintokerhoa varten	»	8,000: —
Naisammattiosastojen käsityöseuralle kesävirkestyksen jär- jestämiseksi työläisnaisille ja -lapsille	»	2,000: —
Maitopisara-yhdistykselle	»	145,000: —
Helsingin diakonissalaitokselle Pitäjänmäellä olevan tuber- kelitautisten lasten kodin voimassapitoon	»	20,000: —
Suomen sairaanhoitajatarliitolle kotisairashoito- ja tervey- denhuoltokeskuksen ylläpitämiseksi	»	7,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle:		
sen talousapulaiskodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	10,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —

Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	Smk	5,000: —
Suomen merimieslähetysseuralle Helsingin satamissa suoritettavaa lähetystyötä varten	»	20,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	18,000: —
Mariayhdistykselle iäkkäiden kotiapulaisten kodin ylläpitämiseksi	»	10,000: —
Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle kodinhoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Yhdistykselle Helsingfors svenska Marthaförening kodinhoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle	»	2,000: —
Helsingin kuuromyökkäyhdistykselle sen kuuromykkäin keskuudessa harjoittamaa valistus- ja kansansivistystyötä varten	»	1,000: —
Valkonauhayhdistykselle sen naisten työkodin voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle kesävirkistyksen järjestämiseksi varattomille äideille ja lapsille	»	9,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimiselle kerhotoimintaa varten	»	3,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	35,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	20,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusyhdistykselle Rienolle lasten keskuudessa suoritettavaa raittiustyötä varten	»	3,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	5,000: —
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingistä kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	4,000: —
Yhteensä		Smk 720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurakunnat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaisen käytön suhteen oli alistettava sellaiseen valvontaan, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskeissa säännöissä siten, että

yhdistys Taidetta kouluihin olisi suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alainen;

Helsingin ruotsinkielisen kansanopiston toimikunta ja nuoris- ja raittiusseura Fylgia olisivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, Helsingin rouvasväenyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki pientenlastenkotiinsa nähden, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin ja Käpylän osastot, Pasilan lastenseimien toimikunta, Apulastentarha Aula, Hel-

singin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavaan työhön nähden, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys sekä Naisammattiosastojen käsityöseura olisivat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistys, Helsingin diakonissalaitos ja Suomen sairaanhoitajatarliitto olisivat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Helsingin työväenyhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu, Helsingin suomalainen Marttayhdistys, yhdistys Helsingfors svenska Marthaförening, Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys, Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys, Teollisuusseutujen evankelioimiseseura sekä Valkonauhayhdistys olisivat sosiaalilautakunnan alaiset;

Pelastusarmeija, Helsingin kaupunkilähetys yleiseen toimintaansa nähden, Helsingin sokeainyhdistys sekä Helsingin Mariayhdistys olisivat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Brage-yhdistys sekä yhdistys Kirjoja sokeille olisivat kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatorio olisi musiikkilautakunnan alainen; sekä

Helsingin sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento, Helsingin raittiusseura ja Alkoholistiparantola Turva olisivat raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa lisäehdoiksi, että kaikkien avustuksensaajain, jotka vastaavaa korvausta ottamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden soveltuviin kohdin oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta katsoi tarpeelliseksi antaa;

että kaupunginvaltuuston edellä selostettu päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten, johto- ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Toipumakodin avustaminen. Myöntyen Konvalescenthem — Toipumakoti yhdistyksen tekemään anomukseen kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ merkitä vuoden 1929 menosääntöön 25,000 markan suuruisen määrärahan yhdistyksen Pukinmäellä olevan toipumakodin avustamiseksi.

Lasten työkodin avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi yhdistykselle Lasten työkodit sen kaupungin varoista anoman 20,000 markan suuruisen apurahan, joka osoitettiin²⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Helsingin käsityökoulun avustaminen. Myöntyen Helsingin käsityökoulun tekemään anomukseen kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ koululle 25,000 markan suuruisen avustuksen osoitettavaksi pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Määräraha kansankonservatoriolle. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti⁴⁾ 10,000 markkaa Sivistysjärjestöjen kansankonservatorion ylläpitämistä varten perustettavan säätiön kantarahaston aikaansaamiseksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 34 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 26 §. — ³⁾ S:n 12 p. jouluk. 26 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. lokak. 24 §.

Teatterien avustaminen. Kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ Suomen työväen teatterin kannatusosakeyhtiön anomuksen yhteensä 25,000 markan avustuksen myöntämisestä Työn näyttämölle ja Vallilan ulkoilmanäyttämölle.

Suomen kunnallisteknillisen yhdistyksen avustaminen. Myöntyen Suomen kunnallisteknillisen yhdistyksen anomukseen kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ yhdistykselle 25,000 markan kertakaikkisen avustuksen Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Määräraha Suomen merimieslähetykselle. Suomen Merimieslähetyseura anoi, että sille myönnettäisiin 20,000 markan suuruinen apuraha, sekä että samaan tarkoitukseen merkittäisiin määräraha myös vuoden 1929 menosääntöön. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ ainoastaan lähettää esityksen siihen valiokuntaan, jonka tuli jakaa vuoden 1929 yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustuspäärärahat.

Vapaussodan invalidien kerhon avustaminen. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ 15,000 markkaa avustukseksi Vapaussodan invalidien liiton Helsingissä asuvien jäsenten perustamalle kerholle.

Apuraha Suomen standardisoimistomikunnalle. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 10,000 markan apurahan Suomen standardisoimistomikunnalle, jonka tarkoituksena oli säästäväisyyden edistäminen vastustamalla tarveaineiden, ajan ja työn tuhlausta sekä tuotantokustannusten huojistaminen ja samalla tavaran laadun parantaminen.

Apurahoja kongresseille y. m. Edellisessä mainituista käyttövaroistaan valtuusto myönsi ⁶⁾ 15,000 markkaa sosialiministeriön elokuun 20—31 p:ksi Helsinkiin järjestämän sosiaalisen viikon osanottajille toimeenpantavasta vastaanotosta aiheutuvien kustannusten peittämiseen.

Samoista varoista kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ Suomen laivanpäällikköliitolle 10,000 markan suuruisen määrärahan avustukseksi Helsingissä elokuun 16—18 p:nä pidetyn pohjoismaisen laivanpäällikkökongressin kustannusten peittämiseen.

Myönnettyjen eläkkeiden järjestely. Koska Marian sairaalan ent. osastonhoitajattaren J. C. Bergströmin nimi vuoden 1927 eläkejärjestelyssä erehdyksestä oli jäänyt pois rahatoimikamarin laatimasta järjesteltävien eläkkeiden luettelosta ja hän siten ei ollut saanut sitä eläkkeenkorotusta, joka muille ent. sairaanhoitajattarille tällöin oli myönnetty ⁸⁾, kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että mainittu erehdys oli oikaistava ja ent. osastonhoitajattaren Bergströmin eläke korotettava 1,311 markkaan kuukaudessa vuoden alusta lukien, mikä määrä vastasi 4 luokan mukaista eläkettä; neiti Bergströmillä oli erotessaan ollut 3 luokan mukainen palkka. Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁰⁾ neiti Bergströmin anomuksen, että eläkemäärä korotettaisiin 5 palkkaluokan loppupalkkaa vastaavaksi, johon luokkaan kaupungin sairaalan osastonhoitajattaret sittemmin oli sijoitettu.

Oikeus lukea hypäkseen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Työntekijä V. Koskinen oikeutettiin ¹¹⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuosien 1895 ja 1914 välinen aika, jonka hän oli ollut Ryttylän tilan palveluksessa jo ennenkuin kaupunki sen osti.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 27 §. — ²⁾ S:n 12 p. jouluk. 37 §. — ³⁾ S:n 31 p. lokak. 26 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. toukok. 33 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. helmik. 23 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. maalisk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. lokak. 42 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 78. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. jouluk. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. toukok. 27 §.

Seurasaaren kaitsija S. A. Wallin oikeutettiin¹⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuodet 1892—1919, joiden aikana hän oli hoitanut samantaista tointa Helsingin anniskeluosakeyhtiön palveluksessa.

Myönnettyjä eläkkeitä. Kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille anomuksesta ylimääräisiä elinkautisia eläkkeitä alla mainitut vuotuiset määrät:

kaupunginpalvelija E. F. Grönlundille 8,400 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien²⁾;

johtaja K. V. Puuskalle 3,600 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien³⁾;

ent. avustavalle vanhemmalle kaupunginkirjurille A. Aureelle 18,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien⁴⁾;

Kivelän sairaalan ent. leipojattarelle T. Laaksolle 5,400 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien⁵⁾;

lasten työkotien opettajattarelle A. von Rehausenille 7,200 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen ent. opettajattarelle A. Hallbergille 3,600 markkaa elokuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

kaupungin kansakoulujen siivoojattarelle M. C. Karlssonille 3,600 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

kaupungin kansakoulujen siivoojattarelle I. Karlssonille 3,600 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

Ebeneserkodin opettajattarelle A. Sarkkilalle 6,000 markkaa lukien syyskuun 1 p:stä 1927¹⁰⁾;

Oikokadun 7:ssä olevan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun johtajattarelle E. D. Myrstenille 18,348 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

vesijohtolaitoksen yövärtijälle A. Ahlholmille 4,800 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien¹²⁾;

rakennuskonttorin siivoojattarelle E. Järviselle 3,600 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien¹³⁾;

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle E. J. Vassmanille 2,400 markkaa lukien marraskuun 1 p:stä 1927¹⁴⁾;

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijälle H. Oksaselle 4,800 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

puhtaanapitolaitoksen ent. työntekijälle J. L. Wileniukselle 3,600 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1927¹⁶⁾;

ens. kaupunginviskaalin E. A. Mestertonin leskelle 6,000 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä¹⁷⁾;

ulosottoapulaisen V. Olinin leskelle 3,600 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien¹⁸⁾;

eläkkeellä olleen orkesterinjäsenen J. A. Cronvallin leskelle 3,600 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien¹⁹⁾;

kaasulaitoksen lampunhoitajan H. Ilvosen leskelle 3,000 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien²⁰⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. kesäk. 42 §. — ²⁾ S:n 8 p. helmik. 15 §. — ³⁾ S:n 25 p. tammik. 26 §; ks. myös tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 16 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. huhtik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. toukok. 29 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. lokak. 16 §; ks. myös tätä kert. os. II. Rahatoimikamari. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 18 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. tammik. 29 § ja 19 p. syysk. 33 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. huhtik. 25 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. toukok. 8 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. syysk. 36 §. — ¹⁴⁾ S:n 25 p. tammik. 32 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. jouluk. 44 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 23 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. maalisk. 13 §. — ¹⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 20 §. — ¹⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 17 §. — ²⁰⁾ S:n 30 p. toukok. 35 §.

kaasulaitoksen lampunhoitajan A. Punakiven leskelle 3,000 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien ¹⁾;

vesijohtolaitoksen työntekijän E. J. Röstin leskelle 3,000 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1927 ²⁾;

rakennuskonttorin katuosaston työntekijän M. Asuninaan leskelle 4,200 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1927 ³⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijän U. Tallqvistin leskelle 3,600 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston ulkotyöntekijän H. Telinin leskelle 836: 40 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1929 ⁵⁾; sekä

puhtaanapitolaitoksen työntekijän F. V. Ahlgrenin leskelle 3,600 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁶⁾.

Eväytyjä eläkeanomuksia. Sitävastoin kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin eläkeanomuksiin, jotka seuraavat henkilöt olivat esittäneet, nim.:

neiti H. I. Hagman, jonka isävainaja oli ollut satamaliikennekonttorin hissikoneenkäyttäjänä ⁷⁾;

kunnalliskodin työnjohtaja J. Rinne, koska hän oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan n. 10 vuotta ⁸⁾;

neiti A. Molander, joka oli ollut kaupungin kansakoulujen palveluksessa 14 vuotta ja 8 kuukautta eli syyskuun 1 p:ään 1897, jolloin hän ilman pakottavaa syytä erosi toimestaan ⁹⁾;

leskirouva E. Koskinen, jonka elokuun 19 p:nä 1927 kuollut tytär H. Koskinen 20 vuotta oli ollut kaupungin kansakoulujen opettajattarena, koska ei katsottu sopivaksi, että kunnan viranpitäjän eläke-etu siirrettiin hänen vanhemmilleen ¹⁰⁾;

taiteilija J. A. Rappin leski, jonka miesvainaja 20 vuotta oli toiminut opettajana kaupungin kannattaman taideteollisuuskeskuskoulun iltakursseilla, koska hakijan miehelläkään ei ollut ollut eläkeoikeutta ¹¹⁾;

ent. koulunjohtajatar E. Hertz, koska hänen koulunsa ei ollut ollut kaupungin avustama ¹²⁾;

kaasumestari A. A. Hillerströmin leski, koska Hillerström oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan 8 vuotta ¹³⁾;

sähkölaitoksen varastonhoitajan A. A. Barck-vainajan kaksi alaikäistä tyttärtä, koska kuolinpesä ei ollut varaton ja kunnan varoista oli myönnetty orpoeläkkeitä ainoastaan poikkeustapauksissa äärimmäisen varattomuuden sitä vaatiessa ¹⁴⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijän J. V. Björkin leski, koska ei edes Björk-vainajalla itsellään ollut ollut eläkeoikeutta ¹⁵⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston palveluksessa olleen kivenhakkaajan F. Erikssonin leski, koska hänellä oli neljä aikuista, naimatonta lasta, jotka olivat velvolliset huolehtimaan äidistään ¹⁶⁾;

rakennuskonttorin varasto-osaston työntekijän J. V. Lindbäckin leski, koska anomus oli tehty vasta kahdeksan vuotta miehen kuoleman jälkeen ¹⁷⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 36 §. — ²⁾ S:n 8 p. helmik. 19 §. — ³⁾ S:n 25 p. tam-mik. 30 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 44 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. jouluk. 35 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. lokak. 14 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 60 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. jouluk. 34 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. helmik. 24 §. vrt. v:n 1925 kert. s. 98. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 17 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. kesäk. 40 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. huhtik. 29 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. marrask. 22 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. hel-mik. 21 §. — ¹⁵⁾ S:n 14 p. marrask. 23 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 7 §. — ¹⁷⁾ S:n 28 p. marrask. 19 §.

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijä J. Forsbäck, joka oli anonut lisäeläkettä sen johdosta, että hän ennen joutumistaan kaupungin töihin oli ollut poliisilaitoksen palveluksessa, minkä seikan valtuusto kuitenkin ei katsonut antavan aihetta ylimääräisen eläkkeen myöntämiseen ¹⁾;

ajomies J. B. Kivistön leski, jonka miesvainaja lähes 25 vuotta oli suorittanut puhtaanapitolaitoksen ajotöitä, koska Kivistö oli käyttänyt työssä omia hevosiaan eikä hänen sen vuoksi voitu katsoa olevan kunnan varsinaisiin työntekijöihin verrattavassa asemassa ²⁾;

puhtaanapitolaitoksen ent. ajomies K. Virtanen, koska hän oli ollut vain vajaat 7 vuotta kaupungin palveluksessa ³⁾; sekä

Herttoniemen muonamiehen Bergmanin leski, koska Bergman oli kuollut useita vuosia ennenkuin kaupunki osti mainitun tilan ⁴⁾.

Evätyt köyhäinavustus. Köyhäinlaitoslautakunta oli tarjoutunut ottamaan kunnalliskotiin hoidettavaksi leski E. M. Lehtisen, jolta oli evätty köyhäinavustus sen nojalla, että hän oli harjoittanut luvaton väkijuomien myyntiä, minkä johdosta oli pelättävissä, että hän väärinkäyttäisi raha-avustustaan, mutta hän oli evännyt tarjouksen ja anoi kaupunginvaltuustolta avustusta. Valtuusto päätti ⁵⁾ kuitenkin jättää anomuksen huomioon ottamatta.

Matka-avustus laulukoorille. Helsingin opettajainkuorolle myönnettiin ⁶⁾ Sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista 20,000 markan suuruinen apuraha niiden kustannusten peittämiseksi, jotka kuorolle koituivat osanotosta Budapestissä kesäkuussa pidettyyn yleiseen suomalais-ugrilaiseen kulttuurikoukukseen.

C. F. Ekholmin stipendirahastosta myönnetty apurahat. C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1927 korko nousi 17,078 markkaan. Rahatoimikamarin julistettua näistä varoista haettavaksi kahdeksan 2,000 markan suuruista stipendiä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, koska ainoastaan kolme hakijaa katsottiin sopiviksi saamaan apurahoja, antaa edellä mainitun suuruiset matka-apurahat näille henkilöille, nimittäin leipuri Y. Lindbergille, verhoilija V. Lähteiselle ja sähkötekniikko H. Nilsson-Ollandille, jota vastoin loput käytettävissä olevasta määrästä päätettiin lisätä vuoden 1928 korkovaroihin.

G. Pauligin lahjoitusrahasto. Rahatoimikamarin ehdotuksesta ja Helsingin kauppavaltuutettujen antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ ylioppilas P. Nikkaselle 9,500 markan suuruisen matka-apurahan Gustaf Pauligin lahjoitusrahaston korkovaroista.

Lahjoitus urheilutarkoituksiin. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä insinööri E. von Frenckell ilmoitti aikovansa lahjoittaa kaupungille omistamansa 1,027 Pallokenttä osakeyhtiön osaketta. Tämän johdosta rahatoimikamari huomautti, että kaupunki vastaanottamalla mainitut lahjoitukset tulisi mainitun osakeyhtiön osake-enemistön omistajaksi, sen koko osakepääoma kun oli 112,500 markkaa jakautuen 1,125:een 100 markan määräiseen osakkeeseen. Yhtiölle oli tammikuun 1 p:nä 1947 annettu vuokralle n. 11 ha laaja Toivon- ja Nordenskiöldinkatujen välisen puistotien, Ärtin koulupuutarhan, Nordenskiöldinkadun ja Urheilukadun rajoittama alue. Sen laitteiden arvon rakennuskonttori laski 1,095,000 markaksi, ja velkojen määrä oli 1,100,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuman mieltipiteen mukaan koko laitoksella kuitenkin suhteellisen vähäisestä myynti-

¹⁾ Valt. pyötkä. 12 p. jouluk. 24 §. — ²⁾ S:n 8 p. helmik. 22 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 32 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. marrask. 21 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. tammik. 31 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. huhtik. 14 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 37 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 33 §.

arvostaan huolimatta oli melkoinen käyttöarvo, ja hallituksen mielestä oli sekä periaatteelliselta että käytännölliseltä kannalta sopivampaa, että puisto, joka tyydytti yleistä urheilutarvetta ja jota laajat kansankerrokset käyttivät virkistyspaikkanaan, oli kaupungin hallussa ja ylläpidettävänä kuin että sen omisti yksityinen yhtiö, jolla ei ollut samoja edellytyksiä kuin kunnalla sen hoitamiseen ja kehittämiseen. Kaupunginvaltuusto ilmoittikin ¹⁾ kaupungin kiitollisena vastaanottavan insinööri von Frenckellin lahjoituksen. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi edustaa kaupungille lahjoitettua Pallokenttä osakeyhtiön osake-enemmistöä.

Vuoden 1929 meno- ja tulosääntö. Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen ²⁾ vuoden 1929 meno- ja tulosäännöksi ja talousarviovaliokunnan annettua siitä lausuntonsa ³⁾ kaupunginvaltuusto otti ehdotukset käsiteltävikseen sekä vahvisti ⁴⁾ kaupungin vuoden 1929 meno- ja tuloarvion ⁵⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	60,380,625: 58
2. Virastot	»	7,856,280: —
3. Kunnallishallinto	»	17,266,978: —
4. Palolaitos	»	4,648,445: —
5. Poliisilaitos	»	7,997,371: —
6. Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7. Terveystenhoito	»	7,288,711: —
8. Sairaanhoido	»	39,379,670: —
9. Köyhäinhoido	»	25,293,277: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	14,061,341: —
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	45,771,953: —
12. Teknilliset laitokset	»	127,791,636: —
13. Yleiset työt	»	110,924,853: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	4,396,500: —
15. Puhtaanapito	»	19,370,815: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	6,629,050: —
17. Kiinteä omaisuus	»	38,785,583: —
18. Eläkkeet ja apurahat	»	3,901,423: 40
19. Sekalaiset menot	»	37,454,806: 80
Yhteensä Smk		579,210,318: 78

Tulot.

Säästöä vuodelta 1928	Smk	23,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	84,073,000: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	38,836,340: —
3. Terveysten- ja sairaanhoido	»	16,202,166: 90
4. Köyhäinhoido ja lastensuojelutoiminta	»	13,303,299: 50
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	13,041,519: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. marrask. 14 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ³⁾ S:n n:o 38. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 1 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

6.	Teknilliset laitokset	Smk	134,520,018: —
7.	Yleiset työt	»	627,498: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	6,610,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,506,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	40,065,227: —
11.	Sekalaiset tulot	»	2,911,626: —
12.	Verotus	»	197,513,624: 38

Yhteensä Smk 579,210,318: 78

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Rahatoimikamarin laatima vuoden 1929 talousarvioehdotus erosi muodon suhteen edellisistä talousarvioista m. m. siten, että palkkamäärärahan momenttijako oli yhdenmukaistettu. Kyseelliset määrärahat olivat kauttaaltaan ja johdonmukaisesti jaetut seuraaviin kuuteen momenttiin: Palkkiot, Luokitellut palkat, Luokittelemattomat pysyväisten toimien palkat, Tilapäiset työvoimat, Kesälomasijaiset ja Sairaslomasijaiset. Tämä muutos toteutettiin suunniteltua perinpohjaista talousarvion muodon uudistusta silmälläpitäen. Tässä yhteydessä harkittiin myöskin vielä pitemmälle menevää momenttijaon yhtenäistämistä, mutta käytännöllisten vaikeuksien vuoksi oli siitä toistaiseksi luovuttava. Mitä tuli talousarvioehdotuksen asialliseen sisältöön, rahatoimikamari, joka kolmena edellisenä vuonna ja varsinkin vuosina 1926—27 oli pyrkiä kaupungin talouden vakiinnuttamiseen noudattanut äärimmäistä varovaisuutta pääomansijoituksissa, oli katsonut sopivaksi entistä runsaammin ehdottaa määrärahoja uudistoitä varten. Kaupungin talous näytti kestävän suuriakin tällaisten töiden aiheuttamia menoja. Sitäpaitsi rahatoimikamari odotti yksityisen rakennustoiminnan supistumista ja siitä johtuvaa työttömyyttä, jonka vallitessa olisi välttämätöntä panettaa alulle kunnan töitä.

Vahvistettu menosääntö osoitti vuoden 1928 arvioituihin menoihin verrattuna 53.6 milj. lisäystä, josta yleiset työt aiheuttivat 29.7 milj. ja teknilliset laitokset 17.9 milj. Suuremmassa määrässä kuin siihen asti rahallisista syistä oli ollut mahdollista, myönnettiin määrärahoja katuvalaistuksen parantamiseen, kansanpuistojen, urheilukenttien, puistojen ja istutusten kunnostamiseen, kaupungin virastohuoneistojen laajentamiseen, kauppa- ja teknillisten oppilaitosten avustamiseen y. m. s. tarkoituksiin. Talousarvion tulopuoli osoitti, että lisääntyneet menot voitiin peittää varsinaisilla tuloilla. Tärkeimmät tulolähteet olivat teknilliset laitokset, satamat ja kaupungin kiinteä omaisuus. Pitkäaikaisia lainavaroja käytettäisiin 72.6 milj. vuoden 1928 talousarvion vastaavan määrän oltua 54.5 milj. Lisäys johtui siitä, että varoja tarvittiin suuriin maanhankintoihin sekä laajoihin satamain ja teknillisten laitosten laajennustöihin. Mitään epävertvettä kehitystä tämä ei merkinnyt, koska lainavarain myöntämisessä noudatettiin entistä tiukempia periaatteita. Lainavaroja käytettäisiin ainoastaan teknillisten laitosten ja satamain suurehkojen uudistoiden kustantamiseen, suoranaisiin korkoa tuottaviin tarkoituksiin tapahtuviin rahansijoituksiin sekä maanostoihin. Rahoitettaisiinpa pienemmät maanhankinnatkin muilla varoilla, eikä lainavaroja myöskään osoitettu ostettavilla alueilla olevien rakennusten lunastamiseen eikä kaduiksi ja liikenneväyläiksi tarpeellisen maan ostoon. Teknillisten laitosten uudistoitä varten käytettävien lainavarojen ja laitteiden kuoletusajan välisen epäsuhteen poistamiseksi myönnettiin lainavaroja vain $\frac{1}{3}$ tai $\frac{2}{3}$

sellaisten laitteiden kustannuksista, joiden kuoletus tapahtui 10—20 vuoden kuluessa. Verotuksella koottava määrä oli 197,5 milj. eli 13,5 milj. suurempi kuin vuoden 1928 talousarviossa. Mutta koska veroäyrien lukumäärä todennäköisesti lisääntyisi tuntuvasti, voitiin odottaa veroäyriä verotettavan määrän alenevan. Rahatoimikamari olikin pitänyt varsinkin palkannauttijoille raskaan verotuksen lieventämistä suotavana, mikäli se kävi päinsä ilman että kaupungin talouden vakiinnuttamista tarkoittavista vaatimuksista tingittiin.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion vuoden 1928 talousarvioon verrattuna osoittamista tärkeimmistä muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, merkittiin menoja 60,380,625: 58 markkaa vuoden 1928 talousarvion vastaavan määrän oltua 55,970,834: 62 markkaa. Lisäyksestä kohdistui 529,691: 03 markkaa lukuun Kuoletukset, 1,970,099: 93 markkaa lukuun Korot ja 1,910,000 markkaa lukuun Sekalaiset menot.

Toisessa pääluokassa, Virastot, otettiin luvussa Maistraatti huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset ¹⁾ kaupunginpalvelijain siirtämisestä 6:nnesta 8 palkkaluokkaan, uuden kaupunginpalvelijaintoimen perustamisesta sekä erään vahtimestarinapulaisentoimen lakkauttamisesta. Kesälomasijaisten määrärahaa korotettiin 2,000 markkaa, jotta maistraattinsihteerin ja toisen julkisen notaarin kesälomasijaisten palkkioita voitaisiin korottaa. Lukuun Raastuvanoikeus merkittiin uusi 48,000 markan suuruinen määräraha tilapäisten työvoimain palkkaamiseen. Kaupunginpalvelijain lomasijaispalkkio korotettiin 650 markasta 1,000 markkaan kuukaudessa ja tarverahamääräraha 100,000 markasta 150,000 markkaan. Luvun Syyttäjistä arvioidut menot lisääntyivät 19,843 markkaa, mistä lisäyksestä osan aiheutti 15,600 markan suuruinen uusi määräraha tilapäistä työvoimaa ²⁾ varten. Lukuun Ulosottolaitos merkittiin uusi 15,000 markan suuruinen määräraha, joka oli tarkoitettu m. m. ulosmittausten suorittamisessa tarpeellisen lainopillisen apulaisen palkkioksi. Palkkamäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ³⁾ ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisentoimen siirtämisestä 7:nnesta 9 palkkaluokkaan. Ensimmäisen kaupunginvoudin tarverahoja lisättiin 5,000 markkaa eli 20,000 markkaan ja toisen kaupunginvoudin vastaavia varoja 25,000 markkaa eli 60,000 markkaan. Kassa- ja kanslia-apulaisten palkkaamiseksi toisen kaupunginvoudin konttoriin myönnettiin ²⁾ 36,000 markkaa. Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin menosäännössä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston tekemä päätös ³⁾, että ulosottoapulaiset siirrettäisiin 7:nnesta 9:nteen ja heidän esimiehensä 8:nnesta 10 palkkaluokkaan. Tarverahamäärärahaa korotettiin 7,000 markkaa eli 20,000 markkaan. Raatihuoneenarkiston tilapäisen työvoiman palkkaamiseksi merkittiin 6,000 markan määräraha. Lomasijaismääräraha merkittiin 2,000:sta 3,000 markkaan korotetuina määrinä ja tarverahamääräraha korotettiin 55,000 markasta 60,000 markkaan. Toisen pääluokan määrärahaain summa oli 7,856,280 markkaa oltuaan vuoden 1928 talousarviossa 6,859,387 markkaa.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, vahvistettiin kaupunginvaltuutettujen palkkio 150 markaksi kokoukselta puheenjohtajalle ja 75 markaksi jäsenille vuoden 1929 alusta lukien. Tämän päätöksen johdosta erä Palkkiot kohosi 75,000 markasta 100,000 markkaan. Tässä yhteydessä valtuusto päätti antaa rahatoimikamarille, tehtäväksi harkita kysymystä kau-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 62 ja 132. — ²⁾ S:n s. 132. — ³⁾ S:n s. 62.

pungin hallitusten, lautakuntain, valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden yleisestä korottamisesta. Aikaisempi päätös¹⁾ palkan-
korotuksen myöntämisestä valtuuston kanslian vahtimestarille ja vahti-
mestarinapulaiselle otettiin huomioon. Koska näytti suotavalta, että kau-
punginvaltuuston jäsenet joka vuoden lopussa saisivat nidotun kappaleen
saman vuoden painettuja asiakirjoja ja esityslistoja niihin merkittyine pää-
töksineen, otettiin tarverahain määrää arvioitaessa huomioon, että niiden
painatus ja sidonta voitiin kustantaa niillä. Rahatoimikamarin menosään-
nössä korotettiin automääräraha 45,000 markasta 60,000 markkaan. Tila-
päisen työvoiman palkkaamiseksi myönnettiin 225,000 markkaa, millä määrä-
rahalla kustannettaisiin asiantuntijalausunnat ja palkattaisiin tilapäinen siht-
teeri siksi ajaksi, jolloin eräs kamarin varsinaisista sihteereistä laati kerto-
muksia kunnallishallinnosta vuosina 1875—87. Kamarin painatuskustannusten
arvioitiin lisääntyvän 110,000 markkaa eli 435,000 markkaan. Myöskin
asiamiesosaston tilapäistä työvoimaa varten merkittiin 5,000 markkaa enem-
män kuin vuodeksi 1928 eli 30,000 markkaa. Rahatoimikonttorin tilapäisiä
työvoimia varten oli myönnettävä 325,000 markkaa eli 25,000 markkaa enem-
män kuin vuonna 1928, etusijassa koska veronkanto osana vuotta aiheutti
lisätyötä. Uusi oli 15,000 markan suuruinen lomasijaismääräraha, joka oli
tarkoitettu kirjanpitäjän ja kolmen konttoriapulaisen palkkaamiseksi, ensin-
mainitun kolmeksi kuukaudeksi ja viimeksimainittujen kahdeksi ja puoleksi
kuukaudeksi, jolloin vakinaisilla viranpitäjillä oli kesälomansa. Siivousmäärä-
rahaa korotettiin 4,000 markkaa. Satamahallinnon arvioitiin tulevan maksa-
maan kaupungille 5,273,345 markkaa eli 647,858: 75 markkaa enemmän kuin
edellisenä vuonna. Lisäyksestä tuli 8,747 markkaa satamahallituksen, 224,935
markkaa satamaliikennekonttorin ja 414,176: 75 markkaa satamakannanta-
konttorin osalle. Rahatoimikamarin päätös²⁾ merenkulun katsastusmiesten
palkkion korottamisesta otettiin huomioon. Satamaliikennekonttorin siivous-
määrärahaa lisättiin, jotta siivoojattaren kuukausipalkka voitaisiin korottaa
250 markasta 300 markkaan. Erää Satamakannantakonttorin luokitellut
palkat vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemä
pätös³⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä kahdelle konttorikirjurille. Siivoustyö
oli lisääntynyt, puhtaanapito- ja siivousmäärärahaa oli lisättävä 7,100 markkaa,
joten se nousi 96,600 markkaan ja kävi mahdolliseksi korottaa kahden siivoojan
palkkoja 100 markkaa kuukaudessa sekä ottaa yksi siivoojatar lisää. Korvaus
Helsingin makasiiniosakeyhtiölle merkittiin 720,000 markaksi oltuaan vuonna
1928 480,000 markkaa. Poistoihin ja peruutuksiin merkittiin vain 5,000
markkaa, mikä merkitsi 10,000 markan vähennystä. Tilastokonttorin meno-
sääntö kohosi 11,900 markkaa eli 1,089,400 markkaan. Menojen lisäys aiheutui
etupäässä yleisestä palkkajärjestelystä sekä konttorin muutosta vuokra-
huoneistoon, minkä johdosta sen menosäännössä esiintyivät uudet erät
Vuokra, 60,000 markkaa, sekä Lämpö ja valaistus, 11,100 markkaa. Tilapäistä
työvoimaa varten oleva määräraha korotettiin 62,000 markasta 95,700 mark-
kaan, osin koska konttorin vakinaista henkilökuntaa oli supistettu ja yli-
määräisiä apulaisia oli käytettävä entistä suuremmassa määrässä, osin koska
tarvittiin määräraha aikaisempien vuosien kunnalliskertomusten kääntämistä
varten⁴⁾. Kaupunginvaltuuston päätös⁵⁾ vahtimestaritoimen perustami-
sesta konttoriin otettiin huomioon. Erä Painatuskustannukset osoitti vähen-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 62. — ²⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari. — ³⁾ S:n s. 69. — ⁴⁾ Ks. ylemp. ja os. II. Rahatoimikamari. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s.133.

nystä 67,000 markkaa, ja vuoden menosääntöön sisältynyt elinkustannustiedustelun määräraha jäi pois. Siivousta varten myönnettiin 11,500 markkaa eli 3,300 markkaa enemmän kuin vuonna 1928, koska siivoojattaren kuukausipalkka oli korotettu 600 markasta 800 markkaan ja myöskin puhdistusaineiden y. m. kulutus lisääntyisi konttorin muutettua suurempaan huoneistoon. Tarverahamääräraha kohosi 3,500 markkaa eli 20,000 markkaan. Sosiaalilautakunnan menosääntö päättyi 383,095 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 45,475 markan lisäystä. Uusi oli 5,000 markan suuruinen määräraha mallipalstan kuntoonpanemiseksi ja samaten 13,295 markan määräraha kaluston hankkimiseksi kotitalouden opetusta varten. Työväilytoimiston vuoden 1929 menojen peittämiseksi myönnettiin 704,550 markkaa eli 101,349 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1928. Lisäys johtui pääasiallisesti siitä, että toimiston miesten osasto oli muuttanut kaupungin talosta vuokrahuoneistoon, jonka vuokra, 54,000 markkaa, sisältyi uutena eränä talousarvioon. Mainitun muuton johdosta laskettiin myöskin lämpö- ja valaistusmenojen lisääntyvän 11,000 markasta 14,500 markkaan. Tilapäisten työvoimain määrärahaa korotettiin 4,300 markkaa eli 38,400 markkaan, jolloin aikaisemmin 10 kuukaudeksi palkattu naisapulainen voitiin pitää konttorin palveluksessa 12 kuukautta ja merimiesten osaston apulaisvahtimestarin palkkaa korottaa 100 markkaa eli 1,600 markkaan kuukaudessa. Kesälomasijaisten palkkaamiseksi merkittiin 9,600 markkaa eli 1,960 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1928. Liikeapulaisten ja nuorison osaston johtajalle ei nimittäin enää toimiston liikkeen lisääntyttyä voitu järjestää ohjesäännön määräämää kesälomaa ilman että hänelle palkattiin sijainen lomien ajaksi. Siivoojattarien kesälomasijaisten palkkiota korotettiin 200 markkaa. Jotta toimiston kahden siivoojattaren palkat voitaisiin korottaa, toisen 800 markasta 900 markkaan ja toisen 875 markasta 975 markkaan, korotettiin siivousmääräraha 22,500 markkaan. Revisionilaitoksen arvioidut menot lisääntyivät 72,303 markkaa eli 685,483 markkaan. Lisäyksen aiheutti yksinomaan yleinen palkkajärjestely. Verotusvalmistelukunnan talousarvio osoitti 229,312 markan suuruisia menojen lisääntymistä, jonka pääasiallisesti aiheuttivat palkkaerät lukuunottamatta erää Palkkiot, joka väheni 75,300 markkaa eli 40,200 markkaan sen johdosta, että kuluvan vuoden menosääntöön oli sisältynyt seitsemän osastopuheenjohtajan 6,000 markan suuruinen vuosipalkkio, jota kuitenkin pidettiin suhteettoman suurena. Vuonna 1929 kuusi osastopuheenjohtajaa saisi korvausta 75 markkaa kokoukselta, kun taas seitsemättä puheenjohtajantointa hoitaisi eräs valmistelukunnan virkailijoista, joka ei saisi siitä mitään palkkiota. Painatus- ja sidontakustannusten määrärahaa korotettiin 5,000 markkaa eli 80,000 markkaan, koska ilmoituslomakkeita tarvittiin entistä enemmän. Vuokraa, lämpöä ja valaistusta varten myönnettiin 300,000 markkaa eli 73,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1928. Lisäys johtui pääasiassa siitä, että rahatoimikamari oli korottanut valmistelukunnan kansliahuoneiston vuokraa. Siivoamista varten merkittiin 11,200 markkaa, mistä siivoojattaren palkka oli 8,400 markkaa oltuaan vuonna 1928 7,200 markkaa. Rakennustarkastuksen menosääntö osoitti lisäystä 115,444 markkaa. Valtuuston aikaisemmin tekemien päätösten¹⁾ mukaisesti merkittiin 192,000 markkaa tilapäisten työvoimain palkkaamiseksi ja 12,000 markkaa tarkastuskustannuksiin. Lomasijaismäärärahaa korotettiin 5,000 markkaa eli 20,000 markkaan, siivousmäärärahaa 1,500 markkaa eli 7,500 markkaan

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 72 ja 74.

ja tarverahamäärärahaa 5,000 markkaa eli 15,000 markkaan. Julkisivupii-
rustusten tarkastustoimikunnalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 11,300
markkaa, mikä merkitsi 8,500 markan vähennystä edelliseen vuoteen ver-
rattuna. Sitävastoin holhouslautakunnan määrärahat lisääntyivät 8,550
markkaa eli 27,970 markkaan. Tähän lukuun merkittiin uusi 750 markan
erä sihteerin kesälomasijaisen palkkaamiseksi. Oikeusaputoimiston arvioidut
menot lisääntyivät 16,323 markkaa nousten 130,445 markkaan; lisäys johtui
yleisestä palkkajärjestelystä sekä pienemmältä osalta ilmoituskustannusten
kohoamisesta. Raittiuslautakunnankin talousarviossa menojen arvioitiin
lisääntyvän 164,590 markasta 180,550 markkaan. Sitävastoin voitiin luvun
Sekalaiset menot määrärahoja vähentää 86,250 markkaa eli 251,250 markkaan,
koska vuonna 1929 ei toimitettaisi kunnallisvaaleja eikä niitä varten siis
tarvittu määrärahaa. Pienehkö 9,600 markan lisäys oli havaittavissa erässä
Määräraha henkikirjoittajalle, koska hänen konttorihuoneistonsa vuokraa
oli korotettu, ja erinäisten kaupunkiliittojen apurahat lisääntyivät 9,150
markkaa. Rahatoimikamarin käytettäväksi merkittiin 1,000,000 markkaa
eli 100,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1928. Kolmannen pääluokan
määrärahain loppusumma, joka kuluvan vuoden talousarvion mukaan oli
15,330,325: 25 markkaa, nousi 17,266,978 markkaan.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden talousarvioon ver-
rattuna arvioitujen menojen lisäystä 218,449 markkaa. Luvun Palkat ja muut
edut määrärahat lisääntyivät 105,889 markkaa, kalustomäärärahat 56,000
markkaa, lämpö- ja valaistusmäärärahat 65,400 markkaa ja sekalaisten menojen
määrärahat 8,000 markkaa, jota vastoin luvussa Palotalli oli havaittavissa
menojen vähenemistä 16,840 markkaa. Palolaitokselle hankittavasta uudesta
kalustosta mainittakoon vahtosammutusauto, jota varten myönnettiin 110,000
markan suuruinen määräraha. Palolennättimen täydentämistä varten merkit-
tiin 150,000 markkaa.

Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, menosääntö päättyi 7,997,371 mark-
kaan vastaavan määrän oltua kuluvan vuoden talousarviossa 7,648,920 mark-
kaa. Lisäyksestä, joka oli 348,451 markkaa, tuli 162,475 markkaa kaupungin
poliisilaitoksen ylläpitämiseksi suorittaman käteisen apumaksun, 180,976 mark-
kaa huoneistomäärärahain ja 5,000 markkaa Sekalaisten määrärahain osalle.

Kuudes pääluokka, Yleiset rasitukset, pysyi entisellään, 11,000 markan
suuruisena.

Seitsemännessä pääluokassa, Terveystenhoito, menoerät ensimmäisessä,
Terveystenhoitolautakunta nimisessä luvussa lisääntyivät 24,318 markkaa,
osin yleisen palkkajärjestelyn johdosta, osin koska uuden tuberkuloosiasetuk-
sen määräysten noudattaminen vaati kulkutautien vastustamiseksi myönnet-
tyjen määrärahojen korottamista. Toisessa luvussa, Lääkärit, eläinlääkärit
ja sairaanhoitohenkilökunta, menot lisääntyivät 270,076 markkaa. Tällöin
on kuitenkin otettava huomioon, että kaupungineläinlääkärin ja eläinlääkintä-
bakteriologin palkka samoin kuin lihantarkastuksen tarvera- y. m. määrä-
rahat, jotka vuonna 1928 nousivat 226,632 markkaan, oli siirretty kolmannelle
luvusta tähän lukuun. Mainittu kolmas luku jaettiin kolmeen eri lukuun:
Terveyslojen valvonta, Maidontarkastamo ja Ammattientarkastus, joissa
yhteensä oli havaittavissa menojen lisääntymistä 327,430 markkaa. Mainittuja
menosääntöjä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmat
päätökset ¹⁾ desinfiointsijan sekä kunnallisen ammattientarkastajan toimien

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 70, 133 ja 134.

perustamisesta sekä ikäkorotuksen myöntämisestä muutamille maidontarkastamon näyttöentajille. Maidontarkastuksen joutuminen kokonaan kaupungin tehtäväksi aiheutti tietenkin lisäkustannuksia. Ammattientarkastuksen menosäännöstä poistui louhintatöiden valvonnan määräraha. Lukuun Terveystieteiden tutkimusten laboratorio merkittiin uusi 3,200 markan suuruinen määräraha pyhäpäiväpäivystystä varten. Paitsi palkkamäärärahoja korotettiin tarvikkeiden määrärahaa 8,000 markkaa ja siivousmäärärahaa 1,200 markkaa, jota vastoin lämpö-, valaistus- ja kaasumäärärahaa voitiin supistaa 1,680 markkaa. Terveystoimistoa varten myönnettiin 410,480 markkaa, lihan tarkastamoa varten 701,860 markkaa ja asuntotarkastusta varten 235,650 markkaa edellisen vuoden vastaavain määrien oltua 360,703 markkaa, 682,371 markkaa ja 180,916 markkaa. Viimeksimainittua menosääntöä vahvistaessaan kaupunginvaltuusto otti huomioon aikaisemmin tekemänsä päätöksen¹⁾ kolmannen avustavan asuntotarkastajantoimen perustamisesta. Tuberkuloosihuoltotoimiston määrarahat nousivat yhteensä 1,763,522 markkaan ollen 257,286 markkaa suuremmat kuin kuluvan vuoden menosäännössä. Lisäys johtui yleisestä palkkajärjestelystä, uusien virkain perustamisesta ja siitä, että toimiston valvottavien henkilöiden lukumäärä oli tuntuvasti lisääntynyt kaikkien tuberkuloositapausten ilmoitusvelvollisuutta koskevan määräyksen tultua voimaan. Kunnallisen hammaspoliklinikan menosääntö osoitti arvioitujen menojen vähenemistä 11,908 markkaa sen johdosta, että kojeiden ja lääketarpeiden määrarahat voitiin vähentää 45,000 markasta 12,000 markkaan. Aikaisemmin tehty päätös¹⁾ avustavan kirjanpitäjän toimen perustamisesta otettiin huomioon. Poliklinikoita ja muuta sairaanhoitoa varten merkittiin 467,218 markkaa. Yksityisten poliklinikkain apurahat pysyivät suurin piirtein muuttumattomina, kun taas kaupungin omista laitoksista vernerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle myönnettiin määrärahoja 27,954 markkaa enemmän kuin vuoden menosäännön mukaan ja huolto-toimisto henkisesti sairaita varten sai 13,180 markkaa enemmän kuin kuluva vuodeksi. Uuteen Teurastuslaitos nimiseen lukuun merkittiin laitoksen johtajan palkka²⁾. Määrärahaa Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan korotettiin 100,000 markkaa, joten se nousi 200,000 markkaan, koska tahdottiin varata varoja keskuskodin ja perhehoidon järjestämiseksi henkisesti sairaille. Seitsemäs pääluokka päättyi 7,288,711 markkaan kuluvan vuoden talousarvion 6,258,383 markan sijasta.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, arvioidut menot lisääntyivät 164,358 markkaa. Seuraavissa luvuissa oli nimittäin määrärahoja korotettava: Sairaalahallitus, 6,596 markkaa, Tilivirasto, 15,540 markkaa, Marian sairaala, 750,390 markkaa, Kulkutautisairaala, 188,165 markkaa, Kivelän sairaala, 526 markkaa, Nikkilän sairaala, 504,049 markkaa, ja Erinäiset sairaanhoitokulut, 333,744 markkaa, jota vastoin tuberkuloosisairaalan menosäännössä menot vähenivät 234,652 markkaa ja kaupunginvaltuuston käyttövaroja vähennettiin 1,400,000 markkaa. Kahdessa viimeksimainitussa tapauksessa muutos aiheutui siitä, että vuoden talousarviossa oli suuret määrarahat kaluston hankkimista varten tuberkuloosisairaalaan sekä kulkutautisairaalan keittiön ja pesulaitoksen sisustamiseksi, jotta ne voisivat palvella ensiksimmäitunkin sairaalan tarpeita. Eri menoeristä kohosivat sairaalain palkkamäärarahat yhteensä 4,107,791 markkaa, osin yleisen palkkajärjestelyn, osin uusien virkain perustamisen³⁾ johdosta. Ruokintamäärärahoja lisättiin 794,077 markkaa, lämpö-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 135. — ²⁾ S:n s. 134. — ³⁾ S:n s. 135—137.

määrärahoja 664,829 markkaa, valaistusmäärärahoja 146,000 markkaa, lääketa-
tarpeiden määrärahoja 476,566 markkaa, rakennusten korjaus- ja vuokramäärä-
rahoja 1,400 markkaa, vedenkulutusmäärärahoja 126,000 markkaa, vaatteiden-
pesu- ja pesuainemäärärahoja 5,400 markkaa, puhtaanapitomäärärahoja 67,675
markkaa, tarverahoja 19,100 markkaa, desinfioimisaineiden määrärahoja 10,000
markkaa, sairaidenkuljetusmäärärahoja 79,700 markkaa, erilaatuisten menojen
määrärahoja 7,000 markkaa ja Kivelän ja Nikkilän sairaalain maanviljelyksen ja
puutarhan määrärahoja 10,043 markkaa. Sensijaan voitiin kalustomäärärahoja
vähentää 5,233,742 markkaa jo mainitusta syystä, hevosten elatusmäärä-
rahaa 1,580 markkaa, koska Kivelän sairaalassa oli yksi hevonen vähemmän
kuin edellisenä vuonna, ja Nikkilän sairaalan potilaiden elätteleentomäärä-
rahaa 72,381 markkaa. Ruokintamääräraha vahvistettiin 8: 50 markan yksikkö-
hinnan mukaan henkilöä ja päivää kohden Marian sairaalassa, Kivelän sairaa-
lassa ja kulkutautisairaalassa, 8 markan mukaan Nikkilän sairaalassa ja 9: 10
markan mukaan kulkutautisairaalassa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin
tekemäin päätösten ¹⁾ mukaisesti oli Kivelän sairaalaan perustettu uusi läm-
mittäjä-mekaanikon toimi ja tuberkuloosisairalaan konemestariatoimi.
Lämmitysmäärärahain lisääntymisen aiheuttivat kuitenkin ensi sijassa uuden
tuberkuloosisairalaan polttoainekustannukset, jotka eivät rasittaneet kulu-
van vuoden talousarviota. Muissa menoerissä havaittava lisäys aiheutui
suurimmalta osalta samasta syystä. Luvussa Erinäiset sairaanhoitokulut
otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemät päätökset ²⁾
avustavan opettajattarentoimen perustamisesta sairaanhoitajataarkouluun
sekä 25,000 markan suuruisen avustuksen myöntämisestä yhdistykselle Kon-
valescenthem—Toipumakoti. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston
määräyksen mukaisesti varattiin 500,000 markkaa edellisen vuoden vastaavan
määrän oltua 1,900,000 markkaa. Kahdeksannen pääluokan menojen kokonais-
määrä kohosi 39,215,312 markasta 39,379,670 markkaan.

Yhdeksänteen pääluokkaan, Köyhäinhoito, yhdistetyt menoerät osoittivat
yhteensä 2,726,388 markan nousua. Uusi työtupa oli perustettu, työntekijäin
palkkoja korotettu ja kunnalliskodin ruokakustannukset olivat lisääntyneet,
ja nämä seikat vaativat määrärahain lisäämistä. Köyhäinhoitolautakunnan
ja sen kanslian menosääntöä vahvistettaessa valtuusto otti huomioon aikai-
semmin tekemänsä päätöksen ³⁾ diakonissojen siirtämisestä 3:nnesta 5 palkka-
luokkaan sekä ikäkorotuksen myöntämisestä eräälle kirjuriapulaiselle. Lukuun
Kassa- ja tilivirasto merkittiin uusi 2,000 markan suuruinen määräraha tila-
päisen työvoiman palkkaamiseksi. Köyhäinhoidon päiväkodin määrarahat,
yhteensä 129,870 markkaa, erotettiin luvusta Apurahoja ja kustannuksia
laitoksesta erillään olevista köyhistä erityiseen lukuun. Kaupunginvaltuuston
pätös ⁴⁾ kodin johtajattarentoimen siirtämisestä 2:sesta 3 palkkaluokkaan
otettiin huomioon. Kunnalliskodille laitoksineen myönnettiin määrärahoja
8,783,747 markkaa eli 854,467 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talous-
arvion mukaan. Lisäyksestä tuli 97,015 markkaa yhteisten kustannusten,
607,213 markkaa kunnalliskodin, 103,534 markkaa työlaitoksen, 10,680 mark-
kaa maanviljelyksen, 27,175 markkaa sikalan ja 8,850 markkaa pesulaitoksen
osalle. Kunnalliskotiin oli perustettu ⁵⁾ uusia virkoja, joita varten palkkausraha-
rahat oli merkittävä talousarvioon. Ruokintakustannukset, jotka laskettiin
8 markan keskihinnan mukaan henkilöltä päivässä, lisääntyivät 323,610 mark-
kaa kunnalliskodissa ja työlaitoksessa yhteensä. Uutta työtupaa varten mer-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 136. — ²⁾ S:n s. 84 ja 125. — ³⁾ S:n s. 63 ja 70. — ⁴⁾ S:n s. 63.
— ⁵⁾ S:n s. 137.

kittiin 795,840 markkaa¹⁾. Koska kuluvan vuoden suoranaisten avustusten määräraha oli ollut hyvin riittämätön ja köyhäinhoidon tarve vuonna 1929 tuskin vähenisi, korotettiin mainittua määrärahaa 800,000 markkaa. Yhdeksän-pääluokan loppusumma oli 25,293,277 markkaa kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 22,566,889 markkaa.

Kymmenennessä pääluokassa, Lastensuojelutoiminta, menot lisääntyivät 1,486,358 markkaa, ja lisäys aiheutui pääasiallisesti viranpitäjain palkkojen yleisestä järjestelystä, määrärahan varaamisesta uuden, todennäköisesti vuonna 1929 valmistuvan pientenlastenkodin sisustamiseen sekä ent. Greijuksen sairaalan sisustamiseen lastenkodiksi, tuberkelitautisten lasten lukumäärän lisääntymisestä ja laitosten ruokintakustannusten odotetusta kohoamisesta professori C. Tigerstedtin laatiman normaaliruokajärjestyksen tultua käytäntöön. Lisäyksestä tuli 112,414 markkaa lastensuojelulautakunnan ja 648,700 markkaa lastenhuoltolaitosten osalle, siitä 312,915 markkaa palkkamäärärahoihin ja 240,200 markkaa ruokamäärärahoihin, 80,000 markkaa elätteelleannon, erinäisten apumaksujen y. m., 395,244 markkaa lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisten tilojen ja 250,000 markkaa arvaamattomiin menoihin varattujen kaupunginvaltuuston käyttövarojen osalle. Tilojen määrärahoja oli korotettava, ensi sijassa koska uudistoitä suoritettaisiin suuremmassa määrässä kuin vuonna 1928. Siten myönnettiin m. m. 150,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseksi Bengtsåriin. Lastensuojelutoimikunnan aiheuttamat menot nousivat kaikkiaan 14,061,341 markkaan oltuaan vuoden 1928 talousarviossa 12,574,983 markkaa.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohosi suomenkielisten kansakoulujen menosääntö 1,525,080 markkaa, etusijassa yleisen palkkajärjestelyn ja koulujen tuntipalkkioiden korotusta koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen²⁾ johdosta. Kansakoulujen uuden ohjesäännön määräämää kouluissä olevien lasten luetteloimista varten myönnettiin 40,000 markkaa ja Käpylän uuden kansakoulun sisustamiseen 360,000 markkaa. Uutena määrärahana merkittiin sitäpaitsi 6,000 markkaa koulukirjastoa varten; suomen- ja ruotsinkielisten koulujen opettajain yhteinen kirjasto oli näet jaettu eri koulujen kesken ja tarkoituksena oli sekä opettajille että oppilaille tarkoitettun käsikirjaston aikaansaaminen jokaiseen kouluun. Ruotsinkielisten koulujen arvioidut menot kohosivat 387,038 markkaa, pääasiallisesti samasta syystä, joka aiheutti suomenkielisten koulujen menojen lisääntymisen. Palkkamäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemä päätös³⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä erälle veistonopettajan apulaiselle. Kalusto- ja opetusvälinemäärärahaa korotettiin 77,700 markkaa, m. m. koska Annankadun kouluun oli hankittava uusia pulpetteja ja Porthaninkadun koulun valaistulaitteet uusittava. Siivoamista varten myönnettiin 21,000 markkaa enemmän kuin kuluvaksi vuodeksi, koska kouluvahtimestarit oli vapautettu⁴⁾ siivousvelvollisuudesta, minkä johdosta oli palkattava siivoojattaria. Jatkokoulun pesun arvioitiin maksavan 10,250 markkaa, siihen luettuna pesijättärien kesälomakorvaus. Oppilaiden kesävirikistysmäärärahaa korotettiin 20,000 markkaa, joten se nousi 140,000 markkaan. Oppivelvollisten lasten luetteloimista varten osoitettiin 29,000 markkaa ja koulukirjastoa varten 3,000 markkaa. Yleisen ammattilaiskoulun kansakoululuokkaa varten myönnettiin 10,010 markkaa eli 1,280 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa, koska tuntiopettajain palkkioita oli korotettu. Suomen- ja

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 125. — ²⁾ S:n s. 64. — ³⁾ S:n s. 70. — ⁴⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari.

ruotsinkielisten kansakoulujen yhteiset menot arvioitiin 295,320 markaksi vuoden 1928 talousarvion 226,056 markan sijasta. Lisäyksen aiheutti osin palkkamäärärahan kohoaminen, 9,864 markkaa, osin se seikka, että Helsingistä kotoisin olevien lasten koulunkäynnistä vieraassa kunnassa suoritettavaa korvausta varten kuluvan vuoden kokemuksen perusteella merkittiin 100,000 markkaa eli 60,000 markkaa enemmän, ja lopuksi se, että talousarvioon otettiin uusi 18,600 markan suuruinen määräraha opetusfilmien esittämistä varten. Koulupuutarhain määrärahaa voitiin sensijaan supistaa 18,000 markkaa, koska puutarhat olivat hyvin varustetut kalustolla y. m. Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle myönnettiin määrärahoja yhteensä 59,260 markkaa, mikä kuluvan vuoden menosääntöön verrattuna merkitsi 7,304 markan lisäystä. Yleisten ammattilaiskoulujen arvioitiin aiheuttavan kustannuksia 950,396 markkaa, nimittäin taideteollisuuskeskuskoulun 242,850 markkaa, yleisen ammattilaiskoulun 399,904 markkaa, kirjapainokoulun 244,642 markkaa ja kone- ja siltarakennusosakeyhtiön oppilaskoulun 63,000 markkaa. Kuluvan vuoden vastaaviin määriin verrattuna määrärahat osoittivat lisäystä yhteensä 153,610 markkaa, mikä johtui palkkain ja tuntipalkkioiden korotuksesta, uuden viran perustamisesta ¹⁾ kirjapainokouluun, siitä, että mainitun koulun sekä yleisen ammattilaiskoulun vuokra- ja lämmitysmenot olivat lisääntyneet 20,000 markkaa kumpaisenkin sekä että kirjapainokoulu tarvitsi uuden 35,000 markan suuruisen määrärahan uusien kirjasimien ostoon. Valmistavaan poikain ammattikouluun oli perustettu ²⁾ uusi työnjohtajantoimi, ja sen palkkoja ja palkkioita oli korotettu, minkä lisäksi vuonna 1929 pantaisiin kuntoon uusi työpaja. Koulukiinteistöt oli arvioitu uudestaan ja uuden arvon perusteella korotettiin kouluhuoneiston vuokraa 41,930 markkaa, joten se nousi 240,000 markkaan. Uusi 6,000 markan suuruinen määräraha merkittiin raitiotielippujen ostamiseksi oppilaille. Kaikkiaan koulun arvioidut menot lisääntyivät 163,738 markkaa. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun menojen lisäys oli 46,752 markkaa ja johtui yksinomaan palkkain ja palkkioiden korotuksesta. Työväenopiston menosääntö sensijaan aleni 284,412 markkaa, mistä 232,712 markkaa tuli suomenkielisen ja 51,700 markkaa ruotsinkielisen osaston osalle. Vähentämisen aiheutti etupäässä se seikka, että kuluvan vuoden talousarviossa oli ollut harvinaisen suuret määrärahat opiston uuden huoneiston sisustamiseksi ja kalustamiseksi. Kansanlastentarhain vuoden 1929 talousarvio osoitti edellisen vuoden talousarvioon verrattuna lisäystä 795,009 markkaa. Lastentarhain suoranaisen ylläpitokustannusten lisääntymisen syynä oli ensi sijassa opettajattarien palkkojen korotus sekä huoneistojen vuokrien kohoaminen. Kotikallion lastentarhaan oli sitäpaitsi perustettu ³⁾ kaksi opettajattarentointia ja Aulan apulastentarhaan yksi. Lääkärien palkkioita varten, jotka aikaisemmin oli suoritettu lastentarhain ylläpitomäärärahasta, myönnettiin erityinen määräraha, johon yhdistettiin psykiaatterin palkkauserä. Lasten kesävirkestystä varten myönnettiin 120,000 markkaa, joilla varoilla oli tarkoituksena ylläpitää 6 kesälastentarhaa; edellisen vuoden vastaava määräraha oli 100,000 markkaa. Luvussa Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus korotettiin miltei kaikkien oppilaitosten määrärahoja, yhteensä 114,000 markkaa. Kaupunginkirjaston arvioidut menot kohosivat 156,642 markkaa nousten 2,609,308 markkaan. Lisäys johtui paitsi yleisestä palkkajärjestelystä siitä, että kesälomasijaisten määrärahaa korotettiin 4,000 markkaa, kirjallisuuden hankintamäärärahaa 40,000 markkaa, painatus- ja sidontakustannusten määrärahaa 50,000 markkaa sekä puhtaanapito- ja veden-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 138. — ²⁾ S:n s. 128. — ³⁾ S:n s. 78.

kulutusmäärärahaa 5,300 markkaa. Kaupungin museolle valtuusto myönsi 221,370 markkaa eli 71,444 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarvion mukaan. Lisäystä osoittivat palkkamäärärahat, kokoelmien kartuttamismääräraha, mallimääräraha sekä lämpö- ja valaistusmääräraha. Helsinkiä 1870-luvulla esittävän mallin valmistamiseen tarvittiin 90,000 markkaa, mistä 45,000 markkaa merkittiin vuoden 1929 talousarvioon. Musiikkilautakunnan menosääntöä vahvistaessaan kaupunginvaltuusto korotti kaupunginorkesterin määrärahaa 163,407 markkaa, joten se nousi 2,742,295 markkaan. Ulkomaisten johtajain ja tunnetumpien solistien palkkaamiseksi tarvittiin entistä suurempi määräraha, samaten kuljetuskuluihin, koska musiikkilautakunta korottaessaan orkesterin avustuksesta oopperaesityksissä suoritettavaa maksua sitoutui kustantamaan soittovälineiden kuljetuksen oopperataloon. Myöskin nuottien hankintamäärärahaa, joka oli ollut riittämätön, oli korotettava, m. m. koska säveltäjille, joiden teoksia orkesteri esitti, useissa tapauksissa oli suoritettava korvausta Osakeyhtiö Teoston välityksellä. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarille tehtäväksi tutkia, voitiinko nettotalousjärjestelmää soveltaa kaupunginorkesterissa. Luvussa Erinäiset sivistyslaitokset korotettiin Sörnäisten työväen näyttämön määräraha 30,000 markasta 50,000 markkaan. Samaten kuin aikaisemmin myönnettiin erinäisille laitoksille avustukset ehdoin, että ne antoivat kansannäyttäntöjä, joihin pääsylippujen hinnat olivat enintään puolet tavallisista, nimittäin Suomen kansallisteatteri ja Ruotsalainen teatteri kumpikin vähintään 25, Kansan näyttämö 10 ja Suomalainen ooppera 8 esitystä. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaisesti myönnettiin 300,000 markkaa, mistä 200,000 markkaa oli tarkoitettu kansanlastentarhain kunnallistamisesta aiheutuvien kustannusten peittämiseen. Yhdestoista pääluokka päättyi 45,771,953 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 3,592,128 markan lisäystä.

Kahdennessatoista pääluokassa, Teknilliset laitokset, arvioidut menot ensimmäisessä, Vesijohtolaitos nimisessä luvussa lisääntyivät 8,468,045 markkaa, osin yleisen palkkajärjestelyn, osin vedenkulutuksen odotetun lisääntymisen johdosta, osin ja etupäässä koska uudistoitä varten myönnettiin suurempia määrärahoja. Lisäyksestä tuli 54,832 markkaa hallinnon, 89,720 markkaa kassa- ja tiliviraston ja 644,608 markkaa käytön osalle, siitä uusi 20,800 markan suuruinen määräraha suodatinhoitajan palkkaamiseen, 170,984 markkaa johtoverkon, vesisäiliön ja johtojen tarkastuksen, 62,601 markkaa mittari- ja talojohto-osaston, työpajan ja varaston ja 70,000 markkaa sekalaisten menojen osalle, josta 20,000 markkaa autokuluihin, 18,300 markkaa yleisten vesipostien ja satamajohtojen sekä 7,357,000 markkaa uudistoiden osalle. Seuraavia uudistoitä ja niihin liittyviä tarkoituksia varten myönnettiin alla mainitut määrärahat: työkalujen ja kaluston ostoon 455,000 markkaa, vesimittarien ostoon 200,000 markkaa, Vanhankaupungin laitoksen täydennysy. m. töitä varten yhteensä 10,170,000 markkaa, nimittäin suodattimien hankkimiseen 8,800,000 markkaa ¹⁾, uusien pumppujen hankkimiseen ja konehuoneessa suoritettaviin muutostoihin 800,000 markkaa sekä erilaisiin täydennystöihin 570,000 markkaa, palopostien asettamiseksi Töölöön 24,000 markkaa, Hietalahden- ja Köydenpunojankatujen välisen Eerikinkadun osan sekä Eerikin- ja Vladimirkatujen välisen Köydenpunojankadun osan alitse kulkevan vesijohtojen uusimiseen 135,000 markkaa, Eläintarhanportin ja Kansallismuseon välisen vesijohdon uusimiseen 3,500,000 markkaa, Sörnäisten satamaradan alitse kulkevan vesijohtotunnelin ulottamiseksi Teollisuuskatuun

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 37.

1,100,000 markkaa sekä uusien johtojen laskemiseksi Kaisaniemenkatuun Vuori- ja Mikonkatujen välille 237,000 markkaa, X kaupunginosan katuihin 890,000 markkaa, XII kaupunginosan katuihin 67,000 markkaa, XIII, XIV, ja XV kaupunginosain katuihin 1,013,000 markkaa, Vallilan katuihin 805,000 markkaa, Toukolan katuihin 189,000 markkaa, Kumpulan katuihin 2,623,000 markkaa, siitä 377,000 markkaa Sofianlehdon lastenkodin johtoja varten, joiden rakentamista koskevan päätöksen valtuusto aikaisemmin oli tehnyt, ja Käpylän katuihin 883,000 markkaa. Kaasulaitoksen menojen arvioitiin lisääntyvän 4,438,221 markkaa. Lisäykseen vaikutti yleinen palkkajärjestely sekä kaasuntuotannon lisääntyminen. Hallintomäärärahoja korotettiin 16,884 markkaa eli 115,600 markkaan, kassa- ja tiliviraston määrärahoja 259,487 markkaa eli 1,793,650 markkaan, jolloin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ ikäkorotuksen myöntämisestä muutamille viranpitäjille, käyttömäärärahoja 4,135,473 markkaa eli 22,851,250 markkaan, johtoverkon ja jakelukellon määrärahat huomioonottaen myönnetty ikäkorotukset sekä vasta perustetun²⁾ aliputkimestarintoiimen palkka 321,548 markasta 450,240 markkaan, jakelumäärärahoja 140,000 markkaa eli 810,000 markkaan ja johtotyöosaston, työpajan, varaston ja näyttelyn määrärahoja 145,685 markkaa eli 725,509 markkaan. Viimeksimainittua määrää vahvistettaessa otettiin huomioon, että valtuusto aikaisemmin oli siirtänyt johtotyönsinööri G. Rosenbröjerin ylempään palkkaluokkaan, oikeuttanut avustavan johtotyönsinöörin K. Lindholmin saamaan ikäkorotuksen sekä perustanut uuden aliputkimestarintoiimen³⁾. Sekalaisten menojen määrärahoja oli lisättävä 280,000 markkaa, joten ne nousivat 2,245,000 markkaan, ja katuvalaistusmäärärahoja 20,000 markkaa eli 750,000 markkaan, jota vastoin uudistoihin laskettiin tarvittavan 688,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1928 eli 11,799,000 markkaa. Viimeksimainitusta määrästä varattiin pääputkiverkon laajentamiseen 1,002,000 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen, yksityisiä jakelujohtoja varten, kaasumittarien ostoon ja kaluston hankintaan yhteensä 2,762,000 markkaa, kolmen hitsausyhdistelmän ostoon 50,000 markkaa ja ilmanpuristimen ynnä siihen kuuluvien työkalujen hankkimiseen 85,000 markkaa, kojejärjestelmän ynnä puhdistusarkkujen rakentamiseen 5,000,000 markkaa⁴⁾, sähkömoottorilla varustetun koksimmurskaajan hankkimiseen 80,000 markkaa, hiilivaunujen kuljetuslaitteen hankkimiseen 190,000 markkaa, uutta venttiileillä ja putkijohdoilla varustettua kompressoria varten, jonka tarkoituksena olisi taata kaasun pumppuaminen Töölön jakelukelloon, 130,000 markkaa, sorvin ostoon 37,000 markkaa, ammoniakikokeen ostoon 280,000 markkaa, venttiileillä ja pumppulla varustetun bensoolipesijän hankkimiseen 220,000 markkaa, bensoolisäiliön sekä bensooliastiovajan rakentamiseen 163,000 markkaa sekä uutta uunilaitetta varten 1,800,000 markkaa⁵⁾. Samaten kuin jo mainitut teknilliset laitokset ja samoista syistä kuin ne sähkölaitoskin vuodeksi 1929 tarvitsi lisättyjä määrärahoja. Lisäys oli 4,971,366 markkaa, mistä 22,260 markkaa tuli hallinnon, 360,889 markkaa kassa- ja tiliviraston, 1,519,698 markkaa käytön, 324,819 markkaa jakeluosaston, 100,000 markkaa katuvalaistuksen, 584,000 markkaa sekalaisen menojen ja 2,059,700 markkaa uudistoiden osalle. Menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon valtuuston aikaisemmin tekemä päätös⁶⁾ koneenkäyttäjien palkkaetujen parantamisesta sekä ikäkorotuksen myöntämisestä Töölön aseman esimiehelle T. Valtoselle. Laitoksen sekalaisista menoista huomautettakoon, että palovakuutusmaksujen määrä-

¹⁾ Ks. tätä kert s. 70—71. — ²⁾ S:n s. 138. — ³⁾ S:n s. 61, 70 ja 138. — ⁴⁾ S:n s. 38. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 37. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 63 ja 71.

rahaa paloapuyhtiön maksujen lakattua voitiin supistaa 15,000 markkaa. Uusina määrärahoina merkittiin 125,000 markkaa propagandan kustantamiseksi sekä 100,000 markkaa vastaisten laajennussuunnitelmain selvittelyä varten. Hallituksen käytettäväksi myönnettiin 150,000 markkaa, siitä 50,000 markkaa kaupungin edustuksesta Helsingissä kesällä 1929 pidettävässä Pohjoismaiden neljännessä sähköteknikkokongressissa aiheutuviin kustannuksiin. Uudistoiden määrärahasta oli 4,500,000 markkaa tarkoitettu sähkölaitoksen uutta hallintorakennusta varten, jonka kokonaiskustannukset oli arvioitu 6,332,000 markaksi ¹⁾, ja 260,000 markkaa Suvilahden kasarmin sisustamiseen laitoksen tarkoituksia varten, 7,950,000 markkaa koneiston laajennuksiin, 8,386,700 markkaa johtoverkon laajennuksiin, 200,000 markkaa hallituksen määräyksen mukaan suoritettavia johtotöitä ja 250,000 markkaa talojohdotöitä varten. Mittarien ostoon varattiin 1,500,000 markkaa, kaluston hankintaan 75,000 markkaa, konttorikoneiston hankintaan 485,000 markkaa ja uuden kuorma-auton ostoon 75,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ²⁾ mukaisesti merkittiin 3,100,000 markan suuruinen määräraha virran vastaanottamiseksi Imatran voimalaitoksesta tarvittavia laitteita varten. Kahdennentoista pääluokan määrärahat nousivat yhteensä 127,791,636 markkaan vuoden 1928 talousarvion vastaavan määrän oltua 109,914,004 markkaa.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, otettiin ensimmäisen luvun, Yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori, palkkamäärärahoja arvioitaessa huomioon valtuuston päätökset palkankorotuksen myöntämisestä muutamille viranpitäjille. Tilapäistä työvoimaa varten olevaa määrärahaa lisättiin m. m., jotta vuoden 1929 alusta voitaisiin ottaa rakennuskonttoriin kaksi insinööriä, punnitsija, kaksi piirustajaa ja kaksi konttoriapulaista lisää. Hallituksen jäsenten palkkio korotettiin 50 markasta 100 markkaan kokoukselta. Siivousta varten osoitettiin 45,500 markkaa eli 12,500 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, koska huonerakennusosaston kaupungintalossa sijaitseva huoneisto oli tullut lisää. Säännöllisen liikenteenlaskun toimeenpanemiseksi eri paikoissa kaupunkia merkittiin 35,000 markkaa. Tiliviraston menosääntö kohosi 24,759 markkaa eli 234,674 markkaan, jota vastoin geodeettiosaston arvioidut menot vähenivät 7,000 markkaa sen johdosta, että kaupungin kiintopisteverkon tarkistus- ja laajennusmääräraha voitiin poistaa. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten määrärahoja yhteensä 5,841,185 markkaa, siitä kaupungin omien kansakoulutalojen korjauksiin 898,100 markkaa, vuokrattujen kansakouluhuoneistojen 53,000 markkaa, sairaalain 880,000 markkaa, poliisilaitoksen rakennusten 393,150 markkaa sekä tulli- ja satamarakennusten korjauksiin 340,000 markkaa, siitä 119,000 markkaa satamaliikennekonttorin ja merimieshuoneen huoneistojen korjauksiin ¹⁾. Uusi oli 150,000 markan suuruinen määräraha kansanlastentarhoille luovutettujen huoneistojen mahdollisia korjauksia varten. Lukuun Uudis- ja muutosrakennukset sisältyi määrärahoja yhteensä 23,591,750 markkaa. Vuoden 1928 vastaava luku oli 25,935,253 markkaa. Seuraavat kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämiä töitä varten tarvittavat määrärahat otettiin talousarvioon: Porthaninkadun kansakoulutalon uusia käymälöitä varten 150,000 markkaa ³⁾, Nikkilän sairaalan sähköleivinuuneja varten 81,500 markkaa ⁴⁾, kahden hissin y. m. hankkimiseksi Hietaniemenkadun poliisitaloon 297,600 markkaa ⁵⁾, kulkutautisairaalan jäädytyslaitosta sekä peruna- ja juurikasvikellaria varten 473,000 markkaa ⁶⁾, Hietaniemenkadun

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 33. — ²⁾ S:n s. 39. — ³⁾ S:n s. 32. — ⁴⁾ S:n s. 76. — ⁵⁾ S:n s. 28. — ⁶⁾ S:n s. 35.

tontilla n:o 7 olevan kivirakennuksen sisustustöihin 290,000 markkaa ¹⁾, Marian sairaalan pesulaitoksen muutostöihin 234,000 markkaa ¹⁾, vesiklosettien asettamiseksi tulli- ja pakkahuoneeseen 71,500 markkaa ²⁾, Kivelän sairaalan puisten sairaspaviljonkien muutostöihin 1,324,400 markkaa ³⁾, Sofianlehdon pientenlastenkodin rakentamiseksi 3,925,100 markkaa ⁴⁾, ammattikoulurakennusta varten 6,136,000 markkaa ⁵⁾, kappelin, ruumishuoneen ja autovajan rakentamiseksi tuberkuloosisairaalaan 1,094,150 markkaa ⁶⁾ sekä teurastuslaitosta varten 500,000 markkaa ⁷⁾. Sitäpaitsi myönnettiin 88,000 markkaa työväenopiston etupihojen järjestämiseen, 519,800 markkaa Snellmaninkadun kansakoulun muutostöihin, 151,000 markkaa Marian sairaalan sähköjohtojen uusimiseen, 97,000 markkaa huoneiston sisustamiseen Pääskylän lastentarhalle, 340,000 markkaa uusien höyrykattilain, kahden höyrypadan sekä pesukoneen ja kiertokoneen hankkimiseksi kunnalliskotiin ja työlaitokseen, 200,000 markkaa lastenkodin sisustamiseksi Reijolaan, 35,700 markkaa Hakasalmenpuiston soittolavan ja kahvilarakennuksen korjaamiseen, 103,000 markkaa kulkutautisairaalan kellarin korjaamiseen, 65,000 markkaa seisomapaikkaparvekkeen rakentamiseen Eläintarhan urheilukentälle, 4,800,000 markkaa Käpylään ja 1,000,000 markkaa Vallilaan rakennettavaa kansakoulutaltoa varten, 500,000 markkaa toisen uimalaitoksen rakennuttamiseen Mustikkamaalle, 175,000 markkaa Hermannin paloaseman siirtämiseen Sörnäisten niemelle, 30,000 markkaa eläinklinikan huoneiston sisustamiseen ja 910,000 markkaa Käpylän palosamaa varten. Luvussa Kadut ja yleiset paikat arvioitiin korjaus- ja kunnossapitokustannukset 1,970,000 markaksi, mikä merkitsi 170,000 markan vähennystä vuoden 1928 vastaaviin menoihin verrattuna. Uudistoiden määrärahat sensijaan lisääntyivät tuntuvasti, nimittäin 11,248,500 markkaa, nousten 22,199,500 markkaan. Tästä määrästä käytettäisiin 5,004,000 markkaa kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, asfaltoimiseen tai viertämiseen, 137,000 markkaa Fredrikintorin järjestelyyn, 20,000 markkaa jalkakäytävän järjestämiseen Simonkadun istutuksen kohdalle, 210,000 markkaa Katajanokalle vievän sillan vasain ja sillankannen uudistamiseen, 85,000 markkaa Siltasaarenkadun levenyttämiseen tontin n:o 1 kohdalta, 75,000 markkaa jalkakäytävien ja kaupungin katuosuuden uudistamiseen Hämeentiellä Hakaniemen kauppahallin kohdalla sekä 202,000 markkaa jalkakäytävän rakentamiseen Brahenkadun urheilukentän viereen; 3,721,000 markkaa varattiin katujen tasoittamiseen XIII, XIV ja XV kaupunginosissa ja 2,139,500 markkaa X, XI, ja XII kaupunginosissa suoritettavia samanlaisia töitä varten. 51,000 markan kustannuksin rakennettaisiin portaat Topeliuksenkadulta Messeniuksenkadulle, 110,000 markalla penger korttelin n:o 463 kohdalle ja 255,000 markalla portaat Helsinginkadulta Aadolfinkadulle. Porvoon- ja Viipurinkatujen risteyskeen rakennettaisiin jalkakäytävä 33,000 markan kustannuksin. Vallilassa suoritettaisiin katutöitä 3,022,000 markan, Hermannissa 178,000 markan, Toukolassa 1,203,000 markan ja Käpylässä 2,253,000 markan kustannuksin. Rahatoimikamarin käytettäväksi myönnettiin 600,000 markkaa, siitä 500,000 markkaa kenttäkivikatujen asfaltoimiseen ja 100,000 markkaa uusien korokkeiden rakentamiseen; täytemaan vastaanottoa varten myönnettiin 200,000 markkaa ja aikaisemmin päätettyä, Sturenkadun suuntaan satamaradan yli vievää siltaa varten 2,701,000 markkaa. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarille tehtäväksi anoa maistraatilta, että Meilahdenkadun tonttien n:ot 1—7 vierelle aiottujen jalkakäytävien teettämisen saisi lykätä toistaiseksi.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 34. — ²⁾ S:n s. 33. — ³⁾ S:n s. 35. — ⁴⁾ S:n s. 32. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 33. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 31. — ⁷⁾ S:n s. 29.

Kanavain ja viemärien korjauksiin ja kunnossapitoon tarvittiin määrärahoja yhteensä 1,385,000 markkaa eli 21,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1928. Uudistoihin varattiin 5,126,000 markkaa eli 2,568,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1928 talousarvion mukaan. XIII, XIV ja XV kaupunginosain viemärijohtoja varten merkittiin määrärahoja 1,510,000 markkaa, Vallilan 377,000 markkaa, Toukolan 208,000 markkaa, Kumpulan 1,266,000 markkaa, siitä 403,000 markkaa Sofianlehdon pientenlastenkodin rakentamisen vaatimia töitä varten, Käpylän 581,000 markkaa ja Uudenpellon viemärijohtoja varten 288,000 markkaa. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin 8,089,000 markkaa, mistä 2,000,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 6,089,000 markkaa uudistoihin. Edelliseen vuoteen verraten lisäys oli 2,014,000 markkaa. Tähän lukuun sisältyi 234,000 markan suuruinen määräraha tien rakentamiseen Mäkelänsäädulta Sofianlehdon uuteen pientenlastenkotiin. Urheilu- ja leikkikenttään korjaus ja kunnossapitokustannusten arvioitiin lisääntyvän 89,000 markkaa eli 442,000 markkaan, jota vastoin uudistyömäärärahoja katsottiin voivan vähentää 107,000 markkaa eli 742,000 markkaan. Viimeksimainittu määrä jakautui seuraavain eräin kesken: 337,000 markkaa Käpylän urheilukentän lopputasoitukseen, 155,000 markkaa Keuruun- ja Suvannontien varrella olevan leikkikentän tasoittamiseen, 200,000 markkaa Brahenkadun urheilukentän tasoitustöihin sekä 50,000 markkaa erilaisia Eläintarhan urheilukentällä suoritettavia töitä varten. Satamain määrärahoja korotettiin tuntuvasti, nimittäin 9,507,000 markkaa, joten ne nousivat 20,664,000 markkaan. Lisäyksestä tuli 753,000 markkaa korjausten ja kunnossapidon ja 8,754,000 markkaa uudistoiden osalle. Kaikkiaan myönnettiin uudistöitä varten 16,419,000 markkaa, siitä 4,400,000 markkaa Länsisataman laajennustöihin, 2,050,000 markkaa Ruoholahdentorin ja -rannan rautatieraiteiden järjestelyä varten, 460,000 markkaa rautatieraiteiden laskemiseen Lapinniemenlelle sekä sikäläisten katujen ja varastopaikkain järjestelyä varten, 600,000 markkaa Kellosaaren¹⁾ lentosataman tasoittamista ja täyttämistä varten, 5,000,000 markkaa Katajanokan sataman rakennustöihin, 348,000 markkaa raidelaitteiden järjestämiseen Katajanokan uuden tavara-aseman kohdalle, 220,000 markkaa teiden rakentamiseen Sörnäisten satama-alueelle, 150,000 markkaa Taivallahden rannalla olevien teiden ja varastopaikkain tasoittamiseen, 250,000 markkaa Sörnäisten sataman uuden pistolaiturin jatkamiseen, 590,000 markkaa siltain rakentamiseen, 30,000 markkaa Naurissaaren ja Kulosaaren kartanon välisen sillan itäisen maatuen täyttämistä varten, 50,000 markkaa rantapuistotien rakentamiseen Siltavuorenrannan ja Pohjoisrannan välille, 120,000 markkaa Kaisaniemenlahden rantaverhousta varten, 500,000 markkaa täytemaan vastaanottamiseen rannoille ja 1,651,000 markkaa työkonien ostoon. Istutusten kunnossapitoa varten arvioitiin tarvittavan 3,217,400 markkaa ja uudistoihin 1,795,800 markkaa eli ensiksimmäinnettun tarkoitukseen 854,400 markkaa ja jälkimmäiseen 106,800 markkaa enemmän kuin vuoden 1928 talousarvion mukaan. Varsinkin ylläpitokustannuksissa havaittava melkoinen lisäys johtui palkkain korotuksesta ja istutusten luvun lisääntymisestä. Niinpä oli Punanotkon, Vuorimiehenkadun ja Viidennen linjan leikkikenttään hoito siirtynyt katuosastolta puisto-osastolle. Suurehkoista uudistyömäärärahoista mainittakoon 500,000 markkaa Kaisaniemenpuiston järjestelyä varten, 300,000 markkaa istutuksen järjestämiseen Hauhon- ja Kangasalanleiden välille ja 243,000 markkaa Alppilan puiston ja lammikon järjestelemiseen. Ruohon moottorileikkuukoneen ostoon myönnettiin 15,000

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 41.

markkaa. Varaston menosääntö päättyi 2,434,900 markkaan, mistä määrästä 1,633,000 markkaa varattiin uusien työkoneneiden oston. Luvussa Sekalaiset menot korotettiin metsienhoidon ja -vartiointin määrärahaa 10,000 markkaa, joten se nousi 40,000 markkaan. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut sisältyi määrärahoja yhteensä 2,260,000 markkaa eli 460,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1928 talousarvion mukaan. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 6,000,000 markkaa eli 2,900,000 markkaa yli vuoden 1928 vastaavan määrän. Lisäys aiheutui siitä, että työmarkkinoilla vallitsevan tilanteen katsottiin vaativan ylimääräisten töiden järjestämistä suuressa määrässä. Kolmannentoista pääluokan menojen kokonaismäärä oli 110,924,853 markkaa vuoden 1928 talousarvion vastaavan määrän oltua 81,239,888 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin suostumus oli hankittava, ennenkuin pantiin käyntiin sellaisia Yleisten töiden pääluokkaan merkittyjä uudistuksia, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljäntoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, sisältyi määrärahoja yhteensä 4,396,500 markkaa eli 163,582 markkaa enemmän kuin vuoden 1928 talousarviossa.

Viidennessätoista pääluokassa, Puhtaanapito, menot lisääntyivät 3,580,491 markkaa eli 19,370,815 markkaan. Lisäyksestä tuli n. 2,000,000 markkaa puhtaanapitolaitoksen viranpitäjäin ja työntekijäin palkankorotusten osalle kun taas loppuosa ainakin osittain johtui rakennetun kaupunginalueen laajentumisesta ja laitoksen toimesta puhtaanapidettävien talojen luvun lisääntymisestä. Koska laitoksen työtävät olivat suuressa määrässä koneellistuneet ja suuria pääomia oli kiinnitettynä työkoneneisiin ja kuljetusvälineisiin, valtuusto halusi saada tarkemman selvityksen tämän pääomansijoituksen kannattavuudesta, varsinkin koska uusien moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito lisäsi laitoksen kuluja. Valtuusto päätti siis antaa rahatoimikamarille tehtäväksi vuoden 1930 talousarvioehdotuksen yhteydessä esittää valtuustolle tarkemman selvityksen puhtaanapitolaitokselle vuosina 1927—29 osoitettujen varain käytöstä ja m. m. kysymyksestä, missä määrin lisääntyneet menot johtuivat puhtaanapitotoiminnan laajenemisesta. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos, menojen arvioitiin lisääntyvän yhteensä 22,536 markkaa eli 271,780 markkaan, siihen luettuna äsken perustetun ¹⁾ konttoriapulaisen- ja asiapojantointien palkat. Tiliviraston määrärahoja korotettiin 66,455 markkaa, joten ne nousivat 244,235 markkaan. Katujen puhtaanapidon arvioitiin maksavan 7,695,500 markkaa eli 1,542,500 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna ja kiinteistöjen puhtaanapidon 4,025,000 markkaa eli 661,000 markkaa enemmän. Viidennen luvun, Malmin kaatopaikka, määrärahat lisääntyivät 343,000 markkaa eli 1,912,000 markkaan, mihin sisältyi uusi 86,000 markan suuruinen määräraha eläinraatojen hävittämistä varten. Hevostallia varten osoitettiin 305,000 markkaa eli 96,000 markkaa vähemmän kuin vuoden 1928 talousarvion mukaan. Autotallin menot sensijaan lisääntyivät 511,000 markkaa eli 1,660,000 markkaan. Tähän lukuun sisältyi uusi 40,000 markan suuruinen määräraha autojen vakuutuksia varten. Uudishankintoihin myönnettiin 2,350,000 markkaa, siitä 1,800,000 markkaa työkoneneiden oston, 200,000 markkaa autotallin sisustamiseen ja 350,000 markkaa 1,000 galvanisoidun peltiastian hankkimiseen. Työntekijäin erinäisiksi eduiksi merkittyjen menojen arvioitiin lisääntyvän 115,000 markkaa eli 610,000 markkaan. Arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 200,000 markkaa käytettäväksi rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 139.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahaain summa vahvistettiin 6,629,050 markaksi oltuaan vuoden 1928 talousarviossa 7,577,872 markkaa. Vähennys, 948,822 markkaa, tuli yksinomaan keskuskeittolan menosäännön osalle, sen liikkeen kun odotettiin supistuvan.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kiinteä omaisuus, arvioidut menot ensimmäisessä, Kaupunkitalot nimisessä luvussa lisääntyivät 25,939 markkaa eli 1,445,660 markkaan, mihin sisältyivät kaupungin kiinteistöhallinnon tilapäisen järjestelyn aiheuttamat kustannukset, 50,000 markkaa. Kunnallisten työväenasuntojen menosääntö päättyi 1,107,475 markkaan nousten 61,138 markkaa yli vuoden 1928 talousarvion vastaavan määrän. Maatalouslautakunnan ja sen hoitamien tilain määrärahoja korotettiin 172,246 markkaa, joten niiden loppusumma oli 3,300,190 markkaa. Erää Työpalkat voitiin tosin supistaa 130,000 markkaa sen johdosta, että kaupungilla siihen asti vuokralla ollut Viikin latokartanon peltoalue oli siirtynyt takaisin valtiolle, ja tallien määrärahoja 10,000 markkaa, mutta useimmat muut momentit osoittivat menojen lisääntymistä. Tuomarinkylään oli hankittava karjaa 110,000 markalla ja rakennettava navetta 100,000 markan ja vajarakennus 30,000 markan kustannuksin. Edelleen myönnettiin puimaladon rakentamiseksi Oulunkylään 30,000 markkaa, kolmen ladon rakentamiseksi 45,000 markkaa ja korjauksiin 25,000 markkaa. Kansanpuistojen menosääntöön sisältyi määrärahoja 1,121,237 markkaa enemmän kuin vuonna 1928. Tämä johtui siitä, että vuonna 1929 oli suoritettava useita kalliita uudisrakennustöitä, että puistojen lukumäärä oli lisääntynyt ja työpalkat kohonneet sekä siitä, että Korkeasaaren eläintarha oli laajentunut. Uusi oli 6,000 markan suuruinen määräraha kansanpuistojen kaitsijan apulaisen palkkaamiseksi. Seurasaaren menojen arvioitiin lisääntyvän 46,712 markkaa eli 247,556 markkaan ja Korkeasaaren puiston menojen 162,229 markkaa eli 528,717 markkaan. Viimeksimainittuun määrärahaan sisältyi 134,000 markan määrä näkötornin ja siihen liittyvän kioskin rakentamista varten. Korkeasaaren eläintarhan menot arvioitiin 303,337 markkaa suuremmiksi kuin vuonna 1928 eli 774,315 markaksi, siihen luettuna kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ nojalla perustettavan uuden eläinhoitajantoimen palkka. Lisäys aiheutui pääasiallisesti siitä, että rehumestarille 148,500 markan kustannuksin rakennettaisiin asuinrakennus, joka sisältäisi myöskin konttorihuoneen, sekä että vesijohto vedettäisiin saareissa olevasta vesipostista valvojan ja eläinhoitajain asuntoihin, talli-, navetta- ja rehukeittiörakennuksiin sekä puutarhaan. Menojen vähenemistä osoittivat: Mustikkamaan menosääntö 12,460 markkaa, kauppaneuvos Henrik Borgströmin puiston menosääntö 31,715 markkaa ja Turholman lepokodin menosääntö 9,262 markkaa. Palosaaren menoihin varattiin 1,000 markkaa, Mustasaaren menoihin 26,800 markkaa ja Varsasaaren menoihin 24,900 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1928. Viimeksimainittuun saareen rakennettaisiin vartijan asunto 54,000 markan, halkovaja ynnä asuinhuoneita 20,000 markan sekä kaksi käymälää 16,000 markan kustannuksin ja hankittaisiin rikkalaatikoita 2,500 markalla. Pihlajasaaren ja Lauttasaaren uusista puistoista laskettiin olevan kustannuksia 600,000 markkaa, millä määrärahalla lunastettaisiin erinäisiä näissä saarissa olevia rakennuksia, palkattaisiin vartijat y. m. Sekalaisten menojen lukuun merkittiin määrärahoja yhteensä 30,242,890 markkaa eli 7,041,938: 80 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kulosaaren sillan kunnossapitokustannuk-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 138.

sia varten myönnettiin 150,000 markkaa. Vuoden 1929 osuus kaupungin ja valtion välisen tilusvaihdon aiheuttamista kustannuksista ¹⁾ merkittiin 4,290,490 markaksi. Aktiebolaget Brändö villastad nimisen yhtiön omistamien maa- ja vesialueiden ostamiseksi merkittiin tähän lukuun 12,000,000 markkaa ²⁾, Brändö spårvägsaktiebolag nimisen yhtiön omistamien Kulosaaren siltain ostamiseksi 2,000,000 markkaa ³⁾, Korpaksen verotilan ostamiseksi 4,543,000 markkaa ⁴⁾, Lapinlahdenkadun tontin n:o 4 ja Malminkadun tontin n:o 9 ostamiseksi 5,900,000 markkaa ⁵⁾, Pakinkylän palstan Stenbacka n:o 2 ostamiseksi 400,000 markkaa ⁶⁾ ja erinäisten Stensbölen maa-alueiden ostamiseksi 434,400 markkaa ⁷⁾. Pääluokan loppusumma oli 38,785,583 markkaa vastaten 44,446,961: 80 markkaa vuoden 1928 talousarviossa.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan, Eläkkeet ja apurahat, merkittiin uusi 150,000 markan suuruinen hautausapumääräraha, koska voimassa olevat määräykset velvoittivat kaupungin suorittamaan kunnan eläkettä nauttivien työntekijäin kuolinpesille vainajan kuukausieläkettä vastaavan määrän ja virkasääntöehdotuksessa ehdotettiin tällainen hautausavustus myönnettäväksi kunnan viranpitäjäinkin kuolinpesille. Kaikkiaan tähän pääluokkaan merkittiin määrärahoja 3,901,423: 40 markkaa eli 839,327: 40 markkaa enemmän kuin vuoden 1928 talousarvion mukaan.

Yhdeksäntentoista pääluokan, Sekalaiset menot, menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto voi alentaa määrärahan summan 46,294,577: 80 markasta 37,454,806: 80 markkaan. Vähennyksestä, joka oli 8,839,771 markkaa, tuli 566,670 markkaa luvun Kalusto osalle ja 11,930,000 markkaa luvun Lisäyksiä palkkamenoihin, johon vuonna 1928 oli merkitty palkkajärjestelyn toteuttamisen takia välttämättömät suuret määrarahat, 150,000 markkaa luvun Naisten työtuvat ja 1,000,000 markkaa luvun Poistot ja palautukset osalle. Sensijaan luvun Erinäiset huoneenvuokrat arviomenot lisääntyivät 79,924 markkaa ja samaten sekalaisten menojen lukuun kootut menoerät 4,726,975 markkaa. Niinpä korotettiin lasten ja varhaisnuorison voimistelu- ja leikkityön edistämismäärärahaa 10,000 markkaa eli 40,000 markkaan, matkastipendimäärärahaa 50,000 markkaa eli 200,000 markkaan, määrärahaa kuoletuslainoiksi yleishyödyllisille rakennusyhtymille 800,000 markkaa eli 1,800,000 markkaan ja määrärahaa osakkeiden merkitsemiseksi pienasunto-osakeyhtiöissä 650,000 markkaa eli 1,400,000 markkaan. Kaupunginvaltuuston erityisten päätösten nojalla merkittiin sitäpaitsi seuraavat määrarahat: 300,000 markkaa taideteosten hankkimiseksi julkisiin paikkoihin, 360,000 markkaa Tehtaankadun talon n:o 13 ⁸⁾ osakkeiden merkitsemiseksi, 981,375 markkaa Botby gods aktiebolag ⁹⁾ nimisen yhtiön osakkeiden lunastamiseksi ja 4,890,000 markkaa Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemiseksi ¹⁰⁾.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästönä 23,000,000 markkaa.

Käsitellessään ensimmäistä osastoa, Lainat ja korot, kaupuginvaltuusto osoitti vastedes otettavasta obligatiolainasta alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrarahat:

Uusien suodattimien hankkiminen Vanhaankaupunkiin ¹⁾	Smk	6,300,000: —
Vesijohtojen laskeminen ²⁾	»	6,850,000: —
Sörnäisten satamaradan alitse kulkevan vesijohtotunnelin pidentäminen ³⁾	»	730,000: —

¹⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 22. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 13. — ³⁾ S:n s. 10. — ⁴⁾ S:n s. 16. — ⁵⁾ S:n s. 14. — ⁶⁾ S:n s. 56. — ⁷⁾ S:n os. II. Rahatoimikamari. — ⁸⁾ S:n s. 52. — ⁹⁾ S:n s. 37 ja 99. — ¹⁰⁾ S:n s. 99.

Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ¹⁾	Smk	650,000: —
Kojejärjestelmän hankkiminen kaasulaitokselle ²⁾	»	3,600,000: —
Kaasu-uunien rakentaminen ¹⁾	»	600,000: —
Sähkölaitoksen rakennusten laajentaminen ³⁾	»	4,760,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ³⁾	»	2,650,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ³⁾	»	5,590,000: —
Voiman vastaanottamiseksi Inatran voimalaitoksesta tarpeellisten laitteiden rakentaminen ⁴⁾	»	1,530,000: —
Länsisataman rakennustyöt ⁵⁾	»	4,400,000: —
Katajanokan sataman laajennustyöt ⁵⁾	»	5,000,000: —
Kaupungin ja valtion välisen tilusvaihdon aiheuttamat kustannukset ⁶⁾	»	3,410,000: —
Erinäisten Kulosaaren alueiden osto ⁷⁾	»	12,000,000: —
Korpaksen tilan osto ⁸⁾	»	3,900,000: —
Lapinlahdenkadun tontin n:o 4 ja Malminkadun tontin n:o 9 osto ⁹⁾	»	2,700,000: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemisen ¹⁰⁾	»	4,700,000: —
Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille ¹¹⁾	»	1,800,000: —
Pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitseminen ¹¹⁾	»	1,400,000: —
Yhteensä Smk		72,560,000: —

Lainavarojen myöntämisessä noudatettiin entistä ankarampia periaatteita. Kuten näkyy, käytettäisiin niitä ainoastaan teknillisten laitosten ja satamain uudistoiden kustantamiseen, rahansijoituksiin korkoa tuottaviin yrityksiin sekä suurehkoihin maan hankintoihin. Luvussa Korot merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot 11,513,000 markaksi eli 3,557,000 markkaa suuremmiksi kuin edellisenä vuonna. Koko osaston määrärahain summa oli 84,073,000 markkaa oltuaan vuonna 1928 83,732,000 markkaa.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, merkittiin tuloja yhteensä 38,836,340 markkaa, mitä edellisen vuoden tuloarviossa vastasi 31,097,526 markkaa. Lukuun Erinäiset verot merkittiin kaupungille koiraverosta koituva tulo 375,000 markasta 400,000 markkaan korotetuin määrin. Satamista arvioitiin saatavan tuloa 36,621,650 markkaa vuoden 1928 vastaavan määrän oltua 29,407,836 markkaa eli 7,213,814 markkaa pienempi. Luku Sekalaista osoitti 500,000 markan suuruista tulojen lisääntymistä, jonka aiheutti erä Veronlisäystä kantoajan jälkeen maksetuista veroista.

Kolmannessa osastossa, Terveiden- ja sairaanhoito, merkittiin lukuun Terveidenhoito maidontarkastuksen tulot, jotka vuoden 1928 tulosäännön mukaan olivat olleet 42,000 markkaa, 208,409: 90 markaksi. Yhteensä mainitun luvun tulojen odotettiin lisääntyvän 167,409: 90 markkaa eli 1,091,409: 90 markkaan. Kaupungille sairaanhoidosta koituvat tulot merkittiin 15,110,757 markaksi eli 1,528,228 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1928 tulosäännön mukaan. Suurin lisäys oli huomattavissa erässä Viranpitäjäin luontaisedut, joka kohosi 995,828 markkaa eli 5,974,357 markkaan. Marian sairaalan tulojen arvioitiin lisääntyvän 250,000 markkaa ja uutena eränä merkittiin vasta perustetun tuberkuloosisairaalan tulot, 270,000 markkaa. Sitäpaitsi siirrettiin sairaalain poliklinikkain tulot, 20,000 markkaa, lukuun Sairaanhoito. Aikai-

¹⁾ Ks. tätä. kert. s. 100. — ²⁾ S:n s. 38 ja 100. — ³⁾ S:n s. 101. — ⁴⁾ S:n s. 39. — ⁵⁾ S:n s. 103. — ⁶⁾ S:n s. 106. — ⁷⁾ S:n s. 13 ja 106. — ⁸⁾ S:n s. 10 ja 106. — ⁹⁾ S:n s. 16 ja 106. — ¹⁰⁾ S:n s. 52 ja 106. — ¹¹⁾ S:n s. 56 ja 106.

sempiin talousarvioihin ne oli merkitty rahasääntöön merkitsemättömiksi tuloiksi. Kolmannen osaston loppusumma oli 16,202,166: 90 markkaa osoit-
taen 1,695,637: 90 markan lisäystä vuoden 1928 talousarvion vastaavaan
määrään verrattuna.

Myöskin neljännessä osastossa, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta,
arvioidut tulot lisääntyivät 1,885,518: 70 markkaa eli 13,303,299: 50 markkaan.
Lisäyksestä kohdistui 840,624 markkaa lukuun Kunnalliskoti ja työlaitos, nimit-
tään 58,000 markkaa työlaitoksen, 15,000 markkaa maanviljelyksen, 50,000
markkaa sikalan tuloihin, 550,000 markkaa köyhäin ylläpidosta saatuihin kor-
vauksiin ja 72,624 markkaa luontaisetujen korvauksiin. Sitäpaitsi tulivat lisäksi
köyhäinhoidon työtuvan tulot, 100,000 markkaa. Pesulaitoksesta sitävastoin
arvioitiin olevan tuloja 5,000 markkaa vähemmän kuin vuonna 1928.
Lukuun Verot merkittiin kaupungille perunkirjoitusprosteista kertyväksi
arvioidut tulot 250,000 markaksi kuluvan vuoden talousarvion 100,000
markan sijasta. Kolmannen luvun, Lastensuojelulaitokset, tulojen arvi-
oitiin lisääntyvän 894,894: 70 markkaa, ja lisäys jakautui tämän luvun
kaikkien menoerien kesken lukuunottamatta Bengtsårin tilaa, jonka arvioitiin
tuottavan 494,350 markkaa vuoden 1928 tuloarvion vastaavan erän oltua
495,600 markkaa, ja ammattioppilaskodin hoidokeilta perittyjä korvauksia,
jotka merkittiin entisin määrin.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 768,372
markkaa eli 13,041,519 markkaan, mistä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakouluille	Smk	6,600,000: —
Oppilaiden kesävirkestystä varten	»	290,000: —
Yleisille ammattilaiskouluille	»	157,056: —
Valmistaville ammattikouluille	»	1,292,177: —
Työväenopistolle	»	701,200: —
Kansanlastentarhoille	»	2,076,886: —
Kaupunginorkesterille	»	500,000: —

Yhteensä Smk 11,617,319: —

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtioneuvostolta anoa
kaupunginorkesterille vuodeksi 1930 800,000 markan valtionapua huomaut-
taen, että orkesterin konsertteja, jos anomukseen myönnyttiin, entistä suu-
remmassa määrässä voitiin radioida ja siten kuunnella eri osissa maata.

Teknillisten laitosten kaupungille tuottamat tulot merkittiin kuuden-
teen osastoon ja arvioitiin 134,520,018 markaksi, mikä määrä oli vuoden 1928
talousarvion vastaavaa määrää 15,634,672 markkaa suurempi. Vesijohto-
laitoksen tulosääntö kohosi nimittäin 2,603,328 markkaa eli 21,496,720 mark-
kaan, kaasulaitoksen 7,252,966 markkaa eli 43,473,018 markkaan ja sähkö-
laitoksen 5,778,378 markkaa eli 69,550,280 markkaan.

Seitsemännen, Yleisten töiden osaston tulojen kokonaismäärä aleni
650,002 markasta 627,498 markkaan, koska kaupunginpuutarhan tulojen ar-
vioitiin vähenevän.

Kahdeksanteen osastoon, Puhtaanapitolaitos, merkityt tulot sensijaan
lisääntyivät 250,000 markkaa eli 6,610,000 markkaan.

Yhdeksännen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola,
tuloeristä Kauppahallimyymläin vuokrat kohosivat 320,000 markkaa. Erä
Sekalaista pysyi muuttumattomana, kun taas toripaikkain vuokrien arvioitiin
alenevan 100,000 markkaa, myymäläin ja myyntipöytäin vuokrain 37,000

markkaa sekä keskuskeittolan tulojen 1,000,000 markkaa. Viimeksimainittu vähennys johtui pääasiallisesti siitä, että köyhäinhoitolautakunta oli lakanut tilaamasta keskuskeittolasta ruokaa avunsaajilleen. Osaston loppusumma aleni edellisen vuoden tulosäännön 9,323,000 markasta 8,506,000 markkaan.

Kymmenenteen osastoon, Kiinteä omaisuus, merkittiin tontinlunastukset yhteensä 9,000,000 markaksi eli 3,000,000 markkaa yli vuoden 1928 vastaavan määrän. Luvussa Kiinteistöt tulot vähenivät 803,842 markkaa eli 16,124,427 markkaan. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että vuoden 1928 talousarvioon oli sisällytynyt 1,000,000 markan suuruinen tulo Kaisaniemenkadun tontista n:o 4, joka sittemmin oli myyty. Erinäisistä rakennusten ja maan vuokrista arvioitiin kertyvän tuloja 11,154,000 markkaa. Melkein kaikki tämän luvun tuloerät osoittivat lisääntymistä, nimittäin Rakennusten ja tilusten vuokrat 1,310,000 markkaa, Tilapäiset maan ja kenttään vuokrat 1,902,000 markkaa ja Kadun erilleen aitaaminen rakennustarkoituksiin 130,000 markkaa. Luvussa Maatilat ja kansanpuistot arvioitiin maatalouslautakunnan hoitamien tilain tulot 3,382,000 markaksi, mikä määrä oli 118,000 markkaa vuoden 1928 tuloarvion vastaavaa määrää pienempi, kun taas kansanpuistojen tulot lisääntyivät yhteensä 32,000 markkaa. Kymmenennen osaston tulojen kokonaismäärä lisääntyi 34,597,569 markasta 40,065,227 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot lisääntyivät 1,185,007 markkaa nousten yhteensä 2,911,626 markkaan. Lisäyksestä tuli 350,000 markkaa rakennustarkoituksen toimitusmaksujen, 500 markkaa postilaitoksen postipakettiosastosta suorittaman vuokramaksun, 21,757 markkaa erinäisten luontaisettujen korvausten, 5,000 markkaa sairaskuljetuksista kertyvien tulojen ja 11,750 markkaa työnvälityksestä saadun valtionavun osalle. Sitäpaitsi tuli lisäksi uusi 800,000 markan suuruinen erä, johon merkittiin kaupungin ostamalla¹⁾ Kulosaaren sillalla kannettavat maksut. Erää Autoasemain puhelinmaksut supistettiin 4,000 markkaa.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä 197,513,624: 38 markaksi oltuaan vuoden 1928 talousarviossa 184,034,977: 67 markkaa eli siis 13,478,646: 71 markkaa pienempi.

C. Muut asiat.

Tanskan ja Islannin kuningas esiintoi²⁾ kaupunginvaltuuston puheenjohtajan välityksellä kaupungille ja sen asukkaille kiitoksensa niistä ystävyyden osoituksista, jotka olivat tulleet hänen osakseen hänen vieraillessaan Helsingissä.

Kunnianosoitus haudalla. Valmisteluvaliokunta ilmoitti³⁾, että valiokunnan lähetystö kaupunginvaltuuston puolesta oli kunnioittanut vtn V. Mikolan muistoa laskemalla kukkia hänen haudalleen.

Kaupunginvaltuuston diaariin merkityt ratkaisemattomat asiat. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diaariin merkittyjen kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevain asiain luetteloa⁴⁾ kaupunginvaltuusto kesäkuun 30 p:nä päätti⁵⁾ poistaa diaarista rahatoimikamarin esityksen erään Pasilassa olevan, sotaväen ampuma-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 6 §.